



**א** וְאַתָּה תְּצִוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּגְו'. וְאַתָּה הִקְרַב אֵלֶיךָ אֶת אֶהְרֹן אַחִיךָ וּגְו'. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, מֵאֵי שְׁנָא הִכָּא אָמְרִי מִכְּכֹל אַתְרֵי, דְּכִתְיִב וְאַתָּה הִקְרַב אֵלֶיךָ. וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לְב. וְאַתָּה תְּצִוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְאַתָּה קַח לְךָ בְּשָׂמִים רֹאשׁ מֵר דְּרוּר. אֲלֵא כֹלָא בְּרִנּוּא עֲלָא אִיהוּ, לְאַכְלֵלָא שְׂכִינְתָא בְּהַדְיָה.

**ב** אָמַר רַבִּי יִצְחָק, נְהוּרָא עֲלָא, וְנְהוּרָא תַּתָּא פְּלִיל פְּתָדָא, בְּאַקְרִי וְאַתָּה. כְּמָה דְּאַתָּ אָמַר אָמְרֵי מְחִיָּה אֶת כְּלָם. וְעַל דָּא לֹא כְּתִיב, וְהִקְרַבְתָּ אֶת אֶהְרֹן אַחִיךָ. וְצוֹיִתְךָ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְדַבְרָתְךָ אֶל כָּל חַכְמֵי לְב. בְּגִין דְּהִהוּא זְמַנָּא שְׂרִיא שְׂמֵשָׁא בְּסִיְהָרָא, וְאַשְׁתַּתֵּף כֹּלָא פְּתָדָא, לְשְׂרִיא עַל אוּמְנֹתָא דְּעוּבָדָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִהִכָּא, אֲשֶׁר נִתְּן יְי' חֲכָמָה וְתִבְוֵנָה בְּהִמָּה.

**ג** רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מִהִכָּא, וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לְב אֲשֶׁר מְלֹאֲתִיו

ח'לופי גרסאות  
א בכל. ב ואקרי.

מסורת הזהר  
(א) (שמות כז) ת"ז תכט עג. תק"ח צה ט"ד שי"ג קג  
ט"ב ש"ל. (ב) (שמות ל) ח"ג ג: ז"ח מז ט"ד של"ג.  
(ג) (נחמיה ט) ב"א שמ צ"ו. (ד) (שמות לו).

מאמר	הסולם	ואתה תצוה
<p><b>א</b> וְאַתָּה תְּצִוֶּה וּגְו' וְאַתָּה הִקְרַב וּגְו': אמר רבי חייא, מה השינוי שבכאן מבכל המקומות, שכתוב, ואתה הקרב אליך. ואתה תדבר אל כל חכמי לב. ואתה תצוה את בני ישראל. ואתה קח לך בשמים ראש מר דרוּר. שלא כתוב כבכל המקומות, והקרב, ותדבר, ותצוה, ותקח. ומשיב. אלא הכל הוא בסוד עליון, כדי לכלול עמו השכינה. כי השכינה נקראת אתה, וכשכתוב ואתה היינו לכלול עמו השכינה בהצווי ובהדבור וכו'.</p>	<p><b>א</b> וְאַתָּה תְּצִוֶּה וּגְו' וְאַתָּה הִקְרַב וּגְו': שאתה אומר, ואתה מחיה את כולם, שסובב על ז"א ונוקבא. ועל כן לא כתוב, והקרב את אהרן אחיך. וצוית את בני ישראל ודברת אל כל חכמי לב. משום שבעת ההוא היה שורה השמש, שהוא ז"א, בלבנה, שהיא הנוקבא, ונשתתף הכל כאחד, דהיינו ז"א ונוקבא, לשרות על אומנותה של המלאכה. וע"כ כתוב בהם ואתה, שיוורה על ז"א ונוקבא. אמר ר' אלעזר מכאן נשמע שהשי"ת היה שורה על האומנות של מלאכת המשכן, שנאמר, אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה.</p>	
<p><b>ב</b> אָמַר רַבִּי יִצְחָק וכו': אר"י אור העליון, שהוא ז"א, ואור התחתון, שהוא הנוקבא, כלולים יחד במלה ואתה, כי אתה הוא שם הנוקבא כנ"ל. והו' הנוספת היא ז"א. כמו (דפו"י דף קע"ט ע"ב)</p>	<p><b>ג</b> רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר וכו': רש"א מכאן נשמע, שז"א ונוקבא היו שורים על אומנות מלאכת המשכן, שכתוב, ואתה תדבר אל כל חכמי</p>	

ב

תצוה

רוח חכמה. אשר מלאתים מבעי ליה. אלא אשר מלאתיו, להווא לבא, מלאתיו רוח חכמה. כד"א ונתח עליו רוח יי רוח חכמה וגו'. ועל דא אצטריך אשר מלאתיו רוח חכמה, דשריא שמשא בסיקרא באשלמותא דכלא, ועל דא אתרשים דכלא בכל אתר. אמר רבי אלעזר, אי הכי יי הני ואתה ואתה, היאך מתיישבן בקראי.

ד) אמר ליה, פלהו מתיישבן ניהו. ואתה הקרב אליך: ליחדא בהדיה, ולקרבא בהדיה, וזא דשמא קדישא פדקא יאות. ואתה תדבר אל כל חכמי לב: בגין דכלהו לא אתיין למעבד עבידתא, עד דרוח קדשא ממלא בגווייהו, ולחש לון בלחישו, וכדין עבדי עבידתא. ואתה תצוה את בני ישראל: רוח קדשא פקדא עלייהו, וננהיר עלייהו, למעבד עובדא ברעותא שלים. ואתה קח לך: כמה דאוקימנא. ואתה הקרב אליך, והני פלהו, הכא בעובדא דמשכנא. דכלא אתעביד ברזא דא.

ה) פתח ז"ר"ש ואמר ואתה יי אל תרחק אילותי לעזרתי חושה. ואתה יי כלא חד. אל תרחק: א) לאסתלקא מינן, למתוי סליק נהורא עלאה מתתאה. דהא בד אסתלק נהורא עלאה מתתאה, פדין אתחשף ב כל נהורא, ולא אשתכח כלל בעלמא.

מסורת הזהר  
ה) (ישעיה יא) וירא צ"א. ו) (תהלים כב) ח"א בהשמטות  
ח"ב קלח: ח"ג סח.  
ז ליג ר"ש. ח כלא נהורה.  
ד ליג אצטריך. ט הכל ה הא. ו מסיף דתיב ואתה.  
א) המשוור ביקש לבל יסתלק פני הרחמים למעלה שאז אולי יתעורר ח"ו דין הקשה על ידי הסתרת פני הרחמים בסוד אסתירה פני וגו'.

חלופי גרסאות

ואתה תצוה

הסולם

מאמר

ויקרב וייחד השם ואתה, שהוא ז"ו, אל כל חכמי לב. משום שכולם לא באו לעשות מלאכת המשכן, עד שרות הקדש היה מדבר בהם, ולחש להם בחשאי איך לעשותה, ואז עשו המלאכה. ועל דרך זה, ואתה תצוה את בני ישראל, דהיינו שרות הקודש, הרמוז בהשם ואתה, יצוה את בני ישראל, ויאיר עליהם, כדי שיעשו המעשה ברצון השלם. וכן ואתה קח לך, פירושו, כמו שהעמדנו. וכן ואתה הקרב, וכן כל אלו ואתה, הכתובים כאן במלאכת המשכן, שהכל נעשה בסוד הזה, של השם, ואתה.

ה) פתח ר"ש ואמר וכו': פתח ר"ש ואמר, ואתה הויה אל תרחק אילותי לעזרתי חושה. ואתה הויה, אשר אתה הוא הנוקבא והשם הויה, הוא ז"א, מתפלל שהכל יהיה אחד, שיהיו מחוברים זה בזה. א"ל תרחק, פירושו, שלא יתרחק להסתלק ממנו, שאור העלין, ז"א, לא יסתלק מאור התחתון הנוקבא.

חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה. שהיה צריך לומר אשר מלאתים, לשון רבים, אם הוא סובב על חכמי לב. אלא אשר מלאתיו סובב על לב הווא, שהוא השכינה שנקראת לב. כש"א ונתח עליו רוח ה' רוח חכמה וגו'. וע"כ צריך לומר אשר מלאתיו רוח חכמה, ללמד שהשמש שהוא ז"א שורה בלבנה, שהיא הנוקבא הנקראת לב, בשלמות הכל, וע"כ נתרשם הכל, דהיינו ז"א ונוקבא, בכל המקומות, במלאכת המשכן, שכתוב בהם ואתה, הרומז לז"א ונוקבא. אמר ליה ר' אלעזר, א"כ, אלו, ואתה ואתה, איך הם מתישבים בהמשך המקראות, אם נפרש משמעותם על ז"א ונוקבא.

ד) אמר ליה כלהו וכו': אמר ליה ר"ש כולם הם מתישבים. ואתה הקרב אליך, פירושו, שאמר למשה שיקרב את ואתה שהוא ז"א ונוקבא אל אהרן, דהיינו ליחד בו ולקרב אליו סוד השם הקדוש ואתה כראוי. ועל דרך זה, ואתה תדבר אל כל חכמי לב, פירושו שידבר

(דפו"י דף קע"ט ע"ב)

**תצווה**

ג. (ו) ועל דא אתחבר בי מקדשא ביומי ד'קמיהו. ואע"ג דאתבני לבתר, לא אהדר נהורא לאתריה פדקא יאות. ועל דא דא, שמה דההוא נביאה \* דאתבני על דא, ירמיהו. אסתלקותא דנהורא עלאה, דאסתלק לעילא לעילא, ולא אהדר לאנהרא לבתר פדקא יאות. ירמיהו: אסתלק ולא אהדר לאתריה, ואתחבר בי מקדשא ואתחשכו נהורין.

ז) אבל ישעיהו, שמה גרים לפורקנא, ולאהדרא נהורא עלאה לאתריה, ולמבני בי מקדשא, וכל טבין וכל נהורין, יחדון פדבדמיתא. ועל דא, \* שמהן דתריין נביאין אלין, קיימין דא לקבל דא, בגין דשמה גרים, וצדופא דאתון דא פדא, גרמין עובדא, הן לטב והן לביש. ועל דא דא, צדופא דאתון דשמהן קדישין, וכן אתון בגרמיהו, גרמין לאתחזא רזין עלאין, כגונא דשמה קדישא, דאתון בגרמיהו, גרמין רזין \* עלאין קדישין לאתחזא בהו.

ח) דא קדמאה, יו"ד, נקודה קדמאה \* דקיימא על תשע סמכין דסמכין לה\*. ואינן קיימין לארבע סטרי עלמא. כמה דסופא דמתשבה, נקודה בתראה, קיימא לארבע סטרי עלמא. בר דהאי דכר, ואיהי נוקבא.

**ה'לופי גרמאות**

ט גרים וליג דאתבני ע"ד. י מוסיף לאתריה, ישעיהו לאנהרא ההוא נהורא עלאה ולמעבר פורקנא. כ קיימין תריין נביאין אלין, ל ליג עלאין.

**ואתה תצווה**

**הסולם**

**מאמר**

עומדים זה כנגד זה, ששם האחד ירום יה"ו, ושם השני הוא להיפך, ישע יה"ו משום שהשם גורם, וצירוף האותיות אלו עם אלו גורמים מעשה לפי משמעותו, הן לטוב והן לרע. ועל סוד הזה הוא צירוף האותיות של שמות הקדושים, וכן האותיות מבחינתן עצמן, גורמים שיראה סודות עליונים כמשמעותו של השם, שהאותיות בעצמן גורמים סודות עליונים קדושים להראות בהן.

כי כשאור העליון מסתלק מן אור התחתון, אז כל אור נחשך ואינו נמצא בעולם. כי העולם מקבל רק מן המלכות, שהיא אור התחתון, ואם אור העליון, שהוא ז"א, אינו מאיר בה, אין לה מה להאיר לעולם הזה.

(ו) ועל דא אתחבר וכו': ועל זה, נחבר בית המקדש בימיו של ירמיהו, דהיינו משום שנסתלק ז"א מן המלכות, ואע"פ שנבנה אחר כך, בבית שני, עכ"ז, לא חזר האור למקומו כראוי, וע"כ השם של נביא ההוא שהתנבא על זה, הוא ירמיהו, שהוא אותיות, ירום יה"ו, שפירושו הסתלקות אור העליון למעלה למעלה מן המלכות, ולא חזר להאיר אח"כ כראוי בבית שני. השם ירמיהו, יורה, שאור העליון נסתלק ממלכות, ולא חזר למקומו ונחבר בית המקדש ונחשכו המאורות.

ז) אבל ישעיהו שמה וכו': אבל ישעיהו, השם, שהוא אותיות ישע יה"ו, גורם לגאולה ולהחזיר אור העליון למקומו למלכות, ולבנות בית המקדש, וכל הטוב וכל האורות יחזרו כבתחילה. וע"כ השמות של ב' נביאים אלו

**מאמר רוא דאתון דשמה קדישא**

ח) רוא קדמאה יוד וכו': סוד הראשון הוא יוד דהוי"ה שהיא נקודה הראשונה, דהיינו חכמה, העומדת על ט' עמודין הסומכים אותה. והם עומדים לד' רוחות העולם, דרום צפון מזרח מערב, שהם ג' קוין ומלכות, כמו שסוף המחשבה, הנקודה האחרונה, שהיא מלכות, עומדת לד' רוחות העולם שהם דרום צפון ומזרח מערב, שהם ג' קוין ומלכות המקבלת, והן שוות זו לזו, חוץ אשר נקודה העליונה, שהיא י' דהויה היא זכר, ונקודה האחרונה שהיא מלכות, היא נקבה.

(דפו"י דף קע"ט ע"ב \*) (דף ק"פ ע"א) \*חוספת ביאור בתע"ס חלק טו עמ' אחתקפס אות קסב והא"י

ד

תצורה

ט) והאי קיימא בלא גופא, וכד קיימא בלבושא, דאתלבש בהו, איהי קיימא על תשע סמכין, ברזא דאת ם בלא עגולא. ואע"ג דאת ס' איהי בעגולא, וקיימא בעגולא. אבל ברזא דאתון תקיקן, גו ם נקודי, טהירין לעילא, אינון ברבועא, דלתתא איהו בעגולא.

י) האי ברבוע איהי קיימא בשיעורא דתשע נקודין, תלת תלת לכל סטר. ואינון בשיעורא דחושפנא תמניא נקודין, ואינון תשע. ואלין אינון דקיימין מרזא דבוצינא בריבועא בסמכין תשעה לאת יו"ד, נקודה חדא. אינון תשעה. אינון תמניא ברזא דאת ם ברבועא, פגוונא דא :::: תלת תלת לכל סטר. יא) ודא איהו רזא. דאת יו"ד ם נקודה חדא, ואף על גב דאיהי נקודה חדא, דייקנא דילה, רישא לעילא, וקוצא לתתא, ושיעורא דילה תלת נקודין

חלופי גרמאות  
ח ליג נקודה חדא.

דרך אמת בן תוך נקודות האורות עליונים, ועיין מזה בפרשת פנחס ר"ן ע"א.

הסולם

מאמר

רזא דאתון דשמא קדישא

תרומה אות כ"ז ע"ש) והם רק ג' בחינות חכמה בינה דעת, שבכל אחת עשר ספירות, שהם 9. שהיא עגולה. ומה שלעיל (תרומה אות כ"ב) אומר שה' ראשונה הוא ם' סתומה, והי' היא ס', המדובר הוא שם לענין מציאות הארת החסדים, שהם באו"א עלאין בזוג דלא פסיק, שזה נהוג בחב"ד חג"ת דבינה, וע"כ הם ם', שש ספירות, שבכל אחת עשר. וישו"ת שהם הי' ראשונה דהויה, הם ד' ספירות נהי"מ דאו"א, שה"ס ם סתומה שלהיותם חכמה בלי חסדים, היא נסתמת ואינה יכולה להאיר.

י) האי ברבועא אידי וכו': רבוע הזה עומד בשיעור של (שלש) [תשע] נקודות, שלש שלש לכל צד. והם בשיעור החשבון שמונה נקודות והם תשע נקודות. ומפרש, ואלו הם העומדים ויוצאים מסוד המאור, שהוא בינה דא"א, וכתר ד' שהוא או"א במרובע דהיינו ם' בט' עמודים לאות הי', שהיא נקודה אחת מהם, דהיינו חב"ד חג"ת נה"י, הם תשע. והם שמונה בסוד אות ם' במרובע ג' ג' לכל צד, כשאין חושבים את הי' עצמה. דהיינו בינה דעת חג"ת נה"י.

יא) ודא אידי רזא וכו': ומפרש יותר, ואומר, וזה הוא הסוד. כי אות י' היא נקודה אחת, ואע"פ שהיא נקודה אחת, הרי הצורה שלה, ראש למעלה, שהוא קוץ העליון של הי', וקוץ למטה, ועצם הנקודה, וע"כ השיעור שלה היא ג' נקודות כעין :: בסוד ימין ושמאל ואמצע, וה"ס ג' קוין, וע"כ ההתפשטות לארבעה

ט) והאי קיימא בלא וכו': וזהו הי' שהיא חכמה, עומדת בלי גוף, דהיינו שאין לה כלי, כי אין יותר מג' כלים, בינה ת"ת ומלכות, ולחכמה אין כלי, אלא שמתלבשת בפנימיות הבינה ות"ת ומלכות. וכשהיא נמצאת בלבוש, שנתלבשה בהם, היא עומדת על ט' עמודים. שהם חב"ד חג"ת נה"י בסוד אות ם' בלי עגול. ואע"פ שאות ס' היא עגולה ועומדת בעגול, הי' ה"ס ם' והי' ראשונה ה"ס ם' (כנ"ל תרומה אות כ"ב) אבל בסוד האותיות החקוקות בנקודות, דהיינו באותיות הרומזות בחינת החכמה המכונה נקודות, נבחן, שהאורות שלמעלה הן במרובע, ושלמטה הן בעגול.

פירוש. שמתרין, שהמדובר הוא כאן, מבחינת הארת החכמה, אשר בבחינת הג"ר נחשבים המוחין בציוור מרובע שהיא ם', שהכונה על ד' בחינות חו"ב חו"ג, שבג' קוין חב"ד העליונים דאו"א עלאין, שהם נרמזים ביוד דהויה, שכל אחת כלולה מעשרה והם ם, במרובע, ונחשבים לם' סתומה על היותם בחסדים נעלמים. שקו האמצעי, שהוא דעת, אינו מגלה בהם החכמה, וע"כ נחשב קו אמצעי לב' בחינות, חסד וגבורה. אבל לתתא, דהיינו בחב"ד דישו"ת שה"ס ה' ראשונה דהויה, הם בעגול, כלומר שהם בחי' ם' דצלם, שהיא עגול. כי קו האמצעי שבהם, להיותו מיחד את ב' הקוין ומגלה החכמה, נתיחדו החסד וגבורה שבקו אמצעי לבחינה אחת (כנ"ל

(דפו"י דף ק"פ ע"א)

**ה תצוה**  
פגונוא דא יי ועל דא אתפשטותא לארבע סטרין, תלת תלת לכל סטר, איהי תשע, ואיהי תמניא.

**יב** ואלין אינון סמכין דנפקין מרזא דבוצינא, למנהוי סמכין לאת יו"ד, ואלין אקרון רתיכא דילה. ולא קיימין בשמא, בר בנזא דתשע נקודין דאורייתא.  
**יג** וברזא דספרא דאדם, אתפלגו אלין תשע דאינון תמניא, בצרופא דאתוון דשמא קדישא, לצרפא לון ולמתדא לון בכל אינון גונוין. פד נטלין אלין תמניא דאינון תשע, נהרין בנהירו דאת ם ברבועא, ואפיק נהודין תמניא, ם אתחזן ואתוון תשעה. ואתפלגן לתתא לנטלא פל משפנא.

**חלופי גרמאות**

1 ל"ג בנהירו דאת. ם תמניא אתחזן ואתוון תשעה; ואינון תמניא אתחזן תשעה (ד"א).

רוז דאתוון דשמא קדישא

**הסולם**

מאמר

בוהר. ואיהי תשע, היינו עם עצם בחינת ה', שהיא חכמה. ואיהי תמניא, בלי ה', כנ"ל.

לארבעה צדדים ג' ג' לכל צד, היא ט' עם ה', והיא ח' בלי ה' עצמה. כנ"ל.

**יב** ואלין אינון סמכין וכו': ואלו, השמונה נקודות הן עמודים היוצאים מסוד המאור, שהוא בינה דא"א וכתר דאו"א, להיות סמכים לאות י', כי ה' מתלבשת באלו ח' נקודות, שהן בינה דעת חג"ת נה"י, והן נקראות מרכבה שלה. ואינם נקראים בשם, רק בסוד ט' נקודות שבתורה, שהן קמץ פתח צירי, הו ג"ר. סגול שבא חולם, חג"ת. חירק קבוץ שודק, הנקראים ג"כ חירק שודק מלאפוס, הו נה"י. כי ספירות החכמה נקראות נקודות.

פירושו. כי יש ב', ראש תוך סוף, שהם קוץ העלין וקוץ התחתון והנקודה עצמה, שהם ג' קוין שבה, כי ראש ותוך שלה הם ב' קוין ימין ושמאל, והסוף שלה, הוא קו האמצעי. והם כלולים זה מזה, ונמצא שיש בראש היוד ג' קוין, ובתוך ה' ג' קוין, ובסוף שלה ג' קוין, וג' קוין שבראש הם חב"ד, וג' קוין שבתוך הם חג"ת, וג' קוין שבסוף הם נה"י. וכולם הם במרובע בסוד ם' דצל"ם, דהיינו שקו האמצעי שבראש ושבתוך ובסוף, מתחלק לב' בחינות, לחסד ולגבורה, דהיינו לז"א ומלכות, באופן שבכל ג' קוין, יש ארבע רוחות, שבי' קוין ימין ושמאל הם דרום צפון, וב' הבחינות שבקו האמצעי הם מזרח מערב, כי ז"א ה"ס מזרח והמלכות ה"ס מערב. וז"ש (להלן אות י"ח) **כד אתפשטו תריין אתעבידו תלת**, דהיינו כשנתפשטו ב' קוין ימין ושמאל, נעשו ג' קוין, ימין ושמאל ואמצע, **חד אתעביד תריין**, והאחד, שהוא קו האמצעי, נעשה שנים, דהיינו ב' בחי', שהם ז"א ומלכות, שהם מזרח מערב כנ"ל.

**יג** וברזא דספרא דאדם וכו': ובסוד ספרו של אדם, נחלקו אלו ט' שהן ח', בצירופי האותיות של השם הקדוש. כי הבינה והדעת מאירים לה' ראשונה דהויה. וחג"ת נה"י מאירים לה' דהויה. ועטרת יסוד מאירה לה' אחרונה דהויה. כדי לצרף אותם וליחדם בכל אלו האפנים. כי כשאלו הח' שהן ט' נוסעות, דהיינו שמאירים הארתן בדרך ג' קוין בזה אחר זה, (כמ"ש לעיל בשלח ל"ט ד"ה וג' ע"ש) הן מאירות בהארת אות ם' במרובע, ומוציאים שמונה אורות הנראות כתשעה, ומתחלקים למטה, בין הספירות בינה ז"א ומלכות כנ"ל, עד כדי לשאת כל המשכן, שהיא מלכות. כי החכמה אשר ב' דהויה אינה מתגלית בכל הספירות אלא רק במלכות (כנ"ל ב"א רע"ו ד"ה ועוד כמה) וע"כ צריכות הח' נקודות להתפשט עד המלכות, הנקראות משכו, ששם מתגלה החכמה.

וזה אמרו כאן, **ועל דא אתפשטותא לארבע סטרין**, ג' ג' לב"ל סטר, איהי תשע ואיהי תמניא, כי ג' הקוין מתפשטים לארבע רוחות דרום צפון מזרח מערב, בסוד ם', ונמצא שיש ביוד ג' ממין. ם' בראש, שהם ג' קוין חב"ד, ם' בתוך, שהם ג' קוין חג"ת, ום' בסוף שהם ג' קוין נה"י. וז"ש ג' ג' לב"ל סטר, דהיינו לג' סטרין שבי', יש בכל אחת מהם ג' ג'. וסטר, פירושו בחינה בהרבה מקומות (דפו"י דף ק"פ ע"א)

ואינון

תצודה

יד) ואינן צרופא דשמא קדישא, ברוזא דשבעין ותריין אתנון מתקקון, דנפקי מרוזא דתלת גוונין, זמינא ושמאלא ואמצעייתא. וכלא מרוזא דתלת נקודין, שיעורא דאת יו"ד, דאיהי לד' סטרין, ואינן תמניא נקודין, ואינן תשע נקודין, ואינן תריסר נקודין עלאין. ג' ג' לכל סטר ווסטר, ומתקא נחתין לתתא בתריסר לשית סטרין. וכד אתתקקון תריסר אלין בשית סטרין, אינן שבעין ותריין שמהן, רוזא דשמא קדישא דשבעין ותריין דאינן שמא דא קדישא.

טו) וכלא איהו סליק ברעותא, דסמיכו דמתחשבה באינן סמכין דאת יו"ד, ועל דא אתנון בצרופיהו, תלת תלת בקל צרופא דיליה, בגין לסלקא ברעותא דאת י', דתלת נקודין, כמה דאתמר, ועל דא לא אסתליק בסליקו דצרופא, אלא מעקרא ושורשא דרוזא דאלין סמכין, דסמכין לאת י' רוזא דאת ס' ברבועא, ט' נקודין, תמניא נקודין, תריסר נקודין, שבעין ותריין נקודין. אשתכח, דכל רוזא דשמא קדישא, קיימא באת י', וכלא רוזא תדא, וקיימא ברוזא דבוצינא, כמה דאתמר למעבד סמיכו לכל את ואת. ואינן סמכין אינן רתיכא דלהון, דכל את ואת, כמה דאתמר.

חלופי גרמאות

ע ל"ג וסטר, פ ל"ג דסמכין; דטמיון, צ דאית.

מאמר	הסולם	רוזא דאתנון דשמא קדישא
יד) ואינן צרופא דשמא וכנ"ל: והן, הצירוף של השם הקדוש בסוד ע"ב אותיות חקוקות, היוצאות מסוד ג' גוונין, ימין ושמאל ואמצע, שהם חג"ת דו"א (כנ"ל בשלח אות ק"ס). והכל הוא מסוד ג' נקודות, שהן השיעור של אות י', דהיינו ראש תוך סוף שלה כנ"ל, שהיא מאירה לארבע רוחות, דהיינו בסוד ׀ דצלם (כנ"ל אות י"א). והן שמנה נקודות, זולת החכמה, והן ט' נקודות עם החכמה. כנ"ל שכל אחת מג' נקודות דראש תוך סוף של הי' כלולה משלשתן, והן ט', שהן תב"ד חג"ת נה"י. והן י"ב נקודות עליונות, ג' ג' לכל צד וצד. כי להיותה מאירה ב׀, שיש בה ד' רוחות דרום צפון מזרח מערב, שהוא משום שקו האמצעי נחלק לב', שהם ז"א ומלכות כנ"ל. וא"כ יש לומר, שיש ד' אורות בראש של הי', שהוא תב"ד, וד' אורות בתוך של הי' שהוא חג"ת, וד' אורות בסוף של הי' שהוא נה"י. כי הדעת והת"ת והיסוד נחלקים כל אחד לב' אורות. ומכאן יורדים למטה בי"ב לששה קצוות. וכשי"ב אלו נחלקו בו' קצוות דו"א, הם ע"ב שמות, כי ו' פעמים י"ב הם ע"ב.	שהם סוד השם הקדוש דע"ב, שהם שם זה הקדוש היוצא מי"ב נקודות ד"י דהויה. טו) וכנ"ל איהו סליק וכנ"ל: והכל הוא עולה ברצון לסמוך את המחשבה, שהיא חכמה, באלו הסומכים של אות י' כלומר, שכל אלו הצירופים של השם ע"ב, הם כדי לגלות החכמה שב"י דהויה, שנקראת מחשבה. ועל כן באים האותיות בצירופיהם בשם ע"ב, ג' ג' אותיות בכל צירוף שבו, (כנ"ל בשלח דף נ"א בציור הג') כדי לעלות ברצון של אות הי' דהויה, שיש בה ג' נקודות, ראש תוך סוף, כמו שאמרנו, וע"כ אינו עולה בעלית הצירוף אלא מעיקר ושורש של סוד אלו הסמכין, הסומכים לאות י', בסוד אות ׀ ברבוע כנ"ל, שהם ג' נקודות רת"ס, שהם עיקר ושורש כל הסמכין המשתלשלים ממנה, שהם, ט' נקודות, ח' נקודות, י"ב נקודות, ע"ב נקודות. נמצא שכל סוד השם הקדוש עומד באות י', והכל סוד אחד, דהיינו סוד המשכת החכמה. ועומד בסוד המאור, שהיא בינה דא"א שהיא כתר של י' הזאת שהיא או"א, כמו שאמרנו, לעשות סמיכה לכל אות ואת של השם	

(דפויי דף ק"פ ע"א)

תצודה

ז

טז) רָזָא תַנְיִינָא, אַתְּ הִי, דְקַיִמָא עַל חֲמִשָּׁה סְמְכִין, דְסְמְכִין לָהּ, דְנַפְקִין מִרְזָא דְבוּצִינָא, כַּד אַתְּכַנְשׁ לְאַסְתְּלָקָא לְעֵילָא, מִרְזָא דְמִשְׁחָתָא.

יז) יֵאָת דָּא הֵיכְלָא שְׁקַדִּישָׁא אֶקְרִי, לְגוּ נְקוּדָה דְקַאמְרָן. וְכֹלָא אִיהוּ בְרָזָא דְקַאמְרָן דְאַתּוּם בְּרַבּוּעָא. אַכְּל הֶכָא לָא אַתְרִישִׁים בְּרַ אַתְּ הִי, וְהִתִּיבָא דִילָהּ חֲמִשָּׁה סְמְכִין דְקַאמְרָן.

יח) דְכַד בְּטִשׁ נְהִירוֹ דְבוּצִינָא בְּאַתּוּם יִי, אַתְנַהִיר, וּמַהֲהוּא בְּטִישׁוּתָא, אַתְעֵבִידוּ אִינוּן תִּשְׁעֵי סְמְכִין דְקַאמְרָן. וּמַגּוּ נְהִירוֹ דְאַתְנַהִיר אַתּוּם יִי, אַתְפְּשִׁטוּ תְּלַת

חלופי גרמאות

ק ל"ג מרזא עד מרזא. ר אתרא ול"ג את דא. ש ל"ג קדישא.

דרך אמת ג) ומאותה ההכאה.

הסולם

רוא דאתון דשמא קדישא

מאמר

הם החמשה סמכין. ואומר, כי כשהאיר אור הכוצינא באות י', והוארה, שמאותו ההארה שהאיר הכוצינא, שהיא בינה דא"א, נעשו אלו ט' עמודים שאמרנו, שה"ס חב"ד חג"ת נה"י שנתפשטו מן רת"ס ד"י, כנ"ל. ואז, מתוך ההארה שהוארה אות ה' נתפשטו ג' נקודות של ה' ב' נקודות למעלה שהם בראש ה', דהיינו קוץ העליון וגופו של יוד, ונקודה אחת למטה שהיא קוץ התחתון של ה', כעין זה יי' כמו שאמרנו, (לעיל אות י"א) שה"ס ג' קוין ימין שמאל ואמצע. וכשנתפשטו שתי נקודות בסוד חולם ושורק, ונעשו ב' קוין, נתחבר אליהם קו האמצעי בסוד החירק, ונעשו ג', והאחד, שהוא קו האמצעי, נעשה ב', דהיינו שנחלק לחסד, שהוא ז"א, ולגבורה שהיא הנוקבא, (כנ"ל אות י"א) ונתפשטו ד' נקודות אלו, ונעשו היכל אחד. היכל הזה, אחר שנעשה היכל לנקודה הראשונה, נעשה בהעלם ובמכוסה סוד אות הו' ה', ועומדת על ה' אחרות.

ביאור הדברים. נודע, כי ה' קומת יצאו באצילות ממ"ה החדש, קומת הכתר בפרצוף עתיק, וקומת חכמה בפרצוף א"א, וקומת בינה נחלקה בין ב' פרצופין, שכונ"ח שלה נעשה פרצוף או"א עלאין. ובינה ותו"מ שלה, נעשו לפרצוף ישו"ת. וקומת תפארת יצאה בפרצוף ז"א. וקומת המלכות יצאה בפרצוף הנוקבא דו"א. והנך מוצא שקומת בינה לבדה נחלקה בין ב' פרצופין שבכל אחד עשר ספירות, והטעם מבואר (בהקטה"ז דף ר' במראות הסולם ד"ה נודע ע"ש). והם סוד י"ה דהויה, שאו"א עלאין ה"ס יוד, וישו"ת ה"ס ה'. ומלבד זה נחלקו גם או"א עצמם שהם היוד דהויה, לב' בחי', בעת יציאת נקודת החולם בכל

השם הויה, (כנ"ל אות י"ג) ואלו הסומכים הט' והח' והי"ב והע"ב הנ"ל, הם המרכבה של כל אות ואות של שם הויה. כמו שאמרנו.

טז) רָזָא תַנְיִינָא אַתּוּם וכו': סוד השני הוא, אות ה' של הויה, העומדת על חמשה עמודים הסומכים אותה, שהם יוצאים מסוד המאור, שהוא בינה דא"א, אחר שנאסף ועלה למעלה מסוד המסך, פירו' כי ע"י עלית המלכות למקום בינה דא"א, נעשה שם מסך המסיים אל הראש דא"א, ובינה ותו"מ דא"א, יצאו לבר מראש, למקום חג"ת דא"א, ששם עומדים או"א וישו"ת דאצילות, (כנ"ל בהקטה"ז דף כ"א ד"ה והענין) ואח"כ לעת גדלות תוזרים בינה ותו"מ אל הראש דא"א, שעולים למעלה ממסך המסיים, ונעשו שוב בחינת ראש דא"א, כנ"ל (בהקטה"ז דף כ"ב ד"ה ואגליף), ואז הם מעלים עמהם גם או"א וישו"ת, שה"ס י"ה דהויה, אל מקום הראש דא"א ומאירים אליהם. (כנ"ל בהקטה"ז דף כ"ו ד"ה ואמא) וז"ש, שהבוצינא שהיא בינה דא"א מאיר אל ה' דהויה, כד אַתְכַנְשׁ לְאַסְתְּלָקָא לְעֵילָא מִרְזָא דְמִשְׁחָתָא, דהיינו לאחר שתורה למעלה ממסך המסיים את הראש דא"א. כי אז הבוצינא מאירה אל ה' דהויה. כמבואר.

יז) אַתּוּם דָּא הֵיכְלָא וכו': אות זו נקראת היכל הקדש אל הנקודה שאמרנו, דהיינו ה' דהויה, שהכל הוא בסוד שאמרנו, באות ה' ב' במרובע, שפירושו, שאין הארת החכמה מתגלה שם, והיא בסוד דלא אתיידע. אבל כאן לא נרשם אות ה' רק אות ה', משום שכאן מתחיל הגילוי בסוד ל"י דצלם. והמרכבה שלה היא ה' עמודים שאמרנו.

יח) דְכַד בְּטִשׁ נְהִירוֹ וכו': ומפרש מה (דפו"י דף ק"פ ע"א)

תצודה

ה

נקודין דיי. תרין לעילא, דאינון רישא. וחד לתתא, דאיהו קוצא דיי, כגוונא דא \* דקאמרן. כד אתפשטו, תרין, אתעבידו תלת. חד אתעביד תרין. ואתפשטו, ואתעביד "חד" היכלא. ב דא היכלא, לבתר דאתעביד היכלא לחד נקודה קדמאה, \* אתעביד בגניזו טמיר נזא דאת דא, וקיימא על חמש אתרנין.

חלופי גרמאות

ת דא; ל"ג חד. א ל"ג היכלא. ב ורא; היכלא דא.

הסולם

רוא דאתון דשמא קדישא

מאמר

קומת חכמה, אבל רק מבחינה שכנגדה, שהיא בינה שבא"א, והיא הנקראת בוצינא. כד אתבנש לאסתלקא לעילא מרזא דמשהתא, כי מטרם שהבינה דא"א חזרה ועלתה לראש א"א, היו כל המדרגות בבחינת קטנות כנ"ל, ובינה ותו"מ דיי שה"ס ו"ד דמילוי יוד, ובינה ותו"מ דקומת בינה שה"ס ה' דהויה, שתייהן עוד לא היו במדרגות הוי' שיהיו נחשבות לב' נוקבין דיי, אלא שהיו בפילה מחוץ למדרגת הוי' אלא אחר שבינה דא"א חזרה ועלתה לראש דא"א למעלה מן המסך אז גם בינה ותו"מ דיי עלתה למדרגת הוי' ונעשה לבחינת נוקבא שלה שה"ס ה' בצורת ו"ד דמילוי יוד.

ו"ש, כדכ כמש נהירו דבוצינא באות יי וכו' אתעבידו אינון תשע סמבין דקאמרן, כי הוי' קבלה מן הבוצינא, כל ג' בחינות תולם שורק חירק, שה"ס ג' קוין, שהם בחינת ראש תוך וסוף של הוי', וכל אחד מהם כלול משלשתם, וע"כ יש ג' קוין בראש שהם חב"ד, וג' קוין בתוך שהם חג"ת, וג' קוין בסוף, שהם נה"י. אבל הדי' שה"ס בינה ותו"מ דיי שנפלו ממנה בעת הארת נקודת החולם, דהיינו בקטנות כנ"ל, הנה היא לא התחילה להאיר להיות בחינת נוקבא אל הוי' ולקבל ממנה, רק אחר שהבוצינא אתבנש לאסתלקא לעילא מרזא דמשהתא כנ"ל שאז היא הארת השורק, שהיא רק בחינת התוך של הוי', וחג"ת שלה. ע"כ אינה מקבלת רק הארת ג' הקוין מחג"ת דיי. וזה אמרו ומגו נהירו דאתנהר את יי, דהיינו מחלק של הארת הוי', אתפשטו ג' נקודין דיי וכו' דהיינו בחלק של הארת התוך דיי שנחלק על ג' קוין, שהם דיי כי תרין אתעבידו תלת, וכד אתעביד תרין, כמ"ש לעיל, או, ואתעביד חד היכלא, שנתקנה להיות היכל אל הוי', שנתקנה להיות נוקבא אל הוי', כי הנוקבא

בכל המדרגות. דהיינו בעת עליית המלכות מכל מדרגה לבינה דכל מדרגה, (כנ"ל ב"א דף ד' ד"ה ביאור) שאז נפלו בינה ותו"מ של הוי' למדרגה התחתונה שלה שהיא הדי' דהויה. ותדע שכל בינה ותו"מ שנפלו ממדרגתם, כשהם חוזרים למדרגתם בעת נקודות השורק, אינם מתיחדים ממש למדרגה אחת עם הכתר וחכמה שנשארו במדרגה, אלא שנתקנו להיות קו שמאל, ובחינת נוקבא לכתר חכמה שנשארו במדרגה.

ומכאן יצא, שיש ב' נוקבין לבחינת הוי' דהויה, שה"ס או"א עלאין. א) היא הבינה ותו"מ שנפלו מן הוי' בעת הקטנות וירדו לישו"ת שהיא ה' דהויה, שבינה ותו"מ אלו ה"ס ו' ד' דמילוי היוד. נוקבא הב' היא, ישו"ת עצמם שהם בינה ותו"מ דקומת בינה הכוללת שנתקנה למדרגה בפני עצמה, בסוד ה' דהויה. אמנם בעת קטנות אינן נחשבות לנוקבין, כי אז שתייהן הן למטה ממדרגת או"א שהם ה' דהויה, אלא בעת יציאת נקודת השורק, שבינה ותו"מ דכל המדרגות חוזרות ועולות למדרגתם (כנ"ל ב"א דף ר"צ ד"ה בגין) ולוקחות עמהן גם מדרגה תחתונה שהיו בה בשעת נפילה (כנ"ל בהקטה"ז דף כ"ו ד"ה ואחא) נמצא שבינה ותו"מ של הוי' חזרו ועלו ליי ונעשו לה לנוקבא. בסוד ו' ד' דמילוי יוד. ובינה ותו"מ אלו העלו עמהן גם ה' דהויה, אל הוי' מחמת שהיו מלוכשות בהן בשעת הנפילה, ונתקנה גם ה' דהויה להיות לנוקבא אל הוי' דהיינו לקו שמאל שלה. הרי שיש לה אל הוי' ב' נוקבין. א) הו"ד דמילוי הוי', והיא נחשבת לחג"ת אל הוי' ב) היא ה' דהויה והיא נחשבת לנה"י אל הוי'.

וזה אמרו, (באות ט"ז), דנפקין מרזא דבוצינא, כי כל מדרגה מקבלת הארתה מבחינה שכנגדה בעליין וכיון שיהי' דהויה הם שניהם קומת בינה, ע"כ הם מקבלים מא"א שהוא (דבוי' דף ק"פ ע"א \*) דף ק"פ ע"ב)



ט

תצורה

יב) ארבעה גניזין אינון, יבחד נקודה דקיימא לגו באמצעימא, דאינון חמש. ואיהי ה'. פמה דה"א דלתתא, קיימא על ארבע, ונאיהי נקודה על ארבע, דקיימא בגו אמצעימא. אוף תכא נמי האי. וימה דקיימא על ה' סמכין, תכי הוא ודאי, בגין דהאי נקודה עלאה, איהי על תרין גונון, חד בלתודוי, וחד בטמירו.

כ) ובספרא דרזין דתנוף, ה' ודאי קיימא על חמש סמכין דנפקין מגו בוצינא. וכדין אפיק חמש קיימין אחרנין, ונאשתכח האי ה' ברוך דעשרה. וכד אתפרשת, קיימא ה' דא, על סמכין, ואינון הוו תליסר מכילן דרחמי, בחד דרנא דאתוסף עליהו.

חלופי גרמאות

ג. חר. ד. דאינון. ה. דהא לתתא. ו. איהו. ז. מה. ח. ל"ג בנין; טונו. ט. ואשתכח. י. מוסיף סמכין חמשיין.

מאמר	הסולם	רוא דאתון דשמא קדישא
הנוקבא נקראת היכל. אבל מבחינת ג' קוין רראש ה' אינה מקבלת, כי הארתה מתחלת מן התוך ד' כמבואר.	זוה אמרו. דא היכלא, לבתר דאתעביד היכלא לחד נקודה קדמאה, דהיינו אחר שקיבלה מן הארת השורק, ועלתה ממקום נפילתה ונעשתה נוקבא לנקודה קדמאה שהיא י, אתעביד בגניזו טמיר רזא דאת דא, שבגניזו ובסתר נעשית אות ה' זו, שה"ס ו"ד דמילוי י, שנעשתה נוקבא אליה, דהיינו שהיא גוננת ומעלמת החכמה ונתתקנת בבחינת לא אתידע שה"ס אמא עלאה. וקיימא על חמש אחרנין, שהיא עומדת על ה' אחרת, שה"ס ה' דהויה, שה"ס בינה ותו"מ דבינה הכוללת דאצילות, הנקראת ישו"ת, שבה מתחיל להתגלות הארת החכמה. והיא מלבשת על הסוף של ה', דהיינו על נה"י שלה. באפן שהי' יש לה כל ראש תוך וסוף שבכל אחד ג' מדרגות, וד"ו דמילוי יוד, שהיא בינה ותו"מ ד"י עצמה, נעשתה ה' ומלבשת על חגי"ת דיד, ושנים אלו נקראים אבא ואמא עלאין. וה' דהויה, שה"ס ישו"ת, מלבשת על נה"י של ה'. וע"כ בבי' ההין אלו, אין בכל אחת רק ארבע נקודות ולא כל הט' כמו ה', כי לכל אחת יש לה רק בחינה אחת מן ה', לזו תוך, ולזו סוף.	דאמא, (כנ"ל משפטים אות תקכ"ח.) הן חמש, והיא ה', דהיינו הנוקבא ד' הנק' אמא עלאה. כמו שה' שלמטה, דהיינו המלכות, עומדת על ארבע, דהיינו על ג' קוין, והמלכות המקבלת, והיא נקודה על ארבע, כלומר שעצם המלכות, שהיא נקודה, עומדת באמצעם, כי המלכות המקבלת מג' קוין הנחשבת בתוך הארבע, היא בחינת עטרת יסוד, הנקראת מפתחא ולא מלכות ממש, (כנ"ל בהקדמה"ז דף נ"ז ד"ה ההוא) אף כאן גם כן זה, שיש ד' נקודות גנונות ובחינת נתיב באמצעו. ומה שהיא עומדת על חמשה סמכין אחרים, דהיינו על ה' דהויה, שהיא ישו"ת כנ"ל בדיבור הסמוך, הוא כך ודאי, משום שנקודה זו העליונה, שהיא ה' דהויה, היא על ב' בחינות, אחת כשהיא בפני עצמה, ואינה מלובשת בישו"ת, שאז הו"ד דמילוי י' נעשתה לנוקבא שלה בפני עצמה, שה"ס ה' בחמש גניזין הנ"ל. ואחת במכוסה, כלומר שהיא מלובשת בישו"ת, ואז נחשב ישו"ת לנוקבא של ה' והו"ד נכללת אז ב' בבחינת דבר. וע"כ יש ב' ההין.

כ) ובספרא דרזין דתנוף וכו': ובספר הסודות של חנוך, אומר, ה' ודאי שעומדת על ה' סמכין היוצאים מן הנוצינא, שהוא בינה דא"א, והיינו הו"ד דמילוי יוד, שה"ס אמא עלאה, ואז מוציאה ה' זו חמש עמודים אחרים, שהיא ה' ראשונה דהויה, הנקראת ישו"ת, ונמצא ה' זו בסוד עשר, דהיינו חמש סמכין שלה וחמש סמכין של ה' דהויה, שהם יחד במקום ה' (כנ"ל אות י"ח בהסולם ד"ה ביאור) וכשנפרדת ה' דהויה מן ה' וד"ד שבמילוי

(דפו"י דף ק"פ ע"ב)

### תצודה

**כא)** ואלין אינון תריסר דקיימין בשית. יזמנין י אינון ארבעין ותריין. זמנין שבצעין ותריין הוו, אבל גחתין לתתא. והכא אתפרשו שבילין לכל סטר, דאינון תלתין ותריין, י אשתאר ארבעין. ותריין אודנין ימינא ושמאלא, הא ארבעין ותריין, י אלין מ"ב אתון עלאין, דאינון אתון רבךין דאורייתא.

**כב)** בגין דאית אתון רבךין, ואית אתון זעירין. אתון רבךין אינון לעילא, אתון זעירין לתתא. וכלא לתתא פגוונא דלעילא. בגין דאית שמחן קדישין עלאין, דקיימין ברעו דרוחא ולבא פלא מלולא כלל. ואית שמחן קדישין תתאין, דקיימין במלה, ובמשיכו דמחשבה ורעו עליהו.

**כג)** ואית שמחן אחרנין לתתא, דאינון מההוא סטרא אתרא, דאיהו מסטרא דמסאבא, ואלין לא קיימין, אלא ברעו דעובדא לתתא, לסלקא רעו דההוא עובדא דלתתא לגביה. בגין דאיהו סטרא אתרא לאו איהו, אלא בעובדין דהאי עלמא, לאסתאבא בהון. פגוונא דבלעם, ואינון בני קדם, וכל אינון דמתעסקי בההוא סטרא אתרא.

**כד)** ואלין, לא קיימי באתון רשימין מן כ"ב דאורייתא, בר תריין, ואלין

### חלופי גרמאות

כ סטריין, ל ל"ג אינון ארבעין ותריין (ר"א). מ אשתכחו; אשתארו. נ ואלין; ואינון; ל"ג אלין מ"ב.

### הסולם

ריון דאתון דשמא קדישא	מאמר
<p><b>כב)</b> בגין דאית אתון רבךין וכי: כי יש אותיות גדולות, ויש אותיות קטנות, אותיות גדולות הן למעלה, בבינה, ואותיות קטנות למטה במלכות. והכל הוא למטה, במלכות, כעין של מעלה, בבינה. כי יש שמות קדושים עליונים, שבבינה, הנמשכים רק ברצון הרוח והלב בלי דבור כלל. ויש שמות קדושים תחתונים, שבמלכות, הנמשכים בדבור, ובהמשכת המחשבה והרצון עליהם.</p>	<p>שבמילוי ה', ובאה למקומה, עומדת ה' זו על חמשה סמכין, שד' סמכין הם ג' קוין ומלכות המקבלתם, והחמשיית ה"ס נקודה באמצעם, והד' סמכין כלולים זה בזה באופן שיש ג' קוין בכל אחד מהד' סמכין, שהם י"ב, והם י"ג מדות הרחמים עם מדרגה אחת הנוספת עליהם, דהיינו עם הנקודה שבאמצע הד' סמכין. והם מקבלים מ"ג מדות הרחמים שבדיקנא דא"א.</p>
<p><b>כג)</b> ואית שמחן אחרנין וכי: ויש שמות אחרים למטה, שהם מסטרא אחרא ההוא, שהוא בצד הטומאה, ואלו אינם נמשכים אלא ברצון של מעשה למטה, להעלות להם הרצון שבמעשה למטה. משום שהסטרא אחרא אינו מתעורר אלא במעשים של עולם הזה להטמאות בהם. כמו בלעם ובני קדם וכל אלו העוסקים בצד אחר ההוא, שהם עוררו אותו ע"י שעשו מעשים למטה לעוררו.</p>	<p><b>כא)</b> ואלין אינון תריסר וכי: ואלו הם י"ב העמודים בששה קצוות. כי ישויות הם ו"ק דא"א, ואלו י"ב הנ"ל מאירים בכל קצה שבהם, והם במספר השם ע"ב, כי ו"פ י"ב הוא ע"ב. ופעם נחשבים להשם מ"ב, היינו בישויות עצמם, ופעם לע"ב, אבל זה הוא כשיורדים למטה לו"ק דז"א שרק שם מאיר השם ע"ב, וכאן בישויות, מתפשטים מהע"ב שבילים לכל צד, דהיינו ל"ב שבילי החכמה, וכשתגרע ל"ב מע"ב נשאר ארבעים, ועם ב' אונים ימין ושמאל, אשר אונים הם בינה, שהימין הוא ישראל סבא והשמאל הוא תבונה, שהם שורשי האורות, הם ארבעים ושנים, שה"ס השם מ"ב. אלו הם מ"ב אותיות עליונות, שהם אותיות הגדולות שבתורה.</p>

(דפו"י דף ק"פ ע"ב)



יב

תצודה

**כז** וכד אתפקנא באינון חמשין בלחודייהו, איהו נקודה יתדא דקיימא ברזא דני, פגוונא דא שנו"ן, וחד נקודה באמצעייתא דאיהי שלטא עלייהו, וכלא רזא תדא. ופאין אינון דנדעי ארחוי דאורייתא, למסהך בארחי קשוט. ופאין אינון בהאי עלמא, ופאין אינון בעלמא דאתי.

**כח** רזא תליתאה יאת ו', האי את דיוקנא דרזא דאדם, פמה דאתמר. וקא אוקימנא, דהאי את, קיימא על י"ב רתיכין. וכד מתפרשאן, אינון כ"ד רתיכין, דכלילן בהאי את פשיטו דיוקנא דבר נש, לקבל דרועין ונרכין אגופא שייפין דלהון כ"ד אינון דדרועין, ונרכין, וגופא, קא אתמר, אכל פלהו סתימין בגופא, וגופא קיימא בכלהו כ"ד, וכלהו רתיכין פלילן ביה בגופא, ובגין דכלילן פלהו ביה, קיימא, ו' פשיטו חד.

**כט** גופא חד פליל בק"ד רתיכין, ואלין אינון: רישא בשית. גופא ביי"ח, ואע"ג דכל רתיכין אינון ביי"ב לכל סטר, בכלא קיימא גופא. אכל עשרים

חלופי גרמאות

ד ליג חדא. ש חי נון; ב נון; רז; חי רז; היא נוי"ן. היא. ת ליג את. א וגו'. ב יתח; ח י לכל סטר. ג מסיף סטר וסטר.

הסולם

מאמר

רזא דאתון דשמא קדישא

התפשטות צורת אדם, כנגד הזרועות שהם חו"ג, וירכים שהם נו"ה, וגופא, שהוא ת"ת ויסוד, האברים שלהם הם כ"ד בזרועות, וכ"ד בירכים וכ"ד בגוף. וכבר למדנו, אבל כולם סתומים בגוף, שהוא ת"ת, והגוף עומד בכל ג' כ"ד, וכל ע"ב מרכבות כלולות בגוף, ומשום שכולם כלולות בו, עומדת הו' בהתפשטות אחד, דהיינו קו אחד, הכולל כולם.

**כט** גופא חד כליל וכו': ומפרש, גוף אחד הכולל כ"ד מרכבות, אלו הם, הראש דו', יש בו שש מרכבות, והגוף דו' יש בו י"ח מרכבות, שש וי"ח הם כ"ד. ואע"פ שכל המרכבות הם י"ב לכל קצה שבז"ק, וששה פעמים י"ב הם ע"ב, ולא כ"ד. ודאי שבכולם עומד הגוף, אבל מבחינת עשרים וארבע, דהיינו שמחשבים הגוף רק לשליש אחד של ע"ב, כנ"ל, הם מתבארים, ששה שבראש, דהיינו חג"ת נה"י שבראש, שהם אברים להכניס בהם הראש, דהיינו הג"ר המכונים ראש. וי"ח, הם שמונה עשרה תוליות שבסודה, שהראש עומד עליהם והגוף נסמך בהם.

פירושו. כי רישא דמלכא אתתקן בחסד ובגבורה, (כנ"ל משפטים אות תק"כ) שפירושו שחסר ג"ר דראש ואין בו אלא ו"ק דראש. וז"ש, דאינון שייפין לאעלאה רישא, שהם כלים המודדים הג"ר שלו. אמנם הגילוי של הו"ק

ב' נונין ונקודה העומדת באמצע, וע"כ ו' עומדת ביניהן תמיד, כעין זה, נון, משום שכאן הוא מקומו של ז"א, שהיא ו', להתעטר, דהיינו לקבל מוחין דג"ר. ואע"פ שיש סודות אחרים בסוד הה', אבל אלו הם בסודות ספרו של חנוך, וכך הוא וראי.

**כז** וכד אתתקנא באינון וכו': וכשנתקנה בחמשים בלבד, דהיינו אחד שנפרשה ה' דהויה אמא עלאה ובאה למקומה, היא בנקודה אחת העומדת בסוד הנ', כעין זה נון, דהיינו שנשמעת כך במבטא, שהו', היא נקודה אחת באמצען השולטת עליהן. והכל הוא סוד אחד. כנ"ל. אשרי הם היודעים דרכיה של התורה ללכת בדרכי אמת, אשרי הם בעולם הזה ואשרי הם בעולם הבא.

**כח** רזא תליתאה את וכו': סוד השלישי הוא אות ו' דהויה, אות הזו היא סוד צורת אדם, דהיינו ז"א, שבו הויה דמילוי אלפין שבגימטריא אדם, דהיינו מ"ה. כמו שלמדנו. והרי העמדנו (לעיל אות י"ד) שאות זו שהוא ו' הרומזת על ג' קצוות שבו, עומדת על י"ב מרכבות, שאלו י"ב מאירים בכל קצה שבו, וי"ב פעמים ו' הוא ע"ב, כמ"ש שם. וכשמתחלקים על ג' שלישים הם כ"ד מרכבות, כי ג"פ כ"ד הם ע"ב. כי באות זו כלולים

(דפוי' דף ק"פ ע"ב \*) דף קפ"א ע"א

**יג תצוה**  
 וארבע אינון שית דרישא, דאינון שייפין ז' לאעלאה רישא. תמני סרי חולין דקיימא רישא, וסמכא גופא עלייהו.  
**יד** וכלהו פשיטו יחד, ברישא וגופא, ואינון שיתין פלהו פליל לון, ודאיהו רזא דשית. ועל דא שיעורא דאת ר', רישא ושיעורא בשית נקודין ממש, גופא בתמני סרי. פגוונא דא פל אלין רזין מתפרשן, לאכללא לון בגופא, בגין דדרועין ורכין פלהו בגניזו, ועד פלא אתפליל ברזא דאת ר' ודיוקנא דילה.  
**טו** וכד שלימו דאת דא יאתחני, פדין פל סטרין בישין אסתתמו, ואתפרשן מסיברא, ולא אתחפין, בגין דאיהו מקצע פל משקופין דרקייעין, ונהיר לה, ולא יכלא מקטרגא לאבשא פלל. וכד האי אסתלק, פדין סליק ואסטי ומפתי, וכיל לקטרגא על פל בני עלמא, בגין דאיהו מלך זקן וכסיל, וקא אוקימנא.  
**טז** ו' איהו נהורא דנהיר לסיברא, ואע"ג דנהירין סגיאין אתפלילין ביה, נהורא דנהיר לסיברא איהו חד פשיטו למלא לה. ואיהו רזא דאלף, רשימו בכל אינון רזין. וכד נהיר לסיברא ברזא דו' נהיר לה.

**חלופי גרמאות**

ד לאענא, ה לאגנא ול"ג רישא, ו ל"ג מן וסמכא עד דאיהו. ז ל"ג חד, ח מוסף רישא דאיהו. ט ל"ג שיעורא. י ל"ג לאכללא לון בגופא בגין, כ דיוקנא דאת ר' וכד, ל אתחנין, מ דנהירין.

מאמר	הסולם	רוא דאתון דשמא קדישא
הו"ק דראש אינו במקום הראש אלא בגוף, דהיינו על ג' קוין שבגוף, שהו"ק דראש מתגלים בכל קו, וג"פ ששה הם י"ח, וז"ס ח"י חוליות שבשדרה, וז"ש תמני סרי חולין דקיימא רישא וסמכא גופא עלייהו, כי ג' קוין שבגוף מגלים הארת החכמה שבראש, ונבחן שהראש עומד עליהם, וכן כל הגוף עומד עליהם.	של אות הוה נראה, דהיינו הו', שהוא קו האמצעי כנ"ל, או כל צדדים הרעים נסתמים ומתפרדים מן הלבנה, שהיא המלכות, ואינם מכסים אותה. משום, שקו האמצעי, הוא בוקע כל המשקופים שברקיעים ומאיר לה, להמלכות, והמקטרג אינו יכול להרע כלום. וכשה מסתלק, דהיינו הו' שהוא קו האמצעי, אז עולה המקטרג ומסטיין ומפתי, ויכול לקטרג על כל בני העולם באשר שהוא מלך זקן וכסיל. וכבר העמדנו.	רוא דאתון דשמא קדישא
ל) וכדו פשיטו חד וכו': וכל, הכ"ד מרכבות הנ"ל, הם התפשטות אחד בראש וגוף של הו', ואלו הששים ספירות כולם כולל אותם הו', שהוא סוד שש ספירות חג"ת נה"י שכל אחת כלולה מעשה. וע"כ השיעור של אות ו', הראש של הו' הוא בשש נקודות ממש, דהיינו חג"ת נה"י, והגוף בשמונה עשרה. כעין זה כל הסודות מתבארים שהם כלולים בגוף, משום שהורועות והירכים, שהם חו"ג ונו"ה, הם בהעלם להיותם בחינות ב' קוין העליונים שאינם מאירים, אלא על ידי קו האמצעי המיוחד זה בזה, שהוא הו'. וע"כ נכלל הכל באות ו' וצורתה.	לב) ו' איהו נהורא דנהיר וכו': ו' דהויה, הוא אור המאיר ללבנה, שהיא המלכות, ואע"פ שאורות רבים נכללים בו', שהוא ז"א, האור שהוא מאיר ללבנה, הוא רק התפשטות אחת למלאות אותה. והוא, ז"א, הוא סוד א', שצורתה ו' באמצע ב' יודין מימינה ומשמאלה דהיינו ז"א שהוא קו אמצעי המכריע ומיחד את הימין ואת השמאל. וע"כ הימין והשמאל דבוקים בו בצורת ב' יודין שבא'. בסוד תלת מחד נפקו, חד בתלת קיימא, (כנ"ל ב"א דף רפ"ז ד"ה תלת) והוא נרשם בכל אלו הסודות שבא', וכשהוא מאיר ללבנה, שהיא המלכות, בסוד	רוא דאתון דשמא קדישא
לא) וכד שלימו דאת דא יאתחני וכו': וכשהשלמות (דפויי דף קפ"א ע"א)		

יד

תצוה

לג) ובספרא דאדם יקדמא, בדיוקנין דאתון, ו' חד נקודה לעילא, וחמש נקודין דלתתא, וכן שיעורא דילה בגוונא דא, וכל נקודה קיימא ברזא דעשר, בגין דלית לה נקודה דלא אשלים לעשר, דכל נקודה אית ביה תשע סמכין רתיכין, וההיא נקודה אשלים לעשר. נקודה דימינא תשע סמכין רתיכין לה, ואיהי עשרה. וכן לשמאלא. וכן לכל סטרין. וע"ד, בלהו נקודין אינון כל חד וחד כללא דעשר, איהי ורתיכו. וכלהו כלילן ביהווא פשיטו דאת ו', "בג"כ פלא איהו בדיוקנא ברזא דאת ו'.

לד) וכד עייל שמשא בסיקרא, נפק מהאי ו' חד פשיטו רזא דברית, בגוונא דא ג', ודא איהו לאעלא בנוקבא. וכד אתפליל פלא בהאי פשיטו דאת ו', פדין קיימא לשמשא בנוקבא. ורזא דא דכתיב, ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך, ו לאתפללא דרועא בגופא, ואת בניו אתו, אלין כל אינון רתיכין וסמכין דילה. דרועא שמאלא לגביה, דכתיב " קח את הלויים, לאשתפחא ו' דכליל פלא. בחד פשיטו, למהוי חד.

לה) וע"ד אשתכח יחודא בהאי, ימינא ושמאלא ואמצעיתא, פלא איהו

מסורת הזהר

(ז) (במדבר ג) ח"א בהשמטות רעט.

חלופי גרסאות

נ ל"ג קדמאה, ס מוסיף דא ו', ע ובג"כ ל"ג מן בגין עד וכד, פ כללא (דרך אמת), צ דא, ק מוסיף בסיהרא סיהרא, ר מוסיף את לאתכללא.

מאמר

הסולם

רזא דאתון דשמא קדישא

בצורת אות ו' דהיינו שהיא בציור נקודה אחת מלמעלה, וה' נקודות שלמטה, כנ"ל. לר) וכד עייל שמשא וכנ': וכשנכנס השמש, שהוא ז"א, בלבנה, שהיא המלכות, יוצאת מו' הונו התפשטות אחת שה"ס הברית, דהיינו היסוד, שהוא כעין זה ג', שצורתה ו' עם תוספת נקודה בסופה, שה"ס העטרה שנתוספה בו, שה"ס המסך שבו, שבסודו הוא גומל דלים, שג' היא יסוד, וד' היא המלכות, וזה הוא ליכנס בהנוקבא, שהיא המלכות וכשנכלל כל זה בהתפשטות הונו של אות הו', שהוא ז"א, אז הוא עומד להודווג עם הנוקבא. וז"ס שכתוב, ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך, שבא לכלול זרוע ימין, שהוא חסד הנקרא אהרן, בגוף, שהוא משה. ואת בניו אתו, אלו הם כל המרכבות והסומכים שלו. וזרוע השמאל כלול בו במשה, שהוא מרכבה לז"א, שהוא ו', שכתוב, קח את הלויים. והלויים הם זרוע שמאל, שהוא גבורה. כדי שתמצא הו', שהוא משה, כלול הכל בהתפשטות אחת להיות אחד.

לה) וע"ד אשתכח יחודא וכנ': וע"כ נמצא יחוד בו' חונו, בימין שמאל ואמצע, שהאמצע הוא משה והימין אהרן, והשמאל הלויים

בסוד הו' מאיר לה, שצורתה קו אחד, שהוא התפשטות קו אמצעי בלבדו, מבחינת מה, שאינו לא קו ימין ולא קו שמאל, אלא התפשטות הכלול משניהם.

לג) ובספרא דאדם קדמאה וכנ': ובספרו של אדם הראשון, בצורות האותיות, אומר, שצורת הו', הוא נקודה אחת מלמעלה, הרומזת על י' דהויה, וחמש נקודות שלמטה, שהן ה' ראשונה דהויה, שה"ס חמש נקודות (לעיל אות ט"ז) שהם חמש סמכין. וכן השיעור שלו של הו' דהויה שהוא ז"א, הוא כעין זה, דהיינו שכולל בתוכו י"ה דהויה, שהוא סוד בן י"ה. וכל נקודה של ששה נקודות שבו, עומדת בסוד עשר, שאין לה נקודה שאינה משלמת לעשר, כי כל נקודה יש בה ט' סומכים ומרכבות, שהן רת"ס שבה, שכל אחת שברת"ס כלולה מג' קוין, (כנ"ל אות י"א) שהם ג' נקודות כזה יי, ע"ש. ועצם הנקודה משלמת לעשר. כי נקודת הימין ט' סומכים ומרכבות לה, ועמה עצמה היא עשרה, וכן נקודת השמאל וכן לכל הצדדים. וע"כ הנקודות כולם, הן כל אחת ואחת בכלל עשר, היא ומרכבותיה. וכולן כלולות בהתפשטות ההיא של אות ו', וע"כ הכל הוא

(דפוי" דף קפ"א ע"א)

טו

תצוה

מד. וע"ד אתעביד מד פשיטו, ואקרי אתה, ולא תשכח בר פשיטו מד בלחודוי, וְדָא הוּא מֵד.

ל"ו ה' בתראה, אתעביד מד גופא, בְּהַאי נְקוּדָה דְאִמְצָעִיתָא. ואעיל בה ו', ואשתכח ו' בין ב' נקודין, מד לעילא, ומד לתתא. וכדן, אתאחיד עלמא עלאה, בעלמא תתאה, ואיהו מד. ואוקימנא. אתא רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו דוי. בכה רבי אבא ואמר, ווי לעלמא פד יתכניש שמשא ויתחשוף עלמא.

ל"ז אמר ר' אלעזר, נרפין לתתא, ברנא דאת ו', מנ"ל דאתכלילו בְּהַאי את. אמר ליה, דכתיב וזכרו תורת משה עבדי, ולא פתיב נביאי, לאתחזאה דכלא אתכליל ברנא דו', ואת ו' אקרי מד, ואיהו מד בלחודקה, ופשיטו מד וְהָא אֲתָמַר.

ל"ח ואתה הקרב אליך וגו'. אמר רבי שמעון, לא שמש משה דאיהו שמשא בסיהרא, עד דאתכליל בכל סטרין ברנא דו', פמה דאוקימנא. תא חזי, מה כתיב, מתוך בני ישראל לכהנו לי. לכהן לי לא כתיב, אלא לכהנו לי, לשמושא דיליה, לשמושא דאת דא, לשמושא דיליה ודאי. לי דא את ה', לאעלא ולשמשא ו' בה', למחוי כלא מד. וכאין אינון ישראל, דעאלו ונפקו, ונדעי ברנא דארחוי דאורייתא, למקה ב' בארמ קשוט.

חלופי גרסאות

ש בהדיא. ת שמשא. א ליג דאיהו שמשא. ב דף.  
ג דאתרא; דא וליג דאת; דאת וליג דא. ד דארחוי. ה ליג  
בארמ.

מסורת הזהר

(ח (מלאכי ג) ז"ח ח ט"ד שייט ט"ג שלי"ה לה ט"א  
ש"ו. ט) (שמנות כח) לעיל אות א.

רוח דאתון דשמא קדישא

אמר לו, שכתוב, זכרו תורת משה עבדי, ולא כתוב נביאי, להראות שהכל נכלל בו' שהוא ת"ת, ונביאים, ה"ס נצח והוד, שהם כוללים במשה שהוא ת"ת, וע"כ אין צורך לכתוב משה נביאי. ואת ו' נקרא אחד, והוא אחד בלבדו, והתפשטות אחת, כמו שנתבאר.

מאמר ואתה הקרב אליך

לח) ואתה הקרב אליך וכו': א"ר שמעון, לא שמש משה, שהוא השמש, בהלכנה, שהיא המלכות, עד שנכלל בכל הצדדים בסוד אות ו', כמו שהעמדנו, (לעיל אות ל"ד) דהיינו שנכלל באהרן ובלוים שהם ימין ושמאל. בוא וראה, מה כתוב, מתוך בני ישראל לכהנו לי. לכהן לי לא כתוב, אלא לכהנו לי, עם ו' יתירה, שפירושו לשמוש שלו, לשמוש של אות הו' הזו, לשמוש שלו ודאי, ודומה כמו שהיה כתוב, לכהן ו', שהיא ת"ת, אל, ל"י שהוא אות ה' דהיינו מלכות, להכניס ולשמש הו' בה' שיהיה הכל אחד. אשרי הם ישראל, שנכנסו

הסולם

מאמר

הלוים, והכל הוא אחד. וע"כ נעשה התפשטות אחת ונקרא אחד, ולא תמצא בהו', רק התפשטות אחת לכו', דהיינו קו אחד, וזהו סוד, אחד.

ל"ו ה' בתראה, אתעביד וכו': ה' אחרונה, דהויה, שהיא המלכות, נעשית גוף אחד בוו הנקודה האמצעית, כלומר שאע"פ שהיא גוף אחד בעשר ספירות, מכל מקום העיקר שבה היא נקודה האמצעית שהיא מלכות, והשאר היא רק בהתכללות. ונכנס בה הו' דהויה, שהוא ז"א ונמצאת הו' בין שתי נקודות, אחת למעלה, שהיא אמא, ואחת למטה שהיא מלכות, ואז נתאחד עולם העליון, שהוא בינה, בעולם התחתון, שהיא מלכות, והן אחת. והעמדנו זה, באו ר' אלעזר ור' אבא ונשקו ידיו של ר"ש, בכה ר' אבא ואמר, אוי לעולם כשהשמש יאסף, שהוא ר"ש, ויחשך העולם.

ל"ז אמר ר' אלעזר וכו': אמר ר"א הירכין למטה, שהם נצח והוד, שבסוד אות ו', שהוא ת"ת, מאין לנו שנכללו באות ו'.

(דפו"י דף קפ"א ע"א \* דף קפ"א ע"ב)

טז

## תצודה

**ל"ב** מתוך בני ישראל אֲמַאי מתוך בני ישראל. אֵלָא כְּלָא לָא יֵאֲתָקְרִי לְמַהוּי חַד פְּדָקָא יְאוּת, אֵלָא מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּהָא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִיִּימֵי לְתַתָּא, וְלֵאֲתַפְתְּחָא אַרְחִין, וְלֵאֲנַהֲרָא שְׂבִילִין, וְלֵאֲדַלְקָא בּוּצִינִין, וְלֵקְרָבָא כְּלָא מִתְתָּא לְעֵילָא, לְמַהוּי כְּלָא חַד, וּבְגִינֵי פִךְ פְּתִיב \* וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּינֵי \* וְגו'.

**ל"ג** \* וְאַתָּה הַקְּרִב אֵלֶיךָ וְגו' אר"ש, כְּלָא אִיהוּ קְרִיבָה, לְמַאן דְּיַדַּע לְיַחְדָּא יַחְדוּרָא, וְלְמַפְלַח לְמַאֲרִיָּה, דְּהָא בְּזַמְנָא דְּאִשְׁתַּכַּח קְרִבְנָא פְּדָקָא יְאוּת, פְּדִין אֲתָקְרִיב כְּלָא פְּחָדָא, \* וְנַהֲרִי דְּאַנְפִּין, אִשְׁתַּכַּח, \* בְּעֵלְמָא בְּבִי מְקַדְשָׁא, \* וְאַתְפְּסִיָּא וְאַתְפְּסִיָּא סְטָרָא אַחְרָא, וְשְׁלִיט סְטָרָא דְּקְדוּשָׁא בְּנַהֲרִי וְחִידוּ. וְכַד קְרִבְנָא לָא אִשְׁתַּכַּח פְּדָקָא יְאוּת, אוּ יַחְדוּרָא לָא הוּי פְּדָקָא יְאוּת, פְּדִין אַנְפִּין \* עֲצִיבוּ. וְנַהֲרִי לָא אִשְׁתַּכַּח, וְאַתְפְּסִיָּא סִיְהָרָא, וְשְׁלֵטָא סְטָרָא אַחְרָא \* בְּעֵלְמָא, \* וּבְגִין דְּלָא אִית מַאן דְּיַדַּע לְיַחְדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא, פְּדָקָא יְאוּת.

**ל"ד** אר"ש, קב"ה לָא נְסִי לְאִיּוּב, וְלָא אֲתָא עֲמִיה בְּנִסְיוֹנָא, בְּנִסְיוֹנָא דְּשָׂאֵר צְדִיקָא, דְּהָא לָא פְּתִיב בֵּיה וְהֶאֱלֵהִים נְסָה אֶת אִיּוּב, כְּמָה דְּכִתִּיב בְּאַבְרָהָם \* וְהֶאֱלֵהִים נְסָה אֶת אַבְרָהָם. \* דְּאִיהוּ בְּנִדְיָה אַקְרִיב לְבְרִיָּה יַחְדוּרָא לְגַבִּיָּה. וְאִיּוּב לָא יְהִיב \* לִיָּה וְלָא מְסַר לִיָּה כְּלוּם. וְלָא \* אֲתָמַר לִיָּה, אֲבָל אֲתָמַסְר בְּיָדָא דְּמְקַטְרָגָא, בְּדִינָא דְּקַב"ה. דְּאִיהוּ אֲתָעַר לְהַהוּא מְקַטְרָגָא לְגַבִּיָּה, מַה דְּאִיהוּ לָא בְּעָא. דְּהָא בְּכַל זַמְנָא אֲתָא הַהוּא מְקַטְרָגָא לְאַתְעָרָא עַל בְּנֵי נְשָׂא, וְהֶכָא

## ה'סופי גרמאות

(י' ויברים ד) ב"ב קו צ"א. (ב) בראשית כב) בא ט צ"ח. ו אתקריב. ז לאתפתחא. ח ל"ג מן ואתה עד אר"ש. ט מוסיף דרגין [דבגין (ד"א)] כלהו כחד ונחירו. י ל"ג מן בעלמא עד וכו'. כ ל"ג מן ואתכפיא עד וכו'. ל עציבין. מ ל"ג מן בעלמא עד אר"ש. נ מוסיף דלא אתחריב (נ"א תחריב) בי מקדשא [אלא] בגין. ס ואיהו. ע ל"ג ליה. פ אתמסר.

## מסורת הזהר

## ואתה הקרב אליך

כראוי, או היחוד לא היה כראוי, או הפנים עצובות ואור אינו נמצא, והלבנה, שהיא המלכות, נסתרת, והסטרא אחרא שולט בעולם, משום שאין מי שיודע ליחד השם הקדוש כראוי.

**מא** אר"ש קב"ה לָא וכו': א"ר שמעון, הקב"ה לא נסה את איוב, ולא בא עמו בנסיון, כנסיון שאר הצדיקים, שהרי לא כתוב בו, והאלקים נסה את איוב, כמו שכתוב באברהם, והאלקים נסה את אברהם, שהוא בידו הקריב בן יחירו אליו, ואיוב לא נתן לו, ולא מסר לו כלום, ולא נאמר לו שיתן, אבל נמסר ביד המקטרג בדינו של הקב"ה, שהוא עורר עליו את המקטרג, מה שהוא לא בקש. כי תמיד בא המקטרג להתעורר על בני אדם, וכאן הקב"ה עורר את המקטרג עליו, שכתוב, השמת לבך על עבדי איוב. אבל סוד עמוק הוא.\*

## הסולם

## מאמר

שנכנסו בסודות התורה ויצאו, ויודעים בסודות דרכי התורה, ללכת בדרך האמת.

**לט** מתוך בני ישראל: שואל, למה מתוך בני ישראל, ומשיב, אלא הכל אינו נקרא אחד להיות אחד כראוי, אלא מתוך בני ישראל. כי בני ישראל עומדים למטה לפתוח דרכים ולהאיר שבילים ולהדליק הנרות, שהם ספירות העליונות, ולקרב הכל ממטה למעלה, שיהיה הכל אחד. ומשום זה כתוב, ואתם הדבקים בה' וכו'.

**מ** ואתה הקרב אליך וכו': א"ר שמעון הכל הוא נקרב על ידי מי שיודע ליחד היחוד ולעבוד לאדונו, שהרי בזמן שנמצא הקרבן כראוי, או נתקרב הכל יחד, דהיינו הצדדים, ימין ושמאל, והארת הפנים של הקב"ה, נמצא בעולם בבית המקדש, והסטרא אחרא נכנע ונסתר, וצד הקדושה שולט באורה ושמחה. וכשהקרבן לא נמצא

פתח

(דפו"י דף קפ"א ע"ב) \* ע"י ברכת שלום עה"ת מאמר קכ



יז

תצודה

קב"ה אתער לגביה, דכתיב הַשְׁמַתָּ לְבָךְ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב. אָבֵל רָזָא צְמִיקָא אִיהוּ.

**מב** פתח ואמר ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליה. ויהי מקץ ימים, וזא איהו, מקץ ימים, ולא מקץ זמין, דחה לקץ זמין, וקריב לקץ ימים. וזא אוקימנא, דכתיב ונאפה לך לקץ. אמר קב"ה לדניאל ונאפה לך לקץ. אמר ליה, לאן קץ, לקץ הזמנים או לקץ הזמין, עד דאמר ליה לקץ הזמין.

**מג** וע"ד דחיל דוד, דכתיב הוֹדִיעֵנִי יְיָ קְצֵי. או לקץ הזמנים, או לקץ הזמין. והכא מה פתיב, ויהי מקץ ימים ולא מקץ זמין. ובגיני פך לא אתקבל קרבניה דהא מסטרא אתרא הוה כלא.

**מד** ת"ח מה פתיב, והכל הביא גם הוא. מאי גם הוא. לאסגאה כלא דא פדא. וקרבנא כלא ועקרא דיליה הוה לקב"ה, ויהיב חולקיה לסטרא אתרא, כד"א ומחלביהן. וקין, עקרא עבד מקץ ימים, ויהיב חולקא לקב"ה, ועל דא אתדמא איהו וקרבניה.

**מזה** באיוב מה פתיב, והלכו בניו ועשו משתה וגו'. וכתיב ויהי פי הקיפו ימי המשתה. וכתיב ושלחו וקראו לשלשת אחיותיהם לאכול ולשתות עמם, דדא איהו עקרא לסטרא אתרא. ולכתר אקריב עולות, ועולה איהו דכר, ולא נוקבא, וסלקא לעילא, וקרבנא לא קריב לאכללא ליה פדקא זאות.

מסורת הוהר (איוב א) בא ב' צ"ח ח"ג קא: ריח. מ) (בראשית ד) בא ט צ"י. ו) (דניאל יב) ב"א קצב צ"א. ט) (תהלים לט) נח כח צ"ב. ו) (בראשית ד) ב"ב קצב צ"י. תק"ח קיד ט"ג של"א. פ) (איוב א) בא יוד צ"מ. דרך אמת דן נח סב ע"ב, בראשית יד ע"א.

חלופי גרסאות

צ עתיקא. ק וזא. ר אבל קרבנא דהבל עקרא דיליה הוה לקב"ה ויהיב חולקא. ש ולא יחב. ת כלא כורא חזי.

הסולם

כאמר

ויהי מקץ ימים הוא לרבות הכל זה בזה, כלומר, לרבות שגם בקרבן הבל היה חלק לסטרא אחרא וגם בקרבן קין היה חלק לקדושה, אלא הבל, כל הקרבן שלו ועקרו היה להקב"ה, ונתן חלק לסטרא אחרא, כמש"א ומחלביהן, שהחלב והטוב היה להקב"ה. וקין, עקרו עשה לקץ הימים, שהוא סטרא אחרא, ונתן רק חלק אל הקב"ה. וע"כ נדחה הוא וקרבנו.

**מה** באיוב מה כתיב וכו': באיוב, מה כתוב, והלכו בניו ועשו משתה וגו', וכתוב, ויהי כי הקיפו ימי המשתה, וכתוב, ושלחו וקראו לשלשת אחיותיהם לאכול ולשתות עמם, שזה הוא העיקר, שנתן לסטרא אחרא, ואח"כ הקריב עולות, ועולה הוא זכר ולא נקבה, ועולה כולה למעלה, ולא הקריב קרבן שיכלול אותו כראוי, דהיינו שיתן גם חלק לס"א.

ות"ח

**מב** פתח ואמר ויהי וגו': פתח ואמר, ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה. ויהי מקץ ימים, הוא סוד, מקץ ימים, שהוא טומאה ולא מקץ ימין שהוא קדושה (כמ"ש לעיל נח ב' דף כ"ח ד"ה קצ) דחה לקץ הימין, וקריב לקץ ימים. והעמדנו, שכתוב, ואתה לך לקץ. אמר הקב"ה לדניאל, ואתה לך לקץ. אמר לו לאיזה קץ, לקץ הימים או לקץ הימין. עד שאמר לו לקץ הימין.

**מג** וע"ד דחיל דוד וכו': ועל זה פתח דוד, שכתוב, הוֹדִיעֵנִי ה' קְצֵי. אם לקץ הימים או לקץ הימין. וכאן בקיין, מה כתוב, ויהי מקץ ימים, ולא מקץ ימין. ומשום זה לא נתקבל קרבנו, כי מסטרא אחרא היה הכל.

**מד** ת"ח מה כתיב וכו': בוא וראה, מה כתוב, והכל הביא גם הוא. מהו, גם הוא.

(דפו"י דף קפ"א ע"ב)

יה

תצוה

**מזו** \* ות"ח, אלמלא חולקא יתב לכלא, מקטרגא לא יכיל ליה לבתר, ואי תימא אמאי אבאיש ליה קודשא בריה הוא. אלא, בגין דגרים לכסא נהורא בולאתחפא, ואיהו לא קריב קרבנא אחרא, לאתונא ביה אחרנין, אלא עולה, דסלקא לעילא, ועל דא פתיב, פכה יעשה איוב כל הימים, דאלמלא סטרא אחרא אתונת בחולקא, אתעבר מעל מקדשא ואסתלק מניה, וסטרא דקדושה הוה סליק לעילא לעילא.

**מזו** אכל איהו לא בעא דאתהני אחרא דמקרבניה, ואעדי גרמיה מניה. מנא לן. דכתיב, \* וסר מרע. ועל דא קריב תדיר עולה, דהא עולה לא אתהני מניה סטרא אחרא לעלמין. ובגין פה, כל מה דנטיל לבתר, מדידיה נטיל. ועל דא איוב גרים לתפא עולה על ברית קיימא, דלא הוה אעדי מניה. ובגין פה קודשא בריה הוא אתער לההוא מקטרגא, דכתיב השמת לבך על עבדי איוב.

**מזו** \* ת"ח, פד בעא \* קב"ה לאתאחדא בהו בישראל ב במצרים, לא קיימא שעטא. בגין דערלה תפא נהורא, עד ומנא דההוא מקטרגא הוה נטיל

חלופי גרסאות

א ליג מן אות מיז עד אות מ"ח. ב ולא תכסא. ג דאתוני. ד בקרבניה. ה ליג במצרים. ו מוסף נטיל ליה.

מסורת הזהר

(3) (שם) ח"ג קנח: ז"ח עה ט"ד ש"י.

הסולם

מאמר

ביאור הדברים. כי בניו של איוב חטאו באכילה ושתיה בימי המשטה, דהיינו ששתו לשכרה, שעייז נמשכה עולה על ברית קדש, כלומר שהסטרא אחרא סתם האורות המושפעים מן היסוד אל העולם. וז"ש (באות מ"ח) **דדא איהו עקרא לסטרא אחרא**. ואיוב היה בידו למחות ולא מיחה, אלא שהקריב בשבילם קרבן עולה. ואם היה מקריב קרבן חטאת או היה נותן בזה חלק לסטרא אחרא, והיה מתפרד מן הקדושה, (כנ"ל פרשת נח אות ק"ג, ק"ד, וע"ש בסולם). אבל כיון שהקריב עולה שאין לס"א חלק בו, ע"כ לא נפרשה מן הקדושה, ונמצא שאיוב גרם בזה שישאר הערלה על ברית קודש, מחמת חטאים של בניו, שלא מיחה בהם ולא תקן אותם ע"י קרבן. וז"ש **ועל דא איוב גרים לתפא עולה על ברית קיימא, דלא הוה אעדי מניה**, שלא הוסיפה הערלה ע"י קרבן עולה, כמבואר.

**מזו** \* ת"ח **פד בעא** וכנ"ל: בוא וראה, כשרצה הקב"ה להתאחד בישראל במצרים, לא עמדה השעה, משום שהערלה, דהיינו הס"א, כסה האור, עד שבא הזמן, שהמקטרג היה לקח את שלו מאיוב, ואז צוה הקב"ה לאכול את הפסת בחפזון, דהיינו כל עוד שאותו

**מזו** ות"ח **אלמלא חולקא** וכנ"ל: ובוא וראה, אם היה נותן חלק לכל, דהיינו גם לס"א, לא היה יכול לו המקטרג אח"כ. ואם תאמר למה הרע לו הקב"ה, על מה שלא נתן חלק לס"א. איהו חטא הוא זה. ומשיב, אלא משום שגרם לכסות האור ולהסתירו, שהוא לא הקריב קרבן אחר לזון בו אחרים, דהיינו הס"א, שיש לה חלק בקרבנות, (כנ"ל פרשת נח דף מ"ח ד"ה ועם זה) אלא הקריב עולה לבד, שעולה למעלה ואין לס"א חלק בו, וע"כ כתוב, ככה יעשה איוב כל הימים. שלא נתן חלק לס"א, שאם הס"א היה נזון בחלק, היה נעבר מעל המקדש והיה מסתלק ממנו, וצד הקדושה היה עולה למעלה למעלה.

**מזו** **אב"ל איהו לא** וכנ"ל: אבל הוא לא רצה שיהנה אחר, דהיינו הס"א, מקרבנו, והסיר את עצמו ממנו. מאין לנו. כי כתוב וסר מרע. שהסיר עצמו מן הרע, שלא לתת לו שום חלק. וע"כ הקריב תמיד עולה, כי מן עולה אין הסטרא אחרא נהנה ממנו לעולם, ומשום זה כל מה שלקח הס"א אח"כ מאיוב, משלו לקח. וע"כ גרם איוב לכסות ערלה על ברית קדש, שלא היתה סרה ממנו, מן ברית קודש. ומשום זה עורר עליו הקב"ה אותו המקטרג, שכתוב, השמת לבך על עבדי איוב.

(דפו"י דף קפ"א ע"ב \*) דף קפ"ב ע"א

**יב** **תצוה**  
 דיליה מאיוב, ועל דא פקיד ליה קב"ה למיכליה ז' לההוא פסח בבקילו, יעד  
 דההוא סטרא אחרא אשתדל ביה באיוב, ופקיד ז' לאתעברא ערלה מנייהו,  
 וכדין אתאחד קב"ה בישראל, ויהוא סטרא אחרא אתפרש מן קדשא, ואשתדל  
 ביה באיוב, ונטיל מדיליה. וכדין פסח הוא לני' ודאי. דעד השתא לא תהו  
 פסח לני'. ופאין אינון דנדעי ומיחדי יתודא דמאריהון פדקא יאות.  
**מט** פתיב ז' אלהי מסכה לא תעשה לך, וכתוב ב' בתריה את חג המצות  
 תשמר. מאי ז' האי לגבי האי. אלא הכי אוקמוה, מאן דאכיל חמץ בפסח כמאן  
 דפלת לכו"ם ז' איהו.  
**נ** ת"ח, פד נפקו ישראל ממצרים נפקו מרשו דלהון, מרשו אחרא,  
 מההוא רשו דאקרי חמץ, נהמא בישא. וע"ד אקרי כו"ם ז' הכי, ודא איהו רזא

**מסורת הזהר**  
 (שמות יב). ד (שם לה) ח"ב קפב: ח"ג פר. ז"ח  
 נט טא ש"ד.  
 חלופי גרסאות  
 ז' ליג לההוא פסח. ח דאיהו וליג עד. ט לאעברא. י ליג  
 דירעי. כ ויחדי: דיהוי. ל ליג בתריה. מ מוסיף עביר  
 האי. נ מוסיף בפסח כאלו עביר כו"ם למפלה לגרמיה  
 דהא רוא הכי הוא דחמץ בפסח; בפסח דפלת לע"ז לגרמיה (ד"א). ס מוסיף דע"ז איהו. ע וכד וליג ת"ח. פ ליג  
 הכי.

**הסולם**  
**מאמר**  
 שאותו הס"א עסק בו באיוב, וצוה להסיר  
 הערלה מהם, ואז התאחד הקב"ה בישראל,  
 והסטרא אחרא נפרד מן הקדושה ועסק באיוב  
 ולקח את שלו, ואז פסח הוא לה', כי עד עתה  
 לא היה הפסח לה'. אשרי הם שיודעים  
 ומיחדים יתוד אדונם כראוי.  
 פירוש. כבר ידעת שאין גילוי הארת  
 החכמה, אלא בשעת גילוי העונשים והדינים  
 הנמשכים על הרשעים שהמשיכו חכמה  
 ממעלה למטה, (כמ"ש לעיל וירא דף ס"ד  
 ד"ה וז"ש חד, באורך ע"ש) ואם פסק גילוי  
 הדינים נפסק הארת החכמה. והטעם הוא, כדי  
 להבריח בעת ההוא את הס"א הרוצה לינק  
 ולהמשיך החכמה ממעלה למטה.  
 וזה אמרו, כד בעא קב"ה לאתאחדא  
 וכו', דהיינו כשרצה לגלות להם הארת החכמה  
 שיתחד בהם, לא קיימא שעתא בגין  
 דערלא חפיוא נהורא, כי הערלה, שהוא  
 הס"א, היתה מחכה לזמן גילוי חכמה, כדי  
 להמשיך ממעלה למטה, וע"כ נסתרה ונכסה  
 הארת החכמה, שזה נבחן שהערלה מכסה  
 וסותם אור העלין שלא יופיע. עד זמנא  
 דההוא מקטרגא הוה נטיל דיליה מאיוב,  
 דהיינו עד זמן גילוי העונשים והדינים,  
 שסובלים הרשעים שהמשיכו החכמה ממעלה  
 למטה, שגילוי דינים האלו, מבריחים הס"א,  
 והחכמה יכולה להאיר. ונודע, שסוד קרבן  
 פסח ה"ס גילוי הארת החכמה, וז"ש, וע"ד  
 (דפו"י דף קפ"ב ע"א) ע"י ברכת שלום בסוף הספר

**מאמר**  
 למהיב חולקא לספרא אחרא  
 פקיד ליה קב"ה למיכליה ז' לההוא פסח  
 בבקילו, עד דההוא סטרא אחרא אשתדל  
 ביה באיוב, שהארת החכמה באה עם אכילת  
 הפסח, וצוה הקב"ה לאכלו בחפזון, שפירושו,  
 לא יאוחר משיעור זמן הגילוי של העונשים  
 שעונש הס"א את איוב, כי אז אין חשש  
 מיניקת הס"א, וז"ש וכדין פסח הוא לני'  
 ודאי, דהיינו שיש בטחון שלא יטו את הארת  
 החכמה ממעלה למטה, ויביאו את הפסח  
 לרשות הס"א דעד השתא לא הוה פסח  
 לה', כלומר, שאם היה מתגלה הארת החכמה  
 הבאה עם אכילת הפסח שלא בזמן גילוי  
 העונשים, לא היתה ההארה לה', אלא לס"א,  
 שהיו ממשיכים אותה ממעלה למטה.  
**מט** כתיב, אלהי מסכה לא תעשה  
 לך; וכתוב אחריו, את חג המצות תשמור.  
 שואל מה זה אצל זה. ומשיב, אלא כך העמידו,  
 מי שאוכל חמץ בפסח הוא כמי שעובד עבודה  
 זרה.  
**נ** ת"ח כד נפקו וכו': בוא וראה,  
 כשיצאו ישראל ממצרים, יצאו מרשות שלהם,  
 מרשות הסטרא אחרא, מרשות תהיא שנקרא  
 חמץ, לחם רע, ע"כ נקרא עבודה זרה כך,  
 בשם חמץ. וזה הוא סוד יצר הרע, שהוא  
 עבודה זרה, שנקרא גם כן שאור. וזה הוא  
 יצר הרע, שכך הוא יצר הרע באדם כמו  
 שאור בעיסה. נכנס לאט לאט במעיו של  
 האדם ואת"כ מתרבה בו, עד שכל הגוף  
 מעורב

## תצוה

כ

דיצור הרע, פולחנא נוכרנא, דאקרי אוף קכי שאור. ונדא איהו יצור הרע, דהכי איהו יצור הרע "בבר נש, כחמיר בעיסה, עאל במעוי י דבר נש זעיר זעיר, ולבתר אסגי ביה, עד דכל גופא אתערב בהדיה. ונדא איהו כו"ם. ועל דא פתיב, "לא יהיה כף אל זר. "אל זר ודאי.

**נא** את חג המצות תשמר, רבי יהודה פתח, "תדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו פי כמה נחשב הוא. האי קרא אוקמוה. אבל מאי תדלו לכם מן האדם, וכי "אזהר ליה לבר נש לאתמנע משאר בני נשא. אוף אינון נמי לגביה, ישתכחון בני נשא דלא יקרבו אליו באלין לעלמין. אלא "הא אוקמוה במאן דאשכים לפתחא דתבריה למיהב ליה שלם.

**נב** ונא אוקימנא ליה בקרא אתרא, דכתיב, "מברך רעהו בקול גדול בפקר השכם קללה תחשב לו. ואף על גב דכלא שפיר. אבל מאי תדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו. הקא פקיד קב"ה לבר נש, ואזהיר ליה לאסתמרא מאינון בני נשא, דדסטו ארתיהו מארח טב לארח ביש, ומסאכי נפשיהו בההוא מסאכו אתרא.

**נג** דהא כד ברא קב"ה לבר נש, עבד ליה בדיוקנא עלאה, ונפת ביה ירוחא קדישא, דכליל בתלת כמה דאוקימנא, דאית ביה נפש רוח ונשמה, ועילא מכלא נשמה, דאיהי חילא עלאה למנדע, וולמטר פקודוי דקב"ה. ואי ההיא נשמתא קדישא אעיל לה בפולחנא אתרא, האי איהו מסאיב לה, ונפיק מפולחנא דמאריה. בגין דתלת חילין אלין, בלהו חד, נפש רוח ונשמה משתתפי פחדא, ויהו חד, וכלא פגוונא דרזא "עלאה.

### חלופי גרסאות

צ ואקרי. ק לבר. ר ל"ג דב"ג. ש ל"ג אל זר; ל"ג אל זר ודאי. ת אי אסיר. א ל"ג הא. ב במה. ג דאסטו. ד אבל. ה ליה. ו נשמחא. ז ולמטר. ח מוסיף עלאה צ"ד נאמר (משלי י"ג) הולך את חכמים וגו'.

### מסורת הזהר

(ו) (תהלים פא) ח"ב רמג. ח"ג קנ: ד"ח כא ט"ב שמי"ב. (ז) (ישעיה ב) נח נב צ"א. א) (משלי כז) ויחי כג צ"ב.

## הסולם

מאמר

חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו השכם קללה תחשב לו. ואע"פ שהכל טוב, כלומר, אע"פ שכבר ברוך אל הקב"ה. וא"צ להזהיר על זה חדלו לכם וגו' אבל מהו חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו. כאן צוה הקב"ה את האדם והזהירו שישמור עצמו מאלו האנשים שהטו דרכיהם מדרך טוב לדרך רע ומטמאים עצמם בטומאה דסטרא אחרא. (ג) דהא כד ברא וכו': כי כשברא הקב"ה את האדם, עשה אותו בצורה העליונה ונפת בו רוח קדוש הכלול משלשה כמו שהעמדנו, שיש בו, נפש רוח ונשמה, והנשמה היא למעלה מכולם, שהיא כח עליון לדעת ולשמור מצות הקב"ה. ואם מכניס נשמה הקדושה היא בעבודה אחרת, זה הוא המטמא אותה, ויוצא מעבודת רבונו. משום שג' כחות אלו

מעורב בו. וזהו עבודה זרה, וע"כ כתוב, לא יהיה כף אל זר. אל זר ודאי.

**נא** את חג המצות תשמר: ר' יהודה פתח, חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי כמה נחשב הוא. מקרא זה העמידוהו, אבל מהו חדלו לכם מן האדם. וכי הזהיר הנביא להמנע משאר בני אדם, וכן שאר בני אדם יחדלו ממנו, ויהיו נמצאים בני האדם, שלא יקרבו זה אל זה לעולם. ומשיב, אלא העמידו הכתוב, במי שמשכים לפתחו של חבירו לתת לו שלום, מטרם שמברך אל הקב"ה, וע"ז נאמר חדלו וגו'.

**נב** ונא אוקימנא ליה וכו': ואני העמדתי הכתוב, חדלו לכם וגו', עם כתוב אחר, שכתוב, מברך רעהו בקול גדול בבקר (דפו"י דף קפ"ב ע"א)

**כא**

**תצוה**

**נד** ואי חזינן להאי בר נש, <sup>ט</sup> דהונו ביה אלין דרגין בלהו. עד לא קיימא בקיימיה למנדע מאן איהו, במאי אתידע <sup>י</sup> לקרבא בר נש בהדיה, <sup>יא</sup> או לאתמנעא מניה. ברוגזיה ממש, ידע ליה <sup>יב</sup> בר נש, וישתמודע מאן איהו. אי ההיא נשמתא קדישא נטר בשעתא ידרוגזי, <sup>יג</sup> דלא יעקר לה מאתרהא, בגין למשרי תחותה ההוא אל זר, דא איהו בר נש פדקא <sup>יד</sup> אות. דא איהו עבדא דמאריה, דא איהו גבר שלים.

**נה** ואי ההוא בר נש לא נטיר לה, ואיהו עקר קדושה דא עלאה מאתריה, למשרי <sup>טו</sup> באתריה סטרא אתרא. ודאי דא איהו בר נש דמריר במאריה, ואסיר לקרבא בהדיה ולא תחברא עמיה, ודא <sup>טז</sup> איהו <sup>יז</sup> טרף נפשו באפו. איהו טרף ויעקר נפשיה, בגין רוגזיה, ואשרי בגייה אל זר. ועל דא כתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, דההיא נשמתא קדישא טרף לה, וסאיב לה, בגין אפו. אשר נשמה <sup>יח</sup> אחלף באפו. כי במה נחשב הוא. כו"ם אתחשיב ההוא בר נש. **נו** ומאן דאתחבר עמיה, ומאן <sup>יט</sup> דאשתעי בהדיה, כמאן דאתחבר בכו"ם ממש. מ"ט. בגין דכו"ם ממש שארי בגייה. ולא עוד, אלא דעקר קדושה עלאה <sup>כ</sup> מאתריה, ושארי באתריה כו"ם אל זר. מה אל זר כתיב ביה <sup>כא</sup> אל תפנו אל האלילים, כגוונא דא, אסיר <sup>כב</sup> לאסתכלא באנפוי.

**חלופי גרסאות**

ט דאית ביה דרגין אלין כלהו וקיימא בקיימיה דא איהו גבר שלים עבדא מהימנא דמאריה ובעי לאשתתפא ביה ולא תחברא בהדיה למילף אורחוי מניה ובמאי אתידע בינ למנדע מאן איהו לקרבא בהדיה או לאתמנעא מניה. י קיימא. כ מוסיף ולא לקרבא. ל אי בגין; או בגין. מ לא גרסין בר נש. נ דרוגזיה; מוסיף דרוגזי אתי עליה; דרוגזי (דרך אמת). ס לא. ע באתרהא; באתר דסטרא. פ אקרי. צ דאשתתף; דאשתעי ואשתתף. ק מאתרה.

דרך אמת ה' פ"י בשעתא דרוגזיה.

**מסורת הזהר**

ב (איוב יתד.) ג (ויקרא יט) ח"ג פג: פד:

**הסולם**

**מאמר**

אלו כולם אחד, נפש רוח ונשמה משתתפים יחד והם אחד כמו בסוד העליון, שבינה וז"א ומלכות הם אחד, כן נפש רוח ונשמה הם אחד, כי מהם הם נמשכים. **נד** ואי חזינן להאי וכו': ואם רואים אדם, שיש בו אלו מדרגות כולן, שהן נפש רוח ונשמה, ועוד לא עמד על בוריו לדעת מי הוא, במה נודע אם להתקרב אליו אדם, או להמנע ממנו. הנה ככעסו ממש אדם יודע אותו, ויכירו מי הוא. אם שומר נשמה הקדושה ההיא בשעת כעסו, שלא יעקר אותה ממקומה, ויבא לשרות במקומה אל זר, זה הוא אדם כראוי, וזהו עבד לרבונו, זה הוא אדם השלם.

**נה** ואי ההוא בר וכו': ואם אדם ההוא אינו שומר אותה, והוא עוקר קדושה זו העליונה, מחמת שבא לידי כעס. ומשרה במקומה, סטרא אחרא. ודאי זה הוא אדם (דפ"י דף קפ"ב ע"א \* דף קפ"ב ע"ב)

כב

תצוה

נז) ואי תימא קא רוגזא דרבנן. רוגזא דרבנן טב איהו לכל סטרין, דקא פנינן דאורייתא אשא איהי, ואורייתא קא מרתתא ליה, דכתיב "הלא כה דברי פאש נאם יי". רוגזא דרבנן במלי דאורייתא. רוגזא דרבנן למיהב יקרא לאורייתא, וכלא לפולחנא דקב"ה יתוי, לכך נאמר "פי יי" אלהיך אש אוכלה הוא אל קנא.

נח) אכל אי במלין אחרנין, לאו פולחנא דקב"ה האי, בגין דככל חטאים דקא עביד בר נש, לאו איהו כו"ם ממש "כחאי, ואסיר לקרבא בהדיה, "דחאי. ואי תימא קא לשעתא הוה, דעבר וחדר אהדר. לאו הכי, דכיון דאעקר קדושא דנפשיה מניה ומאתריה, ויהוה אל זר, מקפח ההוא אתר, אתתקף ביה, ולא שביק ליה. בר פד אאתדכי בר נש מפל וכל, ועקר ליה לעלמין, ולבתר אשתדל לאתקדשא ולאמשכא קדושה עליה. פדין בולואי דאתקדש. א"ל ר' יוסי, אתקדש ממש.

נט) א"ל ת"ח, בשעתא דאיהו עקר קדושה דנפשיה, ושריא באתריה ההוא אל זר דאקרי טמא, אסתאב בר נש, וסאיב למאן דקריב בהדיה, ויהיא קדושה "עקרת מניה, וכיון ידעקרת מניה זמנא חדא, פמה ידיעביד בר נש "עוד, לא תיתוב לאתנהא.

ס) א"ל אי הכי, פמה מסאבין אינון דמתדפאן. א"ל שאני מסאבו אתרא, דלא יכיל למעבד יתיר. אבל דא שניא מכלא, "דכל גופא סאיב מגו ומבר,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ד) (ירמיה כג) יתרו פט צ"ד. ה) (דברים ד) נח עה צ"ו. ר) היא; ל"ג מן הוי עד אבל; האי. ש) ל"ג כחאי. ת) בהאי. א) אתי. ב) כהן ולוי דאתקדש. ג) מוסיף ממש, אמאי והא אתרכי (דהא אתדחין) ואתקדש. ד) אסתאב בינ וקרי טמא. ה) ערקת. ו) ערקת; ערקא. ז) יעביר. ח) עד. ט) וכל.

מאמר

הסולם

חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו

האלילים, כמו זה, אסור להסתכל בפניו של הכועס.

נז) ואי תימא הא וכו': ואם תאמר, הרי יש כעס חכמים. וחשיב, כעסם של חכמים טוב הוא לכל הצדדים. כי למדנו, שהתורה אש היא, והתורה מרתיחה אותו, שכתוב, הלא כה דברי כאש נאם ה'. כעס חכמים הוא בדברי תורה. כעס חכמים הוא לתת כבוד לתורה. והכל לעבודת ה' הוא. לכך נאמר, כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא אל קנא.

נח) אב"א אי במלין וכו': אבל אם הכעס הוא בדברים אחרים ולא בדברי תורה, אין זה עבודת הקב"ה משום שבכל החטאים שעושה האדם אינם עבודה זרה ממש כמו הכועס, אסור לקרב אל זה. ואם תאמר, הרי לשעה הוא עבר וכעס, ואח"כ חזר בתשובה. אינו כן, כי כיון שעקר קדושת נפשו ממנו וממקומו, ואותו אל זר, עשק מקום ההוא, (דפו"י דף קפ"ב ע"ב)

הוא מתחזק בו ואינו עוזב אותו. חוץ כשנטהר האדם מכל וכל, ועקר מתוכו את אל זר לעולם, ואח"כ השתדל להתקדש ולהמשיך קדושה עליו, אז הלואי שיתקדש. א"ל ר' יוסי הוא מתקדש ממש.

נט) א"ל ת"ח בשעתא וכו': אמר לו, בוא וראה בשעה שהוא עוקר קדושת נפשו, ושורה במקומה אל זר ההוא הנקרא טמא, נטמא האדם, ומטמא את מי שקרב אליו, וקדושה ההיא נעקרה ממנו, וכיון שנעקרה ממנו פעם אחת, כמה שיעשה האדם, לא תשוב עוד למקומה.

ס) א"ל אי הכי וכו': אמר לו אם כן, כמה טמאים הם שמטהרים. אמר לו משונה הוא טומאה אחרת, שאינו יכול לעשות יותר מלטמא אותו בחוץ. אבל זה הכועס משונה מכל, שכל גופו טימא מפנים ומחוץ, והנפש והכל מטמא. ושאר טומאות העולם אינו מטמא אלא

כג

תצוה

ונפשא, וכלא מסאיב. ושאר מסאבו דעלמא, לאו איהו אלא גופא לבר בלחודוי, ובג"כ פתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, דאחלף קדושה דמאריה בגין אפו, דדא איהו מסאבו דמסאיב פלא. פי במה נחשב הוא. במה כו"ם ודאי נחשב איהו.

**סא** ת"ח, האי איהו רוגזא דאיהו כו"ם, סטרא אתרא, במה דאמרן, דבעי בר נש לאסתמרא מניה ולא תפרשא מעלוי, וע"ד פתיב "אלהי מסכה לא תעשה לך. לך: בגין לאבאשא גרמף. וכתיב בתריה את חג המצות תשמר. תשמר: דא סטרא דקדושה, דבעי בר נש לנטרא ליה, ולא יחלף ליה בגין סטרא אתרא. ודאי יחלף ליה כהא איהו למסאיב, וסאיב לכל מאן דקריב בהדיה.

**סב** "את חג המצות תשמר, האי איהו אתר דאקרי שמור. ובג"כ פתיב, את חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות באשר צויתיה. שבעת ימים "אלין, לאו אינון פשבעת הימים דסכות, דאינון עלאין ואלין תתאין. ועל דא, ובאינון הלל גמור, ובהני לאו הלל גמור, ועל דאינון לתתא, "שבעת ימים תאכל מצות. מצת פתיב תסר בלא ו', דעד לא שראן אינון יומין עלאין, רזא דו'.

**סג** ודאי תימא, פיון "דהאי רזא דחג המצות אתקדש, אמאי נחתא, דהא תגינן מעלין בקדש ולא מורדין, אמאי נחתא לתתא באינון יומין תתאין.

חלופי גרסאות

י ויחלף ול"ג ואי. כ האי. ל דמסאיב. מ לאו אלן.  
נ בהני. ס דא אינון. ע מסיף כתיב שבעת. פ ל"ג דהאי  
רזא.

מסורת הזהר

(1) (שמות לד) לעיל אות מט צ"ר.

דרך אמת (1) (שייך לקרות ליל שבועות אחר התקין עד קפג א עד וארבעים אנפין).

מצות וספירת העומר

הסולם

מאמר

ימים אלו של חג המצות, אינם כשבעת הימים של סוכות, כי של סוכות המה עליונים דהיינו ז"ס חג"ת נהי"מ דבינה, שזו"ן עלו והלבישו אותם. ואלו של חג המצות המה תחתונים, דהיינו ז"ס חג"ת נהי"מ של המלכות, וע"כ באלו של סוכות אומרים הלל שלם ובאלו של חג המצות אין אומרים הלל שלם. ומשום שהם ז' ימים שלמטה, של המלכות, כתוב, שבעת ימים תאכל מצת, מצת כתוב חסר, בלי ו, להורות, כי טרם שרו עליהם ימים עליונים של סוד הו', שהוא ז"א.

**סג** ודאי תימא כיון וכי: ואם תאמר, כיון שסוד הזה של חג המצות נתקדש, כי בלילה הא' דפסח, נתקדשו זו"ן, וקבלו המוחין דאו"א עלאין, דהיינו שעלו והלבישו אותם א"כ למה ירדה שוב המלכות למטה ממקומה, הרי למדנו מעלין בקודש ואין מורדין, ולמה ירדה מאו"א למטה באלו ז' ימים תחתונים.

ת"ח

(דפו"י דף קפ"ב ע"ב)

כד

תצוה

סד) ת"ח, כתיב וְכִפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וְגו', מֵאֵן דִּיכִפֵּר, אֲצִטְרִיק  
וְלִכְפָּרָא עָלֶיהָ בְּקִדְמִיתָא, וּבְתַר עַל בֵּיתֶיהָ. כְּגוֹנָא דָא, הָאֵי דְרָגָא, שְׁאָרֵי  
שׁ לְאַתְקִדְשָׁא וּלְנִפְקָא בְּקִדּוּשָׁה, לִכְפָּרָא עָלֶיהָ, וְכִינן דְאִיהוּ אֲתְקִדְשׁ, בְּעֵי לִכְפָּרָא  
עַל בֵּיתֶיהָ, וְלִקְדָּשׁ לִזְנִי, וְעַל דָּא אֲנַתְתָּא לְתַתָּא לְקִדְשָׁא בֵּיתֶיהָ. וּבְמָה מְקִדְשׁ  
לִזְנִי, בְּיִשְׂרָאֵל דְלְתַתָּא. וְכִינן דְאֵלִין מִתְקִדְשָׁאן, בְּעֵינָן לְסִלְקָא לָהּ לְעִילָא,  
דְהָא יְכַד בֵּיתָא דְמִטְרוֹנִיתָא אֲתְקִדְשֵׁת, כְּדִין סִלְקַת לְעִילָא, לְאַתְקִשְׂרָא בְּאִינוֹן  
יּוֹמִין עֲלָאִין לְעִילָא.

סה) וְעַל דָּא אָנָן עֲבָדִין חוֹשְׁבְנָא, בְּקִיּוּמָא עַל קִיּוּמִין, בְּגִין דְאִינוֹן יּוֹמִין  
יּוֹמִין עֲלָאִין אִינוֹן, וְיִכְנן בְּכָל זְמַנָּא יְדַעְאֵל בְּר נֶשׁ לְאִינוֹן יּוֹמִין עֲלָאִין, בִּין  
בְּצִלוֹתָא, בִּין בְּשִׁבְחָא, אֲצִטְרִיק לְקִיּוּמָא עַל רְגְלוֹי, יְרַפֵּין וְגוֹפָא פְתָדָא תְּמָן.

מטרת הזהר

(ז) (ויקרא טז) ויחי קנה צ"א.

חלופי גרסאות

צ ל"ג מן ובעד עד אצטריך (ד"א). ק וכפר בעדו; וכפר  
עליה. ד ל"ג לכפרא; כפרה. ו לקדשא. ת ולכפרא;  
ולאחקדשא. א נחית. ב בחושבנא דעומר; בישראל דלתתא בחושבנא דעומר; לישראל לתתא. ג ל"ג לה. ד ל"ג כד.  
ה ה"ג בר"מ ו"ק; מוסיף קימנא קיימין. ו ל"ג מן וכן עד בין. ז דעילל (ד"א). ח דתמן.

מאמר

הסולם

מצות וספירת העומר

לְאַתְקִדְשָׁא וּלְנִפְקָא בְּקִדּוּשָׁה לְכַפְּרָא עָלֶיהָ.  
שבִּלִּיל א' דִּפְסָה הַתְחִילָה לְהַתְקַדֵּשׁ בְּבַחֲנִית  
וּכְפָר בְּעֵדוֹ, שְׁהִיא עֲצֻמָּה קְבֵלָה הַתְּקוּן מִחַמַּת  
עֲלוֹתָהּ, וְכִינן דְאִיהוּ אֲתְקִדְשׁ בְּעֵי לְכַפְּרָא  
עַל בֵּיתֶיהָ, כִּי בֵּיתָהּ, דְהֵינָן ז"ס חֲגִ"ת  
נְהִי"מ שְׁלֵה שְׁנִשְׂאָרוֹ לְמַטָּה שְׁלֵה עֵלּוֹ עֵמָה,  
עוֹד לֹא קְבֵלוֹ כִּפְרָה, דְהֵינָן מוֹחִין דְאִמָּא  
הַמְכּוֹנִים כִּפְרָה, בְּסוּד יוֹם הַכִּפּוּרִים שְׁהִיא  
אִמָּא, וְעַל דָּא נַחְתָּא לְתַתָּא לְקִדְשָׁא בֵּיתֶיהָ,  
וְעַכְשָׁנָה אַחַר לֵילָה א' דִּפְסָה יִרְדָּה הַמְּלַכּוֹת  
מֵאֲרִ"א לְמַקּוּמָה לְמַטָּה כְּדִי לְקַדֵּשׁ ז"ס שְׁלֵה  
שְׁנִשְׂאָרוֹ לְמַטָּה, וּבְמָה מְקִדְשׁ לִזְנִי בְּיִשְׂרָאֵל  
דְלְתַתָּא, דְהֵינָן עִי"ז שִׁישְׂרָאֵל מְקִיּוּמִים  
אֵת חֲג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמַר שִׁבְעַת יָמִים, כּוּהַ  
מִתְתַּקְנִים ז' יָמִים חֲגִ"ת נְהִי"מ שְׁלֵה שְׁנִשְׂאָרוֹ  
לְמַטָּה הַמְכּוֹנִים בֵּיתָהּ, בְּסוּד וּבְעֵד בֵּיתָהּ.  
כְּנָל. וְכִינן דְאֵלִין מִתְקִדְשָׁא בְּעֵינָן לְסִלְקָא  
לָהּ וְכוּ', וְאַחַר שׁו' יָמִים אֵלוֹ קְבֵלוֹ תִּיקוּן  
בְּמַקּוּמָם, צְרִיכִים לְהַעֲלוֹת שׁוֹב אֵת הַמְּלַכּוֹת  
לְאֲרִ"א, שׁוּה נַעֲשֵׂה עִי" סְפִירַת הָעוֹמֵר, כְּמוֹ  
שְׁמַבָּר וְהוֹלֵךְ.

סד) ת"ח כתיב וכפר וגו': בוא וראה,  
כתוב וכפר בעדו ובעד ביתו וגו', להורות,  
שמי שמכפר, צריך לכפר על עצמו תחילה,  
ואח"כ על ביתו, כעין זה, מדרגה זו, דהיינו  
המלכות, התחילה להתקדש ולצאת בקדושה,  
בליגה הא' דפסח, כדי לכפר על עצמה, וכיון  
שהיא נתקדשה, צריכה לכפר על ביתה ולקדש  
אותם וע"כ ירדה למטה, לקדש ביתה. ובמה  
מקדש אותם, הוא על ידי ישראל שלמטה.  
וכיון שאלו נתקדשו צריכים להעלות אותה  
למעלה כי כשבית המטרוניתא, שהיא המלכות,  
מתקדש, אז עולית למעלה להתקשר בימים  
העליונים למעלה.

פירושו. נודע שאין העדר ברוחניות, וכל  
שינוי מקום אין הפירוש שעזב ונעדר מן  
מקום ראשון ובא למקום הב', אלא תוספת  
מקום יש כאן, שנשאר כולו במקום ראשון  
וגם בא למקום הב'. ולפי"ז בלילה הא' דפסח  
שזו"ן עלו לאר"א, והנוקבא נתקנה במוחין  
דאר"א, הרי נשארה הנוקבא גם במקומה  
למטה. וז"ס חג"ת נהי"מ דנוקבא שנשארו  
למטה במקומה, מכונים בית הנוקבא, כי  
דומה כמו שהנוקבא עלתה למעלה ולא לקחה  
עמה ביתה, ונמצא שהתקון הגדול שקבל  
הנוקבא בלילה א' דפסח, לא הגיע כלום  
לבייתה שנשאר למטה.

וזה אמרו, מֵאֵן דִּיכִפֵּר וכו' שארי

(דפו"י דף קפ"ב ע"ב \*) דף קפ"ג ע"א

סה) וְעַל דָּא אָנָן וכו': ועל זה אנו  
עושים חשבון דהיינו שסופרים ספירת העומר,  
בעמידה על רגלים, משום שאלו הימים שאנו  
סופרים, הם ימים העליונים. דהיינו הספירות  
של ז"א, שהוא זכר. וכן בכל זמן שאדם נכנס  
באלו ימים עליונים של ז"א, בין בתפילה  
ובין



**כה**

**תצוה**

נְרַבִּין וְגוֹפָא לְקַיִמָא, פְּדִכּוּרָא דְקַיִמָא בְּחִילֵיהּ, וְלֹא פְנוּקְבָא \* דְאֶרְחָקָא לְמִיתְבּ. וְעוֹד בְּגִין שְׁבָחָא דְעֵלְמָא עֲלָאָה.

**סו** וּבְגִין דְאִיהוּ רְזָא דְכּוּרָא, נְשִׁים פְטוּרוֹת מְחוּשְׁבְנָא דָא, וְלֹא מִתְחַיֵּבִין לְמִימְנֵי בַר דְכוּרִין, לְאֶתְקַשְׂרָא כָּל חַד פְּדָקָא יְאוּת. פְּגוּוּנָא דָא, \* יִרְאָה כָּל זְכוּרָה, דְכוּרִין, וְלֹא נְשִׁין. בְּגִין דְרְזָא דְכְרִית בְּדְכוּרָא אִיהוּ, וְלֹא בְנוּקְבָא, וּבְגִין דְקַיִמָא רְזָא לְעֵילָא, נְשִׁין לֹא מִתְחַיֵּבִין.

**סז** וְרְזָא אוֹלִיפְנָא הָכָא, דְכָכָל שְׁבַעַת יוֹמִין מְאֲלִין יוֹמִין עֲלָאִין, נְטֵלָא \* קְדוּשָׁא יוֹמָא חַד דְאֲלִין תְּפָאִי, וְהֵאֵי תְפָאָה אֶקְרִי שְׁבוּעַ, דְאֶתְקַדְשׁ בְּשְׁבַעַה יוֹמִין עֲלָאִין. וְכֵן בְּכָל שְׁבַעַה וְשְׁבַעַה מְאִינוּן חֲמִשִּׁין יוֹמִין, עַד וְלֹא עַד \* בְּכָלֵל, וְכַד אֲשַׁתְּכּוּ אַרְבַּעִין וְתִשַׁע יוֹמִין עֲלָאִין, אֲשַׁתְּכּוּ לְתַתָּא שְׁבַע יוֹמִין, דְאֶתְקַדְשׁוּ בְהוּ \* וְכָל חַד אֶקְרִי שְׁבוּעַ, דְעָאֵל בְּאִינוּן שְׁבַע. וְעַל דָּא כְּתִיב, \* שְׁבַע שְׁבַתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה. בְּגִין דְאִינוּן נוֹקְבִין, נְקַט קְרָא לִישְׁנָא דְנוֹקְבִין.

ח'לופי גרסאות

מסורת הזהר

(ח) (שמות כג) בא לז צ"ש. (ט) (ויקרא כג) ח"ג צז. רנה. \* דאצטרכא. \* איהו כ קדושתא; קדושה ומתאחד באלין. ד ל"ג בכלל. ח דכל.

**הסולם**

מאמר

מצות וספירת העומר

ספירות העליונים דז"א, הנשים פטורות מספירה זו ואינן מחויבות לספור אלא הזכרים בלבד, להתקשר כל אחד כראוי, כעין זה, יראה כל זכור, שהזכרים מחויבים להראות ולא נשים. משום שסוד הברית הוא בזכר ולא בנקבה, ומשום שהסוד הוא למעלה בזכר, בז"א, נשים אינן מחויבות.

**סז** וְרְזָא אוֹלִיפְנָא הָכָא וכו': וסוד למדנו כאן, שבכל שבעת ימים מאלו ימים העליונים, דז"א, מקבל קדושה יום אחד מאלו התחתונים, של המלכות, ויום תחתון הזה של המלכות נקרא **שבווע**, משום שנתקדש משבעה ימי העליונים. וכן בכל שבעה ושבעה מאלו חמשים ימים העליונים, עד יום החמשים ולא עד בכלל, כלומר, שיום החמשים אינם בכלל המתקנים לימים תחתונים, וכשנמצא מ"ט ימים עליונים נמצאים למטה במלכות שנתקדשו שבעה ימים שלה. כי כל יום נתקן ע"י שבעה ימים העליונים, שע"י חג"ת נהי"מ דחסד דז"א מתתקן חסד דמלכות וע"י חג"ת נהי"מ דגבורה דז"א מתתקנת גבורה דמלכות וכו' עד"ז. וכל אחד שנתקן במלכות, נקרא **שבווע**, משום שנכנס באלו שבעה ימים העליונים, וע"כ כתוב, שבע שבתות תמימות תהיינה, שיורה על ז' ימים התחתונים שהם חג"ת נהי"מ דמלכות שכל אחד נקרא שבווע, ומשום שהם

ובין בשבת, צריך האדם לעמוד על רגליו, שהירכים והגוף משמשים שם בז"א בשוה יחד. והירכים והגוף צריכים לעמוד כזכר העומד בכחו, ולא כנקבה, שדרכה לשבת. ועוד, משום השבת של עולם העליון צריכים לעמוד.

פירוש שאור הזכר מאיר מלמעלה למטה, שהיא בחינת ג"ר, וע"כ כל הראש תוך וסוף שלו, שהם חב"ד חג"ת נה"י צריכים לשמש בהלבשת האור. וע"כ צריך גם האדם שהוא בתפלה או בשבת לז"א, שהוא דכר, לעמוד על רגליו, שגם נה"י שלו שנקראים רגלים יהיו בשמוש. אבל אור הנקבה, מאיר מלמטה למעלה, שהוא בחינת ו"ק וחסר ג"ר, ע"כ אינם צריכים רק ראש ותוך, שהם חב"ד חג"ת דכלים שילבישו האורות דרוח נפש, ונמצאים הנה"י שה"ס הרגלין פנוים בלי אור, ואינם משמשים כלום, כמו היושב בכסא, שהרגלים הם בלי שמוש. וע"כ כשהאדם בשבתות או בתפלה אל המלכות שהוא נקבה, צריך גם האדם להיות בישיבה, ולא ישמש ברגליו (וע"י בפתיחה לחכמת הקבלה אות כ"ד). יש ערך ההפכי בין כלים לאורות, שהחסר נה"י דכלים הוא חסר ג"ר באורות.

**סו** וּבְגִין דְאִיהוּ רְזָא וכו': ומשום שספירת העומר, הוא סוד הזכר, שממשיכים (דפוי"ך דף קפ"ג ע"א)

כו

תצוה

**סח) וכד אתקדשו בהו, וביתא, מתתקנא לאתחברא אתתא בבעלה, כדן אקרי חג שבועות, מאינון נוקבי דשארז עליהו אינון יומין עלאין, דאתקדשו בהו. ובג"כ פתיב בשבועותיכם, אינון דלכון, ולא פתיב בשבועות, בגין דהכי נמי מתקדשין ישראל לתתא עמהון.**

**סט) ועל דא פד מטון לתשע וארבעין יומין, ההוא יומא עלאה דעליהו, דאיהו יומא דחמשין, דשליט על תשעה וארבעין יומין, וזא דכללא דאורייתא, בתשעה וארבעין אנפין, וכדן ההוא יומא עלאה, יומא דחמשין, באתערוותא דלתתא, אפיק אורייתא פללא בתשעה וארבעין אנפין.**

**ע) ר' אלעזר פתח ואמר, גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיה וגו'. גם צפור מצאה בית, אלין צפרי שמיא, דמנהון שניין מדוריהון לבר, ומנהון שניין מדוריהון בביתא, כגון דרור, דאיהו עופא דשוי דיריה בביתא דכל בר נש, ולא דחיל. אמאי. בגין דכלא קראן ליה דרור. מאי דרור. חירו, כד"א, וקראתם דרור, ותרגומו חירו. ודא איהו צפור דרור. דהא מיומא דעביד קנא בביתא אפיק בגין, מדוריה בביתא חמשין יומין, ולבתר מתפרשן אלין מאלין, ודא הוא עופא דאקרי דרור: חירו.**

חלופי גרסאות

1 אקרי. 8 ענפין. 9 כלילא. 9 מוסיף יומין בהו.

מסורת הזהר

(תהלים פד) ח"ג ט. קצו: רטו. ת"ז בהקדמה י"ב ת"ז כא. תכ"ז עב. ז"ח טא ט"א ש"כ ט"ב שכ"ד שכ"ו תק"ח צד ט"א ש"ב ש"ג. ס) (ויקרא כה) לך קמר צ"ה.

הסולם

מאמר

מצות וספירת העומר

כלל התורה, דהיינו ז"א הנקרא תורה, שיש בה מ"ט פנים, אז יום ההוא העלין, שהוא יום החמשים, בינה, ע"י התעוררות התחוננים, הוציא התורה, שהוא ז"א, דהיינו המוחין דג"ד שלו, שהיא כלל מ"ט פנים, שנתקנו ע"י ספירת מ"ט ימים.

מאמר גם צפור מצאה בית

ע) ר' אלעזר פתח וכו': ר"א פתח ואמר, גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיה וגו'. גם צפור מצאה בית, אלו הם צפרי השמים, שמהם עושים קן שלהם בחוץ. ומהם שעושים קן שלהם בבית זירותו של אדם. כמו דרור, שהוא עוף המשים קנו בבית כל אדם, ואינו מפחד. למה, משום שהכל קוראים אותו דרור, מהו דרור. הוא חירות. כמש"א, וקראתם דרור, ותרגומו חירו. וזה הוא צפור דרור. כי מיום שעושה קן בבית ומוציא בנים, הוא דר בבית חמשים יום. ואח"כ נפרדים אלו מאלו. וזהו עוף שנקרא דרור, שפירושו חירות. הרומז לבינה. והמלכות נקראת צפור.

תא

שהם נקבות, להיותם ז"ס דמלכות, אחז הכתוב לשון נקבה בהן, שנאמר, שבתות תמימות תהיינה.

**סח) וכד אתקדשו בהו וכו':** וכשז"ס דמלכות נתקדשו בהם, במ"ט ספירות העליונות, והבית, שהם ז"ס דמלכות שלא קבלו תקונים בליה הא' דפסח (כנ"ל אות ס"ד ז"ה פירוש) נתתקן להתחבר אשה בבעלה, דהיינו שתתחבר המלכות עם ז"א, אז נקרא חג השבועות על שם אלו הנוקבות, דהיינו ז"ס דמלכות הנקראים ז' שבועות כנ"ל, ששורים עליהם אלו ימים העליונים, שהם מ"ט ימים דז"א, שנתקדשו בהם. ומשום זה כתוב, **בשבועותיכם**, שהמשמעות שהם שלכם, ולא כתוב, בשבועות, משום שכמו שנתקדשו ז"ס דמלכות שנקראים שבועות, נתקדשו גם כן ישראל למטה עמהם. כי ישראל למטה תלויים בקדושת המלכות, שממנה הם מקבלים, וע"כ נאמר בשבועותיכם.

**סט) ועל דא כד וכו':** וע"כ כשמגיעים למ"ט ימים, יום ההוא העלין שעליהם, שהוא יום החמשים, שהוא בינה, השולט על מ"ט ימים, דהיינו מ"ט ספירות דז"א, שהם סוד (דפ"י דף קפ"ג ע"א)

כז

תצוה

**עא** תא תזי מה פתיב, וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ. מהקא נפקא חירו לכלא, ובגין דנפקא מניה חירו, אורייתא דנפקת מניה אקרי חירו. ועל דא פתיב, חרות על הלחת, אל תקרי חרות, אלא חירות, ודא אורייתא דאתקרי חירות דהא מה דאפיק יומא דא עלאה, אקרי חירו, ואיהו חירו דכלא. ויהאי יומא איהו חירו עלאה, בגין דאית חירו תפאה, וחירו עלאה. ה"א עלאה, ה"א תפאה. חירו עלאה חירו תפאה, אשמטה ויובל, פחדא אינון.

**עב** תרין נהמי אכלו ישראל, חד, פד נפקו ממצרים, אכלו מצה, לחם עוני. וחד במדברא, לחם מן השמים. דכתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ועל דא קרבנא דיומא דא נהמא איהו. ועל נהמא, אתקריבו כל שאר קרבנין. ודנהמא איהו עקר, דכתיב והקרבתם על הלחם שבעת כבשים וגו', ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו', דדא איהו נהמא דאתכימו ביה ישראל, חכמתא עלאה דאורייתא, ועאלו בארחהא.

**עג** השתא אית לן לאסתכלא, בפסח נפקו ישראל מנהמא דאתקרי חמץ, פתיב, ולא יראה לך חמץ, וכתיב כי כל אוכל מחמצת. מאי טעמא. בגין יקרא דההוא נהמא דאתקרי מצה. השתא דזכו ישראל לנהמא עלאה יתיר

חלופי גרסאות

צ נמי. ק ל"ג כתיב. ד האי. ש ל"ג איהו. ת בתראה. א שמשא. ב תרי. ג וחד במדברא חד בפסח וחד בשבועות. ד מוסיף השמים חד בפסח וחד בשבועות. ה אתקריב. ו נהמא. ז מוסיף וכתיב ממושבותיכם. ח ל"ג לן; לן. ט דכתיב.

מסורת הזהר

7 (שמות לב) ב"א שמש צ"ב, ח (שם טז) בא מט צ"כ. 1 (ויקרא כג). 2 (שם ח"ג צה. 3) (שמות יג) בא מז את קטו. 4 (שם יב) בא מז את קטו ח"ג צה: רנא:

לחם הבכורים

אכלו מצה לחם עוני שהוא לחם מן המלכות. ואחד, במדבר, שאכלו לחם מן השמים שהוא לחם דז"א, שנקרא שמים. שכתוב, הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. ועל כן הקרבן של יום הזה של חג השבועות, הוא לחם, ועל הלחם נקרב כל שאר הקרבנות. הלחם הוא עיקר, שכתוב, והקרבתם על הלחם שבעת כבשים וגו' ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו', שזה הוא לחם שהחכימו בו ישראל חכמה עליונה של התורה, ובאו בדרכיה.

**עג** השתא אית לן לאסתכלא וכו': עתה יש להסתכל, בפסח יצאו ישראל מהלחם שנקרא חמץ, שכתוב, ולא יראה לך חמץ. וכתוב כי כל אוכל מחמצת. מהו הטעם יצאו מחמץ, הוא משום הכבוד של לחם שהוא שנקרא מצה. ושואל, עתה שזכו ישראל ללחם עליון יותר, ללחם דז"א, לא יפה היה שיתבטל החמץ ולא יראה כלל. ולמה קרבן זה של לחם הבכורים היה חמץ, שכתוב, סלת תהייתה חמץ תאפינה. עוד

הסולם

מאמר

**עא** תא חזי, מה וכו': בוא וראה מה כתוב, וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ. שנת החמשים הוא בינה, שמכאן יוצאת חירות לכל. ומשום שיוצאת ממנו חרות, התורה היוצאת מבינה, נקרא חירות, וע"כ כתוב, חרות על הלחת. אל תקרי חרות אלא חירות. שזה הוא התורה הנקראת חירות. כי מה שיום זה העלין, דהיינו בינה, מוציא נקרא חירות, והוא חירות לכל. ויום ההוא הוא חירות עליון, משום שיש חירות תחתון וחירות עליון, דהיינו ה' עליונה שהיא בינה וה' תחתונה שהיא מלכות. חירות עליון וחירות תחתון, שהם שמטה שהיא מלכות, ויובל שהיא בינה, הם כאחד, דהיינו שמלבישים זה את זה, ואז הבינה נקראת חירות עליון והמלכות חירות תחתון.

מאמר לחם הבכורים

**עב** תרין נהמי אכלי וכו': שני מיני לחם אכלו ישראל, אחד, כשיצאו ממצרים (דפ"י דף קפ"ג ע"א \*) דף קפ"ג ע"ב)

כה

תצוה

לא יאות יהוה לאתבטל חמץ, ולא יאתחזיא כלל. יואמאי קרבנא דא, חמץ תהו, דכתיב סלת תהיינה חמץ תאפינה. ותו, דהשתא ביומא דא אתבטל יצר הרע, ואורייתא דאתקרי חירו אשתכחת.

**עבד** אלא, למלכא דתהו ליה בר יחידאי, וחסל. יומא חד תהו תאיב למיכל, אמרו זיכול בריה דמלכא יאסוּתא דא, ועד דזיכול ליה, לא ישתפח מיכלא ומזונא אתרא בביתא. עבדו הכי. פיון דאכל תהו אסוּתא, אמר מכאן ולהלאה זיכול כל מה דאיהו תאיב, ולא זיכיל לנזקא ליה.

**עה** כן פד נפקו ישראל ממצרים, לא הני ידעי עקרא ורזא דמהימנותא, אמר קב"ה, יטעמון ישראל אסוּתא, ועד דזיכלון אסוּתא דא, לא אתחזי להון מיכלא אתרא. פיון דאכלו מצה, דאיהי אסוּתא למיעל ולמנדע ברזא דמהימנותא, אמר קב"ה, מכאן ולהלאה אתחזי לון חמץ, וזיכלון ליה, דהא לא זיכיל לנזקא לון. וכ"ש דביומא דשבועות, אנדמן נהמא עלאה, דאיהו אסוּתא בכלא.

**עו** וע"ד מקרבין חמץ, לאתקרא על מדבחה. ומקרבין תרין נהמין

#### חלופי גרסאות

י' היא. כ' אתחזי. ל' ותו דקרבנא. מ' ל"ג אלא. נ' מיכלא דאסוּתא. ס' ל"ג כל. ע' מוסיף תהו אסוּתא דאיהו מצה.

מאמר

הסולם

לחם הכבורים

עוד, הרי ביום הזה נתבטל היצר הרע, שה"ס חמץ, כי התורה שנקרא חירות נמצאת, ולמה הביאו חמץ.

**עבד** אלא למלכא דהוה וכו': ומשיב, אלא בדומה למלך שהיה לו בן יחיד, ונחלה, יום אחד היה משתוקק לאכול. אמרו, יאכל בנו של המלך רפואה זו וטרם שיאכל אותו לא ימצא שום מאכל ומזון אחר בבית. עשו כך. כיון שאכל הרפואה ההוא אמר, מכאן והלאה יאכל כל מה שרוצה, ולא יוכל להזיק לו.

**עה** כך פד נפקו וכו': כך, כשיצאו ישראל ממצרים, לא היו יודעים העיקר והסוד של האמונה. אמר הקב"ה יטעמו ישראל רפואה וכל עוד שיאכלו רפואה זו לא יראה להם מאכל אחר, דהיינו חמץ. כיון שאכלו מצה, שהיא רפואה לבא ולדעת בסוד האמונה, שהיא מלכות, אמר הקב"ה, מכאן והלאה, ראוי להם חמץ, ויאכלו אותו, כי אינו יכול עוד להזיק להם. וכ"ש ביום השבועות, שנמצא להם העליון, של ז"א, שהוא רפואה לגמרי.

**עו** וע"ד מקרבין חמץ וכו': ועל כן מקריבים חמץ, שהוא יצר הרע, (כנ"ל אות ע"ג) שישרף על המזבח, דהיינו ע"י הקרבנות (דפוי"ד דף קפ"ג ע"ב)

ביאור הדברים. כי בדרך כלל יש ב' מיני מוחין לנוקבא, א' מזמן היותה בסוד ב' מאורות הגדולים, דהיינו מטרם המיעוט, שאז היתה בקומה אחת עם ז"א ולא היתה מקבלת ממנו, אלא שניהם מקבלים בשוה מאמא, שז"א היה מלביש קו ימין שלה שהוא חסדים, והמלכות היתה מלבשת קו שמאל שלה שהוא חכמה בלי חסדים. שאז קטרגה הירח, מחמת שבלי חסדים אין החכמה יכולה להאיר, והיתה הארתה בצמצום גדול. ואח"כ נאמר לה לכי ומעטי את עצמך, שאז ירדה למטה מחזה דו"א, שהמסך שבחזה דו"א מיעטה עד שלית לה מגרמה ולא מידי, והכל היא מקבלת מז"א, אבל תחת זה, היא נבנית במוחין

כ"ט

תצוה

אֶתֶרְנִין בְּתָדָא. וְחַמֵּץ, \* אֶתְוֹקְדָא בְּנוֹדָא דְמַדְבְּחָא \* וְלֹא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה, וְלִנְזָקָא לֹון לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִינֵי פֶךְ, יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין אֶתְדַבְּקוּ בֵּיהּ בְּקַב"ה, בְּאַסְוֹתָא דְאוֹרִיִּיתָא בְּיוֹמָא דָא. וְיִואֲלַמְלִי הוּוּ נְטְרֵי יִשְׂרָאֵל תְּרִין סְטְרִין דְנִהְמֵי אֲלִין, לֹא הוּוּ עֵיילִין בְּדִינָא לְעֵלְמִין.

ה'לוי גרמאות

פ ל"ג אחרנין. צ מוסיף לאתוקדא ביניהו. ק דלא. ר ואלמלא.

לחם הבכורים	הסולם	מאמר
<p>שהוא מן, שהיה ממוחין דו"א עצמו. וע"ד קרבנא דיומא דא נהמא איהו, דהיינו גם כן לחם מן השמים כמו המן, אלא הם בחינת המוחין של המלכות שקבלתם מן השמים שהוא ז"א, דהיינו המוחין דפנים בפנים. כי נאמר עליהם, ממושבותיכם תביאו לחם תנופה, דהיינו מן הארץ שהוא מלכות, אלא שקבלתם משמים, שהוא ז"א ואינם מוחותיה עצמה כמו מוחין דאתורים. דנהמא איהו עקר, דכתיב והקרבתם על הלחם שבעת כבשים, כי הלחם שהוא מוחין דפנים בפנים הנמשכים בשבועות ע"י תנופת הלחם, הוא העיקר הנרצה, והקרבות שמקריבים הם להשלים את הלחם, כי מה שאמרנו לעיל, שהחמץ שיש במוחין דפנים מתהפך להיות קדושה ורחמים, הוא ע"י הקרבת הקרבנות, שאש המזבח מהפך את החמץ, שה"ס הדינין שבאו מחמת המיעוט, לסוד ריח ניחוח אשה לה. ממושבותיכם תביאו לחם תנופה, מביא כתוב הזה, לדייק שהכונה היא על לחם מן הארץ הבא ממושבותיכם, ולא מן כמו שאכלו במדבר. דא איהו נהמא דאהכימו ביה ישראל הכמתא עלאה דאורייתא, להיותם המוחין דפנים הבאים מו"א שנקרא אורייתא, אל המלכות, וישראל שקבלו ג"כ המוחין הללו, זכו ג"כ לחכמה עליונה.</p>	<p>במוחין גדולים מחכמה וחסדים עד שהיא כוונת פכ"פ על ז"א, (כנ"ל ב"א דף ק"ח ד"ה וכו' ע"ש כל ההמשך) אמנם אין העדר ברוחניות, * ואע"פ שנתמעטה וחזרה אחר המיעוט לבחינת פכ"פ, לא נתבטל בה משום זה המוחין שמלפני המיעוט. אלא המוחין שמלפני המיעוט להיות הארתם מצומצמת הם מכונים מוחין דאתורים, וה"ס מצה, הנקראת לחם עוני, והמוחין שלאחר המיעוט נקראים מוחין דפנים, וכן לחם מן השמים, מטעם שמוחין אלו מקבלת מו"א שנקרא שמים. וכן הם נבחנו שיש בהם חמץ, שפירושו דינים, מחמת המיעוט שנתמעטה שירדה מחזה ולמטה דו"א, * שהדינין הנמצאים בנקודת החזה דו"א ה"ס חמץ. אבל חמץ הזה מתתקן עד שנהפך להיות קדושה ורחמים, כי נגלה שזולת המיעוט והדינים האלו היתה המלכות נשאת בלחם עוני, ולא היתה מקבלת מוחין הגדולים דפנים בפנים לעולם. ונמצא שיש ב' מיני תקונים בבי' מיני מוחין דמלכות. התקון של מוחין דאתורים הוא לבער החמץ ולהרחיקו בכל יראה ובל ימצא. כי החכמה מבערת כל הדינים. אבל אינם עוקרים את החמץ לגמרי מהמקומות התחתונים שעודו נמצא שם. ונמצא שהוא רפואה אבל לא לגמרי, משא"כ המוחין דפנים, שעל ידיהם מתהפך החמץ ונעשה קדושה ורחמים נמצא שנעקר החמץ לגמרי ואין לו מקום עוד להתעורר. וע"כ נכתן זה לרפואה גמורה.</p>	
<p>וזהו שמשיב על הקושיא, כיון שיום השבועות גדול מפסח למה הותר החמץ בשבועות, והרי החמץ הם דינים ויצר הרע. ומשיב ששני מיני רפואות הם (א) הוא מצה, שהוא להרחיק הדינים, אבל עוד אין מהפכים אותם לרחמים. (ב) הוא לחם בכורים והקרבות שמקריבים עליהם על המזבח. שע"י הקרבנות נשרף החמץ על המזבח ומתהפך לריח ניחוח, שרפואה זו הוא רפואה גמורה עד שהחמץ נעשה קדושה, * ונאמר בלחם תנופה חמץ תאפינה. וז"ש, ואלמלי הוּוּ נְטְרֵי יִשְׂרָאֵל תְּרִין סְטְרִין דְנִהְמֵי אֲלִין, לֹא הוּוּ עֵיילִין בְּדִינָא</p>	<p>וזה אמרו, תרין נהמי אכלו ישראל, חד כד נפקו ממצרים אכלו מצה לחם עוני, דהיינו המוחין דאתורים של המלכות, שהארתם מצומצמת מחמת חסרון חסדים, והוא לחם עוני, אמנם אלו המוחין הם של המלכות עצמה שקבלה מבינה ולא על ידי ז"א, כנ"ל. וע"כ אומר לעיל (אות ט"ד) שבעה ימים דמצות הם תחתונים, דהיינו המוחין דמלכות עצמה עיין שם. והד במדברא, לחם מן השמים, (דפני' דף קפ"ג ע"ב) * ע"י ברכת שלום בסוף הספר</p>	

תצודה

**עז** ביומא דראש השנה, דאיהו יומא דדינא, ׀ דלאו איהו, אלא לאינון דלא נטלו מיכלא דאסוותא, ושבקו לאסוותא דאורייתא, בגין מיכלא אחרא דאיהו חמץ. דהא ביומא דא דר"ה, תהוא חמץ ׀ סלקא, ומקטרגא עליה דבר נש, ואלשין ׀ עליה, ואיהו קיימא ׀ ביומא דא מקטרגא על עלמא. וקב"ה יתיב בדינא על פלא ודאין עלמא.

**עח** ובגיני כף פד יתב קב"ה אורייתא לישראל, אטעים להו מההוא נהמא עלאה, דההוא אתר, ומגו תהוא נהמא, הו דעין ומסתפלין ברוי דאורייתא, למהך בארז מישר, והא אוקמוה מלה אינון חבריאי ברוין ׀ אלין ׀ פדקאמרן.

**עט** ר' שמעון ורבי אלעזר בריה, הו אזלי בארזתא, והו אזלין עמהון, רבי אבא ורבי יוסי, עד דהו אזלי אערעו בחד סבא, והו אחיד בידיה חד ינוקא, וקף עינוי רבי שמעון וחקמא ליה, אמר ליה לרבי אבא ודאי מלין תדתין אית גבן בהאי סבא.

**פ** פד מטו לגביה, אמר רבי שמעון, ׀ במטול דקופטרג ׀ בגבך קא אתית, מאן ׀ אנת. אמר ליה, יודאי אנא. אמר, מלין תדתין ודאי יומא דא ׀ לגבך, אמר ליה לאן הוא ׀ ארעך. אמר ליה, דיורי ׀ תהו באינון פרישי מדברא,

חלופי גרמאות

ש מוסיף וכל יומא דלאו; ודאי יומא לאו; ודא יומא לאו. ת מוסיף איהו סלקא. א ליה. ב יומא. ג ליג אלן. ד דקאמרן. ה דגבך. ו את. ז לגבך. ח ארזת. ט היות. ׀ דרך אמת ׀ במשא מלבושך הקשות עלך אתה באת מי אתה. והשיב יהודי אני ואין לי סחורה כ"א משא מלבושי לישב בסוכה צלא דקב"ה הרשיב.

חם הבכורים

הסולם

מאמר

אלו, כמו שאמרנו. **עט** ר' שמעון ור' אלעזר וכו': ר"ש, ור"א בנו היו הולכים בדרך והלכו עמהם ר' אבא ור' יוסי. בעוד שהיו הולכים, פגשו זקן אחד, שהיה אוחז בידו ילד אחד. זקן, רומז למוחין דפנים, ילד, רומז למוחין דאחוריים. נשא ר"ש עינו וראה אותו. אמר לו לרבי אבא, ודאי שיש לנו דברים חדשים בוקן הזה.

**פ** פד מטו לגביה וכו': כשהגיעו אצלו א"ל רבי שמעון, במשא קשורה כך על גבך, אתה בא, כלומר, שאין לך חמור שיטא משאך. רמז לו על מוחין דאחוריים שאוחז, שהם עליו כמשא, מי אתה. אמר לו יהודי אני. אמר ר"ש, דברים חדשים ודאי יש אצלך ביום הזה. אמר לו ר"ש, איפה הוא ארצך. אמר לו, דירתי היה בין אלו פורשי המדבר, שהייתי משתדל שם בתורה, ועתה באתי לישוב, לשבת בצלו של הקב"ה בימים אלו של חדש השביעי הזה. מטול פירושו משא. כי תרגום למשא, הוא למטול. (ש"ב ט"ו ל"ג). דקופטרג פירושו הקשורה כך בחבלים

**בדינא לעלמין**, כי ע"י המצה והלחם תנופה והקרבנות נהפכו הדינים להיות קדושה ורחמים בכל מקום שהם. כנ"ל.

**עז** ביומא דראש השנה וכו': ביום רה"ש, שהוא יום הדין, שהוא אינו אלא לאלו שלא לקחו מאכל הרפואה, שהוא מצות, שהם מוחין דאחוריים, ועזבו את רפואת התורה, שהוא מוחין דפ"פ מו"א הנקרא תורה, שע"י ב' רפואות אלו נתתקן מאכל האחר שהוא חמץ, ונתתפך לקדושה כנ"ל בדבור הסמוך. כי ביום הזה של ראש השנה, חמץ הוא עולה ומקטרג על האדם ומלשין עליו, והוא עומד ביום הזה להיות מקטרג על העולם, והקב"ה יושב בדין על הכל, ודן את העולם.

**עח** ובגיני כך פד וכו': ומשום זה כשנתן הקב"ה התורה לישראל, הטעים אותם מלחם עליון ההוא, דהיינו מוחין דפנים דזו"א, ממקום ההוא, מן המלכות שמקבלת היינו, שנקראת מקום. מתוך לחם ההוא היו יודעים ומסתכלים בסודות התורה ללכת בדרך הישר. וכבר החברים העמידו הדבר בסודות (דפו"י דף קפ"ג ע"ב)

לא

תצוה

דְּתוֹנֵנָא, מִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, וְהִשְׁתָּא אֲתִינָא לְיִשׁוּבָא, לְמִיתֵב בְּצִלָּא דְקַב"ה,  
בְּאַלִּין יוֹמֵי דְנִרְחָא שְׂבִיעָאָה דָּא.

**פא** י תְּדִי ר' שְׁמַעוֹן, אָמַר, גְּתִיב, דְּוֹדַי קַב"ה שְׁדַרְךָ לְגַבְנָן. אָמַר לִיה, תְּיִיד דְנִשְׁמַע מִלֵּה מְפוּמָּה, יִמְאַיְנוֹן מִלִּין חֲתִינִין עֲתִיקִין, דְנִטְעָתוֹן תַּמָּן בְּמִדְבְּרָא, מֵהַאי נִרְחָא שְׂבִיעָאָה. וְאַמַּאי יִאֲתַפְרִשְׁתוֹן הַשְׁתָּא מִמִּדְבְּרָא, לְמִיתֵי לְיִשׁוּבָא. אָמַר לִיה הֵהוּא סְבָא, בְּשִׂאֲלָתָא דָּא, יִדְעָנָא דְחֲכַמְתָּא גַבְנָן, וּמִלְךָ מִטוֹ לְרִקְיעֵי דְחֲכַמְתָּא.

**פב** פֶּתַח הֵהוּא סְבָא וְאָמַר, וּבְמִדְבְּרָא אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר נִשְׂאָף יִי אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא אִישׁ אֶת בְּנוֹ וְגו' . הַאי קָרָא הָכִי מְבַעֵי לִיה, וּבְמִדְבְּרָא אֲשֶׁר נִשְׂאָף, מֵהוּ רָאִיתָ. אֲלָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְבַר לֹון לְיִשְׂרָאֵל בְּמִדְבְּרָא, מִדְּבָרָא תַקִּיפָא, כְּמָה דְכְתִיב, נַחֲשׁ שָׂרָף וְעַקְרֵב וְגו' . וּמִדְּבָרָא דְאִיהוּ תַקִּיף מִשְׂאֵר מִדְּבָרִין בְּעִלְמָא. מַאי טַעְמָא.

**פג** כְּגִין דֵּהוּא שְׁעָתָא דְנַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְאֲשַׁתְּלִימוּ לְשִׁתִּין רַבְּבָן, אֲתַתְּקַף מִלְכוּתָא קְדִישָׁא, וְאֲסַתְּלַק עַל כָּלָא, וְסִיחֶרָא אֲתַנְהִירַת וְיַכְדִּין אֲתַפְּסִיָּא מִלְכוֹ תְּיִיבָא סְטְרָא אַחְרָא. וְאַפִּיק לֹון קַב"ה לְמִיחָף בְּמִדְבְּרָא תַקִּיפָא. דְאִיהוּ אַתְרֵי וְשִׁלְטָנוֹ דְּסִמְא"ל תְּיִיבָא, דְאִיהוּ דִּילִיה מְמַשׁ, כְּגִין לְתַבְרָא תוּקִפִּיה וְחִילִיה, וְלִכְתַּתָּא רִישִׁיה, וְלִאֲכַפֵּיָּא לִיה, דְּלֵא יִשְׁלוּט. וְאַלְמֵלָא דְחָאבוּ יִשְׂרָאֵל, בְּעָא קַב"ה לְאַעְבְּרָא לִיה מְעִלְמָא, וְע"ד אַעְבַּר לֹון בְּאַחְסִנְתִּיה וְעַדְבִּיה וְחוּלְקִיה מְמַשׁ.

חֲלוּפֵי גְרַמְאוֹת

מִסוּרַת הַזְהַר

י דא שביעאה. כ מוסיף דאיהו חזר. ל מאלין. ח ל"ג חרותין. ו אתפרשון. ו נטו; מטי לתקיעו; מוסיף מנו לדיקיעי דחכמתא ונטו לתקיעו דחכמתא. ט ל"ג מן אות פ"ב עד אות פ"ח. פ וכדין אכפיא מלכו חייבא וסיהרא אתנהירת. צ ל"ג מן וכדין עד ואפיק. ק דנחש. ר ולאחחא. ש ליה. ת רישיה.

ובמדבר אשר ראית

הסולם

מאמר

במדבר, מדבר חזק, כמו שכתוב, נחש שרף ועקרב וגו'. ומדבר שהוא חזק מכל המדבריות שבעולם, מהו הטעם שהולך שם את ישראל.

בחבלים, מלשון כקפטורין יוצאת מתוך הושט (תנחומא מקץ) שפירושו חבלים.

**פג** כְּגִין דֵּהוּא שְׁעָתָא וְכו' : וּמַשִּׁיב, מְשׁוּם שְׂבַעֲשָׁה הֵהוּא שִׁיבָא יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְנִשְׁלַמוּ לְשִׁשִּׁים רַבּוּא, נִתְחַזַּק הַמְּלָכוֹת הַקְּדוּשָׁה וְנִתְעַלָּה עַל הַכֹּל, וְהִלְבְּנָה, שְׁחִיא הַמְּלָכוֹת, הַאִירָה. וְאִז נִכְנַעַה מְלָכוֹת הַרְשָׁעָה סְטְרָא אַחְרָא, וְהוּצִיא הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל לִלְכַת בְּמִדְבַר הַחֹזֶק, שֶׁהוּא הַמְּקוֹם וְהַשְּׁלִיטָה שֶׁל סְמָאֵל הַרְשָׁע, שֶׁהוּא שְׁלוֹ מִמֶּשׁ, כְּדִי לְשַׁבּוֹר תוּקִפוֹ וְכַחַו וְלִכְתַּת רִאשׁוֹ וְלַחֲכִינְעוֹ שֶׁלֹא יִשְׁלוּט. וְאִם לֹא חֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל רְצָה הַקַּב"ה לְהַעֲבִירוֹ מִן הָעוֹלָם. וְע"כ הַעֲבִיר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּנַחֲלָתוֹ וְגוּרְלוֹ וְחִלְקוֹ מִמֶּשׁ.

**פא** חֲדִי ר' שְׁמַעוֹן וְכו' : שִׁמַּח ר"ש, אָמַר, נִשְׁב, כִּי וְדַאי הַקַּב"ה שֶׁלַחךְ אֵלֵינוּ. אָמַר לוֹ, חֲיִיד, שְׁנִשְׁמַע דְּבַר מִפִּיךְ מֵאֵלּוֹ דְּבָרִים חֲדָשִׁים יִשְׁנִים, שְׁנִשְׁמַעְתָּם שֵׁם בְּמִדְבַר מִחוּדֵשׁ הַשְּׂבִיעִי הַזֶּה. וְלִמָּה נִפְרַדְתָּ עֵתָה מִן הַמִּדְבַר לְבַא לְיִשׁוּב. אָמַר לוֹ זִקֵן הֵהוּא, בְּשִׂאֲלָה זֹו, יוֹדַע אֲנִי שְׁחִמְמָה בְךָ, וְדַבְרִיךְ מְגִיעִים לְרִקְיעַ הַחֲכַמָּה.

מאמר ובמדבר אשר ראית

**פב** פֶּתַח הֵהוּא סְבָא וְכו' : פֶּתַח זִקֵן הֵהוּא, וְאָמַר, וּבְמִדְבַר אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר נִשְׂאָף ה' אֱלֹקֶיךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא אִישׁ אֶת בְּנוֹ וְגו'. מִקְרָא זֶה כִּךְ הִיָּה צִרִיךְ לֹומַר, וּבְמִדְבַר אֲשֶׁר נִשְׂאָף, מֵהוּ רָאִיתָ. וּמַשִּׁיב, אֲלָא הַקַּב"ה נִהַג אֶת יִשְׂרָאֵל

(דפוויי דף קפ"ג ע"ב \* ) דף קפ"ד ע"א

כיון

כ"ב

תצוה

**פד** בִּיּוֹן דְּחָאבוּ בְּכַמְהָ זְמַנִּין, נְשִׁיף לֹחַן חוּנְא, וְכַדִּין אֲתַקְיִים <sup>ו</sup> הוּא יְשׁוּפְךָ רֵאשׁ גְּוִי. יִשְׂרָאֵל מְחוּ רִישִׁיהָ בְּקַדְמִיתָא, וְלֹא יִדְעִי לְאַסְתַּמְרָא מִיְנִיהָ, וְלִבְתַּר אִיהוּ מְחָא בְּבִתְרִיתָא, וְנִפְלוּ כְּלָהוּ בְּמַדְבְּרָא, וְאֲתַקְיִים וְאִתְהָ תְּשׁוּפְנוּ עַקְבִּי. וְאַרְבַּעִין שָׁנִין <sup>א</sup> לְקוּ מִיְנִיהָ, לְקַבְּלֵי <sup>ב</sup> מ' מַלְקוֹת דְּבִי דִינָא.

**פה** וְע"ד כְּתִיב אֲשֶׁר רָאִיתָ, בְּעֵינֵיהוּ הוּי חֲמָאן לְהַהוּא מְאִרִי דְּמַדְבְּרָא, אֲזִיל כְּפִית קַמִּיהוּ, וְנִטְלִי אַחְסִנְתִּיהָ וְעַדְבִּיהָ. מְנַלְן <sup>י</sup> מִדְּכַתִּיב <sup>ו</sup> אֲז נִבְהָלוּ אֱלוֹפֵי אָדוּם, וְאַלִּין אִינוּן <sup>י</sup> נַחֲשׁ שְׂרָף וְעַקְרָב. וְאַנְן <sup>י</sup> אֹרֶף הָכִי אֲתַפְרִשְׁנָא מִיְשׁוּבָא לְמַדְבְּרָא תַקִּיפָא, וְלַעֲיִנָא תַמְן בְּאוּרִיתָא, בְּגִין לְאַכְפִּיא לְהַהוּא סְטְרָא.

**פו** וְתוּ דְלֹא מִתְנַשְׁבֵּן מְלִי דְאוּרִיתָא, אֲלֵא תַמְן. דְּלִית נְהוּרָא אֲלֵא הַהוּא דְנִפְיָק מְגוּ חֲשׁוּכָא, דְכַד אֲתַכְפִּיא סְטְרָא דָא, אֲסַתְלַק קב"ה לְעֵילָא, וְאֲתַיְיָקָר בִּיקְרִיהָ. <sup>ו</sup> וְלִית פּוֹלְחָנָא דְקב"ה, אֲלֵא מְגוּ חֲשׁוּכָא, וְלִית טוּכָא אֲלֵא מְגוּ בִישָׂא. וְכַד עָאל בְּרַ נֶשׁ בְּאוּרַח בִּישָׂא, וְשָׁבִיק לִיהָ, כְּדִין אֲסַתְלַק קב"ה בִּיקְרִיהָ, וְעַל דָּא שְׁלִימוּ דְכָלָא טוּב וְרַע בְּתַדָּא, וְלֵאסְתַּלְקָא לְבַתַּר וּבְטוּב, וְלִית טוּב אֲלֵא הַהוּא דְנִפְק מְגוּ בִישָׂא. וְכַהֲי טוּב, אֲסַתְלַק יְקַרְיָה, וְדָא אִיהוּ פּוֹלְחָנָא שְׁלִים.

**פז** וְאַנְן, עַד הַשְּׁתָא יְתִיבְנָא תַמְן, כָּל יוֹמֵי שְׁתָּא, בְּגִין לְאַכְפִּיא בְּמַדְבְּרָא לְהַהוּא סְטְרָא. הַשְּׁתָא דְמְטָא זְמַנָּא דְפּוֹלְחָנָא קַדִּישָׂא, דְסְטְרָא דְקַדוּשָׂא, אֲתַדְרַנָּא לְיִשׁוּבָא דְתַמְן אִיהוּ פּוֹלְחָנָא דִּילִיהָ. וְתוּ, דְהַשְּׁתָא <sup>ו</sup> בְּר"ה מְטָא זְמַנָּא דְהַהוּא

מסורת הזהר

(ד) (בראשית ג) משפטים צו צ"ג. (ו) (שמות טו) בשלח כט צ"ג. (ח) (דברים ח) לעיל אות פב צ"ק.

ה'צופי גרמאות

א אלקו. ב ל"ג מ'; מלקו מ'. ג ממה דכתיב. ד ל"ג ארף הכי. ה ל"ג מן ולית עד ועל דא. ו טוב. ז יוני. ח ל"ג בר"ה.

מאמר

הסולם

ובמדבר אשר ראית

**פד** בִּיּוֹן דְּחָאבוּ בְּכַמְהָ וְכוּ': כִּיּוֹן שַׁחֲטָאוּ כַמְה פְּעַמִּים, נֶשֶׁךְ אוֹתָם הִנְחֵשׁ, וְאוּ נִתְקִיִם, הוּא יְשׁוּפְךָ רֵאשׁ, שִׁישְׂרָאֵל הַכּוּ רֵאשׁוּ תַחֲלִילָה, וְלֹא יִדְעוּ, לְהַשְׁמֵר מִמֶּנּוּ, וְאֲח"כּ הִנְחֵשׁ הַכּה לְאַחַרְוֹנָהּ, וְנִפְלוּ כּוֹלָם בְּמַדְבַּר וְנִתְקִיִם, וְאִתְהָ תְּשׁוּפְנוּ עַקְבִּי. וְאַרְבַּעִים שָׁנָה הוֹכּוּ עַל יְדוּ כְּנַגְד אַרְבַּעִים מַכּוֹת שֶׁל בֵּית דִּין.

**פה** וְע"ד כְּתִיב אֲשֶׁר וְכוּ': וְע"כ כְּתוּב, אֲשֶׁר רָאִיתָ, כִּי בְעֵינֵיהֶם הָיוּ רוֹאִים אֶת בְּעַל הַמַּדְבַּר, שֶׁהוֹלֵךְ אֲסוּר לִפְנֵיהֶם, וְלִקְחוּ נַחֲלָתוֹ וְגוֹרָלוֹ. מֵאִין לָנוּ. הוּא מִשְׁכַּתוֹב, אֲז נִבְהָלוּ אֱלוֹפֵי אָדוּם, שָׁאלוּ הֵם נַחֲשׁ שְׂרָף וְעַקְרָב. וְאַנְן גַּם כֵּן נִפְרַדְנוּ מִן הַיְשׁוּב אֶל הַמַּדְבַּר הַחֹזֵק, וְלַעֲסוּק שֵׁם בְּתוֹרָה, כְּדִי לְהַכְנִיעַ לְצַד הַהוּא.

**פו** וְתוּ דָּלָא מִתִּישְׁבֵּן וְכוּ': וְעוֹד, כִּי דְבַרִי תוֹרָה אֵינֶם מִתִּישְׁבִים אֲלֵא שֵׁם, כִּי

(דפרי"ך קפ"ד ע"א)

פתח



לג

## תצוה

חוקא, למתבע דינא מקמי קב"ה, ונתמן איהו שליט. ורגין כף נפקנא מתמן ואתינא לישובא.

**פח** פתח תהוא סבא ואמר, תקעו בחדש שופר בפסה ליום חגגו, השתא איהו זמנא, לאתערא דינא עלאה תקיפא, וכד איהו אתער סטרא אתרא אתתקף בהדיה, וכיון דאיהו אתתקף, סליק ומפנא לסיתרא, דלא נהיר נהורא, ואתמליא מסטרא דדינא. פדין כל עלמא איהו בדינא, עלאין ותפאין, וכרוזא פריזי בכלהו רקיעין, אתקיננו פורסיא דדינא, למאריה דכלא, דאיהו בעי למידן.

**פט** ורזא הכא, ואתנהיר לון במדברא, אמאי אתער דינא עלאה ביומא דא. אלא כל רזין וכל קדושין וקירין, בלהו תליין בשביעאה. והוא שביעאה עלאה, עלמא עלאה, דאקרי עלמא דאתי. מניה נהרין כל בוצינין, וכל קדושין, וכל ברפאן. וכד מטי זמנא, לתדותתי ברפאן וקדושין לאנהרא, בעא ולאשגחא בכול תקונא דעלמין בלהו, וכל אינון תקונים לאתקימא בלהו, סלקין מגו תפאי, אי אינון בשראן. ואי לא בשראן, פדין קיימא דלא נהיר, עד דאתפרשן מייבין מגו זכאין, פדין אתער דינא.

**צ** ומההוא דינא, אתתקף סטרא אתרא, ואשתכח ומקטרגא, בגין דינתנון ליה אינון חייביא. בגין דעליה כתיב, ולכל תכלית הוא חוקר. ומפנא לסיתרא, אמאי לא מסרא לון בידא דמקטרגא. בגין דלית תיאובתיה דקב"ה, לאוכדא לעובדי דדי.

## חלופי גרסאות

א) (תהלים פא) וירא קיג צ"א. ב) (איוב כח) נח כח ט והשתא איהו שלטא ואנן נפקנא. י נהורא. כ אכריו. ד ל"ג עלאה. ח בוסיין. ו לאשגחא. ט ל"ג בכל. ע כלא. פ וכרין. צ מוסיף קיימא מלה. ק ל"ג דינא. ר מוסיף מקטרגא בעלמא. ש מוסיף חייבוי בידיה. ת ל"ג מן לא עד בגין; לאמסרא. א לאעברא.

## מסורת הזהר

## תקעו בחדש שופר

ממנה מאירים כל הנרות וכל הקדושות וכל הברכות אל המלכות, וכשהגיע הזמן לחדש הברכות והקדושות שיאירו, צריך להשיג בכל התקון של העולמות כולם, כדי לחדש הברכות והקדושות, וכל התקונים לקיים כל העולמות, עולים מן התחתונים אם מעשיהם ישרים. ואם אינם ישרים, אז עומדת המלכות, שאינה מאירה עד שיפרידו הרשעים מן הצדיקים. ואז נתעורר הדין.

צ) ומההוא דינא אתתקף וכו': ומדין ההוא מתחזק הסטרא אתרא, ונמצא מקטרג כדי שיתנו לו אלו הרשעים. משום שעליו כתוב, ולכל תכלית הוא חוקר. ומכסה את הלבנה שלא תאיר. ולמה אינו מוסר את הרשעים בידי המקטרג, משום שאין חפצו של הקב"ה להאביד מעשה ידיו.

והוא

## הסולם

## מאמר

**פח** פתח תהוא סבא וכו': פתח זקן ההוא, ואמר, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגגו. עתה הוא הזמן שיתעורר דין עליון חזק, וכשהוא מתעורר, הסטרא אתרא מתחזק עמו, וכיון שהסטרא אתרא מתחזק, הוא עולה ומכסה את הלבנה שהיא המלכות, ואינה מאירה אור, ומתמלאת מצד הדין. ואז כל העולם הוא בדין, העליונים והתחתונים. וכרוז יוצא בכל הרקיעים, התקיננו כסא הדין לאדון הכל, שהוא רוצה לדון.

**פט** ורזא הכא ואתנהיר וכו': וסוד יש כאן והאיר לנו במדבר, למה נתעורר דין העליון ביום הזה. ומשיב, אלא כל הסודות וכל הקדושות היקרות, כולם תלויים בשביעי, שהוא מלכות, ושביעי העליון ההוא, שהוא עולם העליון הנקרא עולם הבא, דהיינו בינה,

(דפויי דף קפ"ד צ"א)

לד

## תצוה

**צא** וְהָיָה סֵטְרָא אַחְרָא, קַיִימָא בִּקְלִיפָא תַקִּיפָא, דְּלֹא יָכִיל לְאַתְבָּרָא, פֵּר בְּהָהוּא עֵיטָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לְיִשְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב תַקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפֵר בַּפֶּסֶח לְיוֹם חֲגֹנּוּ. בְּגִין לְתַבְרָא הָהוּא פֶסֶח דְאַתְחַפֵּיא סִיחְרָא, וְלֹא נְהִיר.

**צב** וְכַד מִתְעַרְי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּשׁוֹפֵר, הָהוּא קָלָא דְנַפְיָא מְשׁוֹפֵר, בְּטַשׁ בְּאוּרָא, וּבְקַע רְקִיעִין, עַד דְסִלְקָא לְגַבֵּי הָהוּא בִּטְנָא תַקִּיפָא, וְדַחְפֵי לְסִיחְרָא, אֲשַׁנְחָא, וְאֲשַׁפְחָא אֲתַעְרוּתָא דְרַחֲמֵי, בְּדִין הָהוּא דְסִלְקֵי וְקַיִימָא לְעִילָא, אֲתַעְרָבְכִי. בְּדִין הָהוּא קָלָא קַיִימָא, וְאֲעַבְרָא הָהוּא דִינָא, וְכִינּוּן דְלְתַתָּא אֲתַעְרוּ רַחֲמֵי, הִכִּי נְמִי לְעִילָא, אֲתַעַר שׁוֹפְרָא אַחְרָא עֲלָאָה, וְאֲפִיק קָלָא דְאִיהוּ רַחֲמֵי, וְאֲתַעְרְעוּ קָלָא בְּקָלָא, רַחֲמֵי בְּרַחֲמֵי, וּבְאֲתַעְרוּתָא דְלְתַתָּא, אֲתַעַר הִכִּי נְמִי לְעִילָא.

## ה'לופי גרמאות

ב בקליפא. ג סטרא אחרא. ד רחמי. ה ל"ג כרין ההוא. ו ואערעו.

מאמר	הסולם	תקעו בחדש שופר
צא) וְהָיָה סֵטְרָא אַחְרָא וכו': וסטרא אחרא הוהא, נמצאת קליפה קשה, שאי אפשר לשברה חוץ בעצה ההוא שהקב"ה נתן לישראל שכתוב, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. כדי לשבור כיסוי ההוא שנתכסה ממנו הלבנה, שהוא מלכות, ואינה מאירה.	נהיר וכו', וסוד תקיעת שופר, ה"ס העלאת מ"ן דמסך רחוק שעל ידו מתמעט כח השמאל ומתיחד עם הימין, וז"ס קול שופר, כי קול רומז על ז"א, שנקרא קול, שה"ס קו האמצעי הכלול מג' קוין שה"ס אש מים רוח. וע"כ נתבלבלה הס"א המכסה את המלכות בכח קו שמאל, כי הקו שמאל נתמעט ואבד הג"ר שלו ומכ"ש הסטרא אחרא ששואב כחו ממנו, וז"ש, בדין ההוא דסליק וקיימא לעילא אתערבב, שהארתו סר ממנו, בדין ההוא קלא קיימא ובעבר ההוא דינא, שמעביר דין השמאל, שאינו חפץ להתיחד עם הימין, ועתה נכנע ומקבל חסדים מימין ונתגלה הרחמים במלכות. וז"ש, וכיון דלתתא אתער רחמי, הכי נמי לעילא אתער שופרא אחרא עלאה, ואפיק קלא דאיהו רחמי, שהבינה מתעוררת ומולידה המוחין דז"א הנק' קול, שה"ס קו האמצעי המשיך המוחין דבינה, בסוד תלת מתד נפקי חד בתלת קיימא, ונמשכים אל המלכות וז"ש ואתערעו קלא בקלא רחמי ברחמי, שנפגשים הקול והרחמים מבינה, ונפגשים עם קו האמצעי והרחמים שיצא במלכות ע"י אתערותא דלתתא של קול שופר. ובאתערותא דלתתא של קול שופר, אתער הכי נמי לעילא, שנמשכים המוחין דבינה לז"א ומוז"א אל המלכות, שמוחין אלו הם אתערותא דלעילא בסוד קול שופר. ששופר העליון ה"ס בינה, וקול שלו, הם המוחין דג' קוין הנמשכים ממנה, המכונים אש מים רוח.	

ואי

(דפו"י דף קפ"ד ע"א \*) דף קפ"ד ע"ב

לה

### תצוה

**צג) ואי תימא, היך זכיל זקלא דלתתא, או אפתערותא דלתתא לאתערא,** הכי נמי. "תא חזי, עלמא תתאה, קיימא לקבלא תדיר, והוא אקרי אבן טבא. ועלמא עלאה לא זחיב ליה, אלא פגוונא דאיהו קיימא. אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא, פדין הכי נהרין ליה מלעילא. ואי איהו קיימא בעציבו, זחיבין ליה דינא בקבליה.

**צד) פגוונא דא, עבדו את יי בשמתה. תדוה דב"נ, משיף לגביה תדוה** אחרא עלאה. הכי נמי האי עלמא תתאה, פגוונא דאיהי אתעטרת, הכי אמשיף מלעילא. בג"כ מקדמי ישראל, ואתערי בשופר קלא דאיהו פליל באשא ומיא ורוחא, ואתעביד חד, וסלקא לעילא, ובטש בהאי אבן טבא, ואצטבע באינון פגוונין דהאי קלא, וכדין פמה דאתחזיא, הכי משיף מלעילא.

**צה) וכיין דאתקנת בהאי קלא. רחמי נפקי מלעילא, ושקיין עלה,** ואתפלילא ברחמי, מתתא ומלעילא. וכדין אתערבב סטרא אחרא. ואתחלש תקפיה, ולא זכיל לקטרגא. והאי אבן טבא, קיימא בנהירו דאנפין, מפל סטריין, בנהירו דלתתא, ובנהירו דלעילא.

**צו) אימתי קיימא בנהירו דלעילא, תוי אומר ביומא דכפורי. וכיומא** דכפורי אתנהיר ההוא אבן טבא, בנהירו דלעילא, מגו נהירו דעלמא דאתי,

#### חלופי גרסאות

ז לקלא. ח לא גרסינן מן תא חזי עד אות ק, ט מלעילא. י לא גרסינן דינא; מוסיף האי דינא. כ אתערת. ל דלעילא; מוסיף לכך נאמר את ה' האמרת היום וה' האמירך היום וגו' עד ומי כעמך ישראל גוי אחד לעתיד לבא יתקיים זה דכתיב ומי כעמך כישראל גוי אחד ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. מ מוסיף דאיהו רוא דרחמי. נ ואתכלילת. ס ל"ג ברחמי. ע מוסיף אסתכל וחמי בנהירו דאנפין ואתחלש. פ דכל. צ דלתתא ואתערבב ההוא דלטורא. ק מוסיף דאתי ואתערבב ההוא דלטורא כריין.

#### מסורת הזהר

(ג) (תהלים ק) ויצא קלה צ"ה.

#### תקעו בחדש שופר

בסמוך, ונצטבעת באלו ג' גוונין, שהם לבן אדום ירוק, שהם ג' קוין הכלולים בקול הזה, ואז כמו שהיא ראויה כך היא ממשכת מלמעלה.

**צה) וכיין דאתקנת בהאי וכו':** וכיין שהמלכות נתקנה בקול הזה מלמטה, ויצאים רחמים מלמעלה ושורים עליה, ונכללה ברחמים ממטה ומלמעלה, ואז נתערבב הסטרא אחרא, מטעם הנ"ל (באות צ"ב בהסולם) ונחלש תוקפו, ואינו יכול לקטרג, ואבן הטוב הזה, שהיא המלכות, עומד בהארות הפנים מכל הצדדים בהארה שלמטה ובהארה שלמעלה.

**צו) אימתי קיימא בנהירו וכו':** מתי עומדת בהארה שלמעלה. הוי אומר, ביום הכפורים, שביום הכפורים הוא אבן טוב ההוא, דהיינו המלכות, בהארה עליונה מתוך האור של עולם הבא, שהוא בינה, ואז מתקנים ישראל שעיר אחד ושולחים אותו למדבר הזה

#### הסולם

#### מאמר

**צג) ואי תימא היך וכו':** ואם תאמר, איך יכול הקול שלמטה, או התעוררות שלמטה, לעורר כנגדו למעלה גם כן. בוא וראה, עולם התחתון שהוא מלכות, עומד תמיד לקבל, והוא נקרא אבן טוב, ועולם העליון שהוא בינה, אינו נותן לו, אלא כמו שהוא עומד, אם עומד בהארות הפנים מלמטה, אז כך מאירים לו מלמעלה. ואם הוא עומד בעצבות נותנים לו כנגדו דין.

**צד) כגוונא דא, עבדו וכו':** כעין זה, עבדו את ה' בשמחה, כי שמחת האדם מושכת שמחה אחרת העליונה. כך, עולם התחתון הזה, דהיינו המלכות, כמו שהיא מתעטרת, כך ממשכת מלמעלה. משום זה, מקדימים ישראל ומעוררים קול בשופר, שהוא כלול באש מים ורוח, דהיינו קו האמצעי הכלול מג' קוין, ונעשו אחד, ועולה למעלה, ומכה באבן טוב הזה, דהיינו שממטט קו השמאל שלה, כנ"ל (דפו"י דף קפ"ד ע"ב)

י"ד

תצוה

וְכֹדֵן מִתְקַנֵּין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא תַד שְׁעִיר, וְיִמְשְׁדֵרִין לְהָאֵי מִדְּבָרָא תְקִיפָא, דְּאִיהוּ שְׁלֵטָא עָלֵיהּ.

**צ"ז** וְהָהוּא סְטְרָא אַתְרָא, אִיהוּ נְקוּדָה אֲמֻצְעִיתָא דְּחָרִיבּוּ דְּעֵלְמָא, בְּגִין דְּכָל חָרִיבּוּ וְשִׁמְמוֹן מִגְּיָה, הָהוּא סְטְרָא אַתְרָא שְׁלִיט עָלֵיהּ. וְנְקוּדָה אֲמֻצְעִיתָא דְּכָל יְשׁוּבָא, סְטְרָא דְּקְדוּשָׁה אִיהוּ, וְעַל דָּא, קְיַימָא יְרוּשָׁלַם בְּאֲמֻצְעִיתָא דְּכָל יְשׁוּבָא דְּעֵלְמָא.

**צ"ח** בְּתַרִּין נְקוּדִין אַתְפְּרֶשֶׁת מְלָכוּ שְׁמִיָּא, סְטְרָא דְּקְדוּשָׁא, תַד דִּילָהּ, וְחַד דְּעֵלְמָא דְּאִתִּי, נְקוּדָה עֲלָאָה טְמִירָאָה, וְע"ד קְיַימָא בְּתַרִּין נְקוּדִין: נְקוּדָה דִּילָהּ «קְיַימָא תְּחוּתָהּ, יְרוּשָׁלַם, אֲמֻצְעִיתָא דְּכָל יְשׁוּבָא. נְקוּדָא דְּנֻטְלָא מְאִימָא עֲלָאָה טְמִירָא, אִיהוּ ג"ע דְּאַרְעָא, דְּקְיַימָא בְּאֲמֻצְעִיתָא דְּכָל עֵלְמָא, לְכָל סְטְרִין, וְדְחָרִיבּוּ וְיִשׁוּבָא, וְכָל סְטְרִין דְּעֵלְמָא.

**צ"ט** וְע"ד, בְּאֲמֻצְעִיתָא דְּגֵן עֵדֶן, קְיַימָא נְקוּדָה תַדָּא עֲלָאָה טְמִירָא וְגִנְיָא, דְּלָא יָדִיעַ. וְחַד עֲמוּדָא, נְעִיץ מִתְתָּא לְעֵילָא, גוּ הָהִיא נְקוּדָה, וּמִתְמָן נְבָעִי מְיָא,

#### חלוסי גרמאות

ר ל"ג ומשדרין, ש ל"ג ושמומן, ת מינה; מניה הוא מההוא סטרא אחרא דשליט עליו; מההוא ס"א שליט עליו. א ל"ג קיימא, ב מוסיף דחריבו עלמא וישובא ול"ג וכל סטרין דעלמא, ג ל"ג וכל סטרין דעלמא.

#### הסולם

מאמר

כתרין נקודין אתפרשת מלכו שמיא ממטה למעלה, תוך נקודה ההיא, ומשם נובעים מים, שנחלקים לארבעה צדדי העולם. נמצא, שיש ג' נקודות בעולם העומדות זו על זו, כעין ג' נקודות שבתורה.

מאמר בתרין נקודין אתפרשת מלכו שמיא

**צ"ז** וְהָהוּא סְטְרָא אַתְרָא וכו': וסטרא אחרא ההוא הוא נקודה האמצעית של חלק העולם החרב, משום שכל תורבן ושממה שבעולם, סטרא אחרא ההוא שולט עליו. ונקודה האמצעית של חלק העולם המיושב, הוא צד הקדוש. דהיינו המלכות, וע"כ עומדת ירושלים באמצע חלק העולם המיושב. שח"ס המלכות.

**צ"ח** בְּתַרִּין נְקוּדִין אַתְפְּרֶשֶׁת וכו': כב' נקודות, נבדלת מלכות שמים צד הקדושה, אחת שלה, ואחת שקבלה מעולם הבא, שהיא בינה, שהיא נקודה עליונה מכוסה, וע"כ עומדת המלכות כב' נקודות: נקודה שלה עומדת תחתיה, שהיא ירושלים שהיא אמצעית של כל הישוב. הנקודה המכוסה שקבלה מאמא עלאה, היא גן עדן הארץ העומד באמצעית כל העולם לכל בחינותיו, של תורבן ושל ישוב, וכל צדדי העולם.

**צ"ט** וְע"ד בְּאֲמֻצְעִיתָא דְּגֵן וכו': וע"כ באמצע גן עדן, עומדת נקודה אחת עליונה מכוסה וגנוזה שאינו ידועה. ועמוד אחד תקוע

(דפו"י דף קפ"ד ע"ב)

15

## תצוה

דאתפרישו לארבע סטרי עלמא. אשתכחו תלת נקודין בעלמא, דדקימאן דא על דא, כגוונא תלת נקודין דאורייתא.

(ק) תא חזי, ההוא שעיר דמשדרין ישראל לעזאזל, לההוא מדברא, בגין למיחב חולקא לההוא סטרא אחרא, לאתעסקא בהדיה. ואי תימא, תרין שעירין אמאי הקא, חד לני וחד לההוא סטרא אחרא. תינח ההוא שעיר דסטרא אחרא. לני אמאי.

## חלופי גרמאות

ד דקיימא. ה ל"ג לעזאזל.

## הסולם

מאמר

בתרין נקודין אתפרשת מלכו שמוא

בין לחריבו דעלמא ובין לישובא דעלמא, כמבואר.

וזה אמרו, בתרין נקודין אתפרשת מלכו שמוא סטרא דקדושה. חד דיצה, אחר שנתקנה במצב הב'. וחד דעלמא דאתי מבינה דהיינו אחר שנתקנה בבחינת גן עדן. נקודה דיצה וכו' אמצעיתא דכל ישובא, דהיינו רק לחסדים, ואין בה שום שורש לחורבן. נקודה דנטלא מאמא עלאה ממורא, דהיינו בעת, איהו גן עדן דארעא, אז נמצאת, דקיימא באמצעיתא דכל עלמא לכ"כ סטרי, דחריבו, וישובא, שיש בה ב' השורשים הן לחורבן מבחינת צד שמאל, בלי ימין והן לישוב מבחינת קו האמצעי המיוחד ב' הקוין שבה. נקודה אמצעית היינו יסוד, ששם הבית קבול, ומשם התולדות לתחתונים.

וז"ש באמצעיתא דגן עדן קיימא נקודה וכו', היינו היסוד, וחד עמודא נעין וכו', היינו עמוד האמצעי. נבעי מיא, היינו אורות, לד' סטרי עלמא, היינו ג' קוין, ומלכות המקבלתם.

וז"ש אשתכחו ג' נקודין בעלמא דקיימאן דא על דא, דהיינו נקודה שבגן עדן, שהיא שורש בין לחורבן ובין לישוב. ותחתיה הנקודה של המלכות שמחזה ולמטה, שהיא שורש לישוב בלבד. ותחתיה נקודה דסטרא אחרא שהיא שורש לחורבן בלבד.

(ק) תא חזי ההוא וכו': בוא וראה, שעיר ההוא שישראל משלחים לעזאזל, למדבר ההוא, הוא לתת חלק לס"א, להתעסק עמו. (כנ"ל פרשת נח אות ק"ה ע"ש בסולם) ואם תאמר, למה כאן ב' שעירים, אחד לה' ואחד לסטרא אחרא ההוא, יתכן, לשלוש שעיר ההוא של הסטרא אחרא לעזאזל, אבל שעיר לה' למה.

אלא

(דפני דף קפ"ד ע"ב)

לח

## תצוה

**קא** אָלאַ למלכא דתהו ארגיז על בריה, קרא לסנטרא, שהוא דעביד דינא בבני נשא תדיר, בגין דינדמן למעבד דינא בבריה. שהוא סנטרא חדי, ועאל בבי מלכא ולמיכל תמן, פיון דאשגח וביה בריה, אמר, ודאי לא עאל סנטרא דא בבי אבא, אלא בגין דארגיז מלכא עלי. מה עבד, אול ואתפייס בהדיה. פיון דאתפייס בהדיה, פקיד מלכא למעבד סעודתא עלאה ליה ולבריה, ופקיד דלא ידע ביה שהוא סנטרא. לכתר עאל שהוא סנטרא. אמר מלכא השתא אי ינדע דא, מסעודתא "עלאה" דאתקניית לי ולברי, יתערבב פתורא. מה עבד. קרא לממנא "על סעודתא, אמר ליה, אתקין מדי, ותשוי קמאי, ותשוי קמיה ידה הוא סנטרא, בגין דנתשיב דסעיד קמאי מדילי, ולא ינדע ביה היא סעודתא יקרא דתדנה דילי ודברי, ויטול שהוא חולקא וזיל ליה, ויתפרש מתדנה דסעודתא דילן. ואי לאו דמלכא עביד הכי, לא יתפרש שהוא סנטרא מבי מלכא.

**קב** כף אמר קודשא בריך הוא לישראל, אנמינו תרין שעירין, חד לי וחד לה הוא דלטורא, בגין דנתשיב דמסעודתא דילי קאכיל, ולא ינדע בסעודתא דתדנה אתרא דילן, ויסב שהוא חולקא, וזיל לארחה, ויתפרש מביתי. פיון דאמא עלאה, עלמא דאתי, אתי למשרי גו היכלא דעלמא תתאה, ולאשגחא עלה בנהירו דאנפין, דין הוא דלא ישתכח "הוא דלטורא, ולא

## חלופי גרמאות

1 ואכול. 2 ל"ג ביה. 3 ל"ג עלאה. 4 ל"ג על סעודתא. 5 הוא. 6 מוסיף ובגין כך. 7 לאשכחא נהירו דאנפין; מוסיף לאשכחא נהירו ולאשגחא. 8 ל"ג הוא.

## הסולם

מאמר

ב' השעירים

**קב** כך אמר קב"ה וכו': כך אמר הקב"ה לישראל הזמינו ב' שעירים, אחד לי ואחד לאותו המלשין, דהיינו הס"א, כדי שיחשוב שאכל מסעודה שלי, ולא ידע משמחת הסעודה האחרת שלנו, ויקח חלק ההוא וילך לדרכו ויפרד מביתי. כיון דאמא עלאה, שהיא עולם הבא, דהיינו בינה באה לשרות בתוך ההיכל של עולם התחתון להשגיח עליה בהארט הפנים, דין הוא שלא ימצא לפניו אותו המלשין, ולא בעלי הדין, בעת שמוציא כל הברכות ומאיר לכל, וכל חירות ההוא נמצא במלכות, וישראל מקבלים מאלו הברכות. פירוש, בראש השנה תורת המלכות למצב הא' הנ"ל (באות צ"ב) שאו נמשך ממנה דינים וחורבן, שהס"א נאחות בה בבחינת נקודה דאמצעיתא דחריבו דעלמא, ומקטרגת על העולם שרוצית לבטל הקו ימין לגמרי. ואז נתן הקב"ה עצה לתקוע בשופר, כדי לעורר מלתתא המסך דחירק של קו האמצעי ולמעט

**קא** אלא למלכא דהוה וכו': ומשיב, אלא דומה למלך שכעס על בנו, קרא לסנטר ההוא, שעושה תמיד דין בבני אדם, כדי שיבא לעשות דין בבנו. סנטר ההוא שמח ונכנס לבית המלך לאכול שם. כיון שהביט בו בנו, אמר, ודאי לא בא סנטר הזה בבית אבי, אלא משום שהמלך כעס עלי. מה עשה הלך ונתרצה עמו. כיון שנתרצה עמו, צוה המלך לעשות סעודה עליונה לו ולבנו. וצוה שלא ידע אותו סנטר בה. אח"כ בא אותו סנטר, אמר המלך, עתה, אם זה ידע מסעודה העליונה שתקנתי לי ולבני, יתבלבל השלחן. מה עשה קרא לממונה על הסעודה, אמר לו התקן משהו ותשים לפני ותשום לפני סנטר ההוא, כדי שיחשוב שסעד אצלי משלי, ולא ידע באותה סעודה היקרה, אשר לי ובני, ויטול אותו החלק וילך לו, ויפרד משמחת הסעודה שלנו. ואם לא עשה המלך כך לא היה נפרד אותו סנטר מבית המלך.

(דפו"י דף קפ"ד ע"ב \* דף קפ"ה ע"א)

ל"ב

תצוה

מארי דדינין לקמיה, פד אפיק פל ברכאן, ואנהיר לכלא. וכל מהוא חירו ישתכת, וישדאל גטלי מאינון ברכאן.

קג) דהא פד עלמא דאתי, עאל להיכלא דעלמא תתאה, ויאשפח דחדי עלמא תתאה עם בנוי בההיא סעודתא עלאה, פדין איהו פדין פתורא, ועלמין פלהו מתברכין, וכל חירו וכל נהירו דאנפין אשתכתו תמן. הה"ד ל'פני יי' תטהרו.

קד) פתיב ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד ליי'

חלופי גרסאות  
1 ואשתכח, 0 וכתיב.

מסורת הזהר

ד) (ויקרא טז) ח"ב קלה. קפה: ח"ג טו: סב: סד. טו.  
טז. סח: טט: קב: רג רצ. ה) (ויקרא טז) ח"ג כח. סב:  
צ. קא: רמח.

ב' השעירים

הסולם

מאמר

לי וחד לההוא דלטורא וכו' ויסב ההוא חולקא דהיינו הג"ר דשמאל, ששולחים המדברה למקום החורבן להחזירו לשליטתו, לבחינת נקודה דאמצעיתא דחריבו דעלמא, ויזיל לאורחיה, למקום החורבן ושממון, ויתפרש מביתו, שע"ז הוא מתפרד מן הקדושה, שאין לו עוד מקום חסרון להאחו שם. וז"ש כיון דאמא עלאה עלמא דאתי, אתי למשרי גו היכלא דעלמא תתאה, כי ביום הכפורים המלכות מלבשת הבינה כנ"ל, שה"ס נקודה דאמצעיתא לכל עלמא בין לחורבן ובין לישוב, דין הוא דלא ישתכח ההוא דלטורא, דהיינו שמשלימים החסרון דקדושה ואין מקום לס"א להאחו במקום החסרון, ולא מארי דדינין לקמיה, כי אין פחד עוד מהדינים שג"ר דשמאל גורם, כיון ששולחים את השעיר אל החורבן והשממון, והקדושה הוא רק במקום הישוב, ונפרד הס"א מן הקדושה, ואז משפעת אמא עלאה, מבחינת מה שהיא גם נקודה דאמצעיתא דישוב העולם, שבזה ואנדיר לבלא דהיינו לחכמה וחסדים ביחד. וכל מהוא חירו ישתכת, וישראל גטלי מאינון ברכאן. ובזה מתבאר כל ההמשך.

ולמעט הג"ר דקו שמאל (כנ"ל וידא אות שפ"א בהסולם ע"ש) שבזה מתערבב הס"א שכל כחו מקו שמאל הוא, והעולם נצול מדינים וחורבן. אמנם אחר שנתבטל הג"ר דשמאל, יש לס"א אחיזה במקום החסרון, וע"כ צריכים לתקן ב', להעביר הס"א ממקום החסרון, באופן שתפרד לגמרי מן הקדושה, וזה נעשה ביום הכפורים, שאז נותנים חלק לס"א בשעיר הזה ששולחים המדברה. פירושו. שביום הכפורים המלכות עולה לבינה, ומקבלת ממנה נקודה עלאה שהיא שורש בין לחורבן ובין לישוב, (כנ"ל אות צ"ח) שהג"ר דשמאל חוזרים, ויש שם גם תקון דקו אמצעי הממשיך חכמה המלוכשת בחסדים כנ"ל, וע"כ מבחינה זו עושים ב' שעירים שעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל אל המדבר, ששעיר הזה ה"ס המשכת ג"ר דשמאל שממשיכים מנקודת הבינה, כדי להעביר הס"א ממקום החסרון, וז"ס ששולחים אותו המדבר, שהוא מקום החורבן, כמו שנמשך משמאל, ונמצא שהקדושה בעצמה נותנת חלק לס"א, אבל הוא לרעתה, כדי להעבירה מקדושה ולתת מוחין הגדולים דחכמה וחסדים יחדיו לישראל. ועם זה תבין מ"ש (בוירא אות שפ"ד) ביום ראש השנה בעי לערבבא ליה, דהיינו לבטל הג"ר דשמאל, שבזה מתערבב השטן, ואובד שליטתו כנ"ל. ביום הכפורים בעי לנייחא ולמעבד ליה נייחא דרוחא בשעיר וכו', דהיינו ששוב ממשיכים הג"ר שנתבטלו ברה"ש, שבזה קונה הס"א שליטה ויש לו נחת רוח. וע"ש (באות שפ"ז). אמנם הוא לרעתו כנ"ל.

קג) דהא פד עלמא וכו': כי כשעולם הבא, שחיא בינה נכנס אל ההיכל של עולם התחתון, שחיא מלכות, ונמצא עולם התחתון, שהוא שמה עם בניו בסעודה היא העליונה, הנמשכת מבינה, אז הבינה, מברך השלחן, והעולמות כולם מתברכים, וכל שמחה וכל הארת פנים נמצאים שם. ז"ש, לפני ה' תטהרו. קד) כתיב ונתן אהרן וכו': כתוב, ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד לה'

זו"ש כאן, אזמינו תרין שעירין חד (דפו"י דף קפ"ה ע"א)

מ

תצוה

וגורל אחד לעזאזל. דא איהו ההוא תדוה דההוא דלטורא, בגין דקב"ה זטיל עמיה גורל, וזמין ליה, ולא ידע דגור דליק אטיל על רישיה, ועל עמא דיליה, כד"א <sup>ו</sup> פי גחלים אתה תותה על ראשו.

קה) <sup>ו</sup> וסימנך, אף לא הביאה אסתה המלכה עם המלך אל המשטה אשר עשתה פי אם אותי. וכתוב, ויצא המן ביום ההוא שמת וטוב לב. בההוא חולקא דנטיל, ואזיל ליה. ולכתה פד אתי מלכא עלאה, לבי מטרוניתא, מטרוניתא תבעת עלהא, ועל בנהא, ועל עמא מן מלכא.

קו) ואפילו בזמנא דישראל בגלותא, וצלו צלותין בכל יומא, איהי סלקת ביומא דא, לקמי מלכא עלאה, ותבעת על בנהא. וכדין אתגורו, כל אינון נוקמין, דזמין קב"ה למעבד עם אדום, ואתגורו היך זמין דלטורא דא לאתעברא מעלמא, כד"א <sup>ט</sup> בלע המות לנצח.

קי) <sup>ט</sup> וסימנך, בזמנא דגלותא <sup>ט</sup> פי נמפרנו אני וגו'. פי אין הצר שנה בנזק המלך. מאי בנזק המלך. כד"א, <sup>י</sup> והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול. דהא שמא עלאה, לא אתקיים בקיומיה, ודא איהו בנזק המלך.

קכ) וכדין והמן נבעת מלפני המלך והמלכה. <sup>י</sup> כדין, נהירו דאנפין, וכל יחידו אשתכח, וישראל נפקי לחירו בההוא יומא. כדין מההוא יומא, ולהלאה, חירו ותדוה באתגליא, לשלטאה עלייהו, כדין בעי למחדי עמהון,

חלופי גרסאות

ט וסימן; וסימנך. פ וסימן; וסימנך. צ כה. ק אנפין. ר חירו.

מסורת הזהר

(ו) (משלי כה) מקץ מזו את קסו ח"ג קב: רנט. ז) (אסתר ה. ח.) (ישעיה כה) ב"א רמא צ"ב ז"ח פ ט"א שמ"ה. ט) (אסתר ז.) י' (יהושע ז) משפטים טג צ"פ.

מאמר

הפסוק

בי השעירים

לאדום, ונגזר איך עתיד המלשין הזה לעבור מן העולם. כמו שאתה אומר בלע המות לנצח. קו) וסימנך בזמנא דגלותא וכו': והסימן שלך, כי בזמן הגלות כתוב, כי נמכרנו אני ועמי וגו' כי אין הצר שנה בנזק המלך. מהו בנזק המלך. הוא כמו שאתה אומר, והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול. כי שם הגדול לא ימצא בקיומו. וזה הוא נזק המלך.

קח) וכדין והמן נבעת וכו': ואז, והמן שחוא הס"א נבעת מלפני המלך והמלכה, ואז כל הארת הפנים וכל שמחה נמצא, וישראל יוצאים לחירות ביום ההוא, יוה"כ. אז מיום ההוא והלאה, חירות ושמחה בגלוי שולטות עליהם, אז רוצה לשמוח עמהם. מכאן ולהלאה, כמו שנתנים לו, לס"א, חלק כדי שיתפרד מישראל כך נותנים לשאר העמים חלק, שיתפרדו למטה מישראל.

תא

לה' וגורל אחד לעזאזל. זה הוא השמחה של המלשין, אשר הקב"ה מפיל גורל עמו, ומזמין אותו, שיקח השעיר לעזאזל, ואינו יודע שאש דולק מפיל על ראשו ועל עם שלו. כמש"א כי גחלים אתה תותה על ראשו.

קה) וסימנך אף לא וכו': והסימן שלך, הכתוב, אף לא הביאה אסתה המלכה עם המלך אל המשטה אשר עשתה כי אם אותי. וכתוב, ויצא המן ביום ההוא שמת וטוב לב, באותו החלק שקבל, והלך לו. ואח"כ, כשבא המלך העליון לבית המלכה, המלכה מבקשת עליה ועל בניה ועל העם, מן המלך.

קו) ואפילו בזמנא דישראל וכו': ואפילו בזמן שישראל בגלות, ומתפללים תפלות בכל יום, המלכות עולה ביום הזה, יוה"כ, לפני המלך, ומבקשת על בניה. ואז נגזר כל אלו הנקמות שעתידי הקב"ה לעשות

(דפויי דף קפ"ה ע"א)



מא

תצוה

מכאן ולהלאה, כמה דיקבו \* ליה תולקא לאתפרשא מנהון, הכי נמי יתבין לשאר עמין, לאתפרשא מנהון לתתא.

קט) תא תני, \* מה הוא נזא דקרבנא, לקרבא \* שעיר, ולא מלה אתרא. ואמאי שעיר בראש חדש, והכא נמי שעיר. אלא אי תימא בגין דאיהו סטרא דיליה. יאות. אמאי לא \* תני עז.

ק) אלא מלה דא אצטריק, ואיהי \* אשתכחת למאריהון דתרשין, דכל עובדייהו \* כמה דלא יאתחבר ובנוקבא. \* ועד שעיר \* לא אתחבר בנוקבא, בסטרין דיליה פלהו. עז פד אתחבר בנוקבא. ובגין דאיהו מלפא, יתבין ליה בגין יקרא דיליה, האי דלא אתחבר בנוקבא, ולא יתיב חיליה לאתרא. ודא אשתמודע לאינון תרשין, דמשפמשין בקני עובדי. ובגיני פה, שרין על שהוא שעיר, כל אינון חטאיהון.

קיא) ות"ח, אע"ג דאיהו תולקא לההוא סטרא אתרא, נזא הכא, כל הני סטרין אתרנין \* דלתתא, פלהו מסאבין יתיר. וכל מה דנתתין דרגין תתאין, הכי מסאבו דלהון יתיר. ובגין פה, בעז יתיר תולקהון, בגין דשערא \* דיליה תליא יתיר מבעיך אתרא, כמה דדינא דלהון תלי לתתא במסאבו. אכל האי

חלופי גרסאות

ש לון, ת מההוא. א מוסיף שעיר לקבל שעיר. ב ל"ג חוי. ג אשתכח. ד עוברין; עובדין דלהון. ה כמה. ו יאה. ז בנוקבאי. ח ל"ג מן ועד עד ובגין. ט דלא. י ל"ג אחרא. כ מוסיף דלתתא ואקרון מצולות ים.

מאמר	הסולם	בי השעירים
קט) תא חזי מה וכו': בוא וראה, מהו סוד הקרבן להקריב שעיר ולא דבר אחר. ולמה בראש חדש מקריבים שעיר וכאן ביוח"כ גם כן שעיר. אלא אם תאמר שזה הוא משום שהשעיר הוא צד שלו, יפה הוא, אבל למה לא היה עז, שהוא גדול ורק שעיר שהוא קטן.	קט) תא חזי מה וכו': בוא וראה, אלא דבר זה צריך, דהיינו רק שעיר, והוא ידוע לכל בעלי כשפים, שכל מעשיהם כמה שלא מתחבר בנקבה. וע"כ שעיר, שעוד לא נתחבר בנקבה, בצדדים שלו, של הס"א. הם כולם, והטעם, משום שאל אחר אסתרס ולא עביד פירי. אבל עז, הוא כשכבר נתחבר בנקבה. ועושה פירות ע"כ אינו בחלק הס"א. ומשום שהס"א הוא מלך, כמ"ש מלך זקן וכסיל, נותנים לו כשביל כבודו שעיר, שלא נתחבר בנקבה. ולא נתן כחו לאחר. שהוא מינו, כנ"ל, וזה נודע לכל אלו המכשפים שמשתמשים במעשים אלו. ומשום זה, שורים על השעיר ההוא כל חטאתם.	קיא) ות"ח, אע"ג דאיהו וכו': ובוא וראה, אע"פ שהשעיר הוא חלק לסטרא אחרא, יש כאן סוד שבצד הטומאה, כל הבחינות שהם יותר למטה הם טמאים יותר, וכל מה שיורדות מדרגות התחתונות, כך הטומאה שלהם יותר. ומשום זה, בעז חלקם של הס"א הוא יותר, משום שהשערות שלו תלויות למטה יותר מבהמה אחרת, כמו שהדין שלהם תלוי למטה בטומאה. אבל מלכות הרשעה האחרת הזו, שהוא מלך של כל הסטרא אחרא, הטומאה שלו ברורה וזכה יותר ואינו בטומאה שלמה כאלו התחתונים. וע"כ נותנים לו שעיר, שהשערות שלו אינן תלויות למטה ואינו חלק. אינו חלק, משום הטומאה שלו, ואינם תלויים למטה, כדי שלא יתחזק בו הטומאה כאלו מדרגות הסטרא אחרא שלמטה. וע"כ הוא ודאי שעיר, ולא דבר אחר.
	פירוש. העז ששערותיו תלויות למטה. יורה על ג"ר דשמאל הנמשכים ממעלה למטה, שזהו טומאה חמורה. ושעיר שיש בו שערות אבל אינן נמשכות למטה, יורה על טומאה קלושה	

(דפו"י דף קפ"ה ע"א \* דף קפ"ה ע"ב)

תצודה

מב

מלכו יתִּיבְתָא אַתְרָא, מְלָכָא דְכָלְא בְּהוּא סְטְרָא, בְּרוּר אִיהוּ יִתִּיר מְסָאָבו דִּילִיה, וְלֹא מְסָאָבו שְׁלִים כְּהִנִּי תַתְּאִי. וְעַל דָּא שְׁעִיר, דְּשְׁעַר דִּילִיה לֹא תִלְיָא, וְלֹא שְׁעִיעַ. לֹא שְׁעִיעַ, בְּגִין דְּהוּא מְסָאָבו דִּילִיה. וְלֹא תִלְיָא, בְּגִין ׀ דְּלֹא יִתְתְּקַף בֵּיה מְסָאָבו כְּהִנִּי תַתְּאִי, וְעַל דָּא וּדְאִי שְׁעִיר וְלֹא אַתְרָא.

**קיב** כפּוּר, אַמְאִי אַקְרִי כפּוּר, אֲלֵא בְּגִין דְּנָקִי כָּל מְסָאָבו, וְאַעְפּוּר לִיה מְקַמִּיה, בְּהוּא יוֹמָא. וְעַל דָּא, יוֹם כפּוּר: יוֹמָא דְּנִקְיוּתָא, וְהָכִי קְרִינָא לִיה. כְּתִיב ׀ כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהַר אֶתְכֶם, כִּי הַיּוֹם הַזֶּה מִבְּעֵי לִיה, מֵאִי כִּי בַיּוֹם הַזֶּה. אֲלֵא בְּגִין דְּאַתְדְּפִי מְקַדְּשָׁא לְעִילָא, וְנִאֲתַנְהִיר, כְּתִיב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם, יִכַּפֵּר וַיִּנְקִי בְּקַדְמִיתָא בַיּוֹם הַזֶּה, בְּגִין דְּיִתְדְּכִי, וּלְכַתֵּר עֲלֵיכֶם.

**קיג** תו, יִכַּפֵּר בַּיּוֹם הַזֶּה, וַיִּנְקִי לִיה בְּקַדְמִיתָא, ׀ וְכָל דָּא עֲלֵיכֶם, בְּגִינְכוֹן אַצְטְרִיף לְנִקְאָה לִיה, וּלְדַכְּאָה לִיה בְּקַדְמִיתָא. יִכַּפֵּר, מֵאִן יִכַּפֵּר. ׀ אֲלֵא ׀ דָּא הוּא עֲלָמָא עֲלָאָה, ׀ דְּנִהִיר וְנָקִי לְכָלְא. וְעַד כְּלָהוּ סְטְרִין בִּישִׁין, ׀ דְּאַקְרוּן מְצוּלוֹת יָם, אַתְעֲבָרוּ. וּכְמָה דְּאִינוּן מְצוּלוֹת ׀ יָם תִּלְיִין, הָכִי נְמִי תִלְיִיא שְׁעָרָא ׀ דִּילִיה, ׀ דְּהוּא סְטְרָא ׀ דְּלִהוּן, וְשְׁעָרָא דְּהוּא סְטְרָא ׀ לֹא שְׁעִיעַ.

**קיד** כְּגוֹנָא דָּא כְּתִיב, ׀ וְכַפֵּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטּוֹמְאוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְשָׁעֵיהֶם לְכָל דְּתַטְאוּתָם. דָּלָא יְכִיל מְקַטְרְגָא לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהוּ ׀ וְעַל דָּא בַּיּוֹמָא דְּכפּוּר,

מסורת הזהר (ויקרא טז) לעיל אות קג צ"ד. (7) (ויקרא טז) ח"ב ד ל"ג חייבתא; חייבא. ח דיתתקף ול"ג דלא. ו ואתנקי; מוסיף ואתנקי ואתנהיר. ו ל"ג יכפר עליכם. ו ועל. 9 על דאיהו עלאה. צ הוא. ק דנקי. ד אתעברו דאקרון מצולות ים. ו ל"ג ים. ת דילה. א הוא; כל ההוא. ב דלהו ג ולא ד מוסיף חטאתם, וכל חטאתם מבעי ליה אלא להנאה להון מכאן ולחלאה לכל חטאתם. ה ל"ג ועל דא.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

קלושה מבחינת ו"ק דשמאל, שנמשכות מעט אבל לא למטה. וכיון ששעיר לעזאזל נשלח למלך של הס"א, שאין טומאתו אלא מבחינת ו"ק דשמאל. ע"כ נשלח לו שעיר ולא עז. וזהו טעם נוסף על הטעם הנ"ל.

**קיב** כפּוּר אַמְאִי אַקְרִי וכו': שואל, כפּוּר, למה נקרא כפּוּר. ומשיב, משום שמנקה כל טומאה ומעביר אותה מלפניו ביום הזה. וע"כ יום כפּוּר, פירושו, יום של נקיין, וכך אנו קוראים אותו. כתוב, כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם. שואל, כי היום הזה היה צריך לומר, מהו כי ביום הזה. ומשיב, אלא משום שנטהר מקדש של מעלה, שהוא המלכות, והואו. ע"כ כתוב, כי ביום הזה יכפר עליכם, שפירושו יכפר וינקה תחילה ביום הזה, דהיינו המלכות, כדי שיטהר ויכפר אח"כ עליכם.

**קיג** תו, יִכַּפֵּר בַּיּוֹם הַזֶּה וכו': עוד פירושו, (דפו"י דף קפ"ה ע"ב)

כ' השעירים  
הוא יכפר ביום הזה, שהוא מלכות, וינקה אותו תחילה, וכל זה שצריכים לנקותו, הוא עליכם, בשבילכם, צריכים לנקותו ולטהרו תחילה. יכפר. שואל, מי יכפר. ומשיב, אלא זה הוא עולם העליון, שהוא בינה, המאיר ומנקה הכל. וע"כ כל צדדים הרעים, הנקראים מצולות ים, נעברים. וכמו שאלו מצולות ים תלויות, אף כך תלויות השערות שלו, של השעיר, שהוא הצד שלהם דהיינו הס"א, והשערות של אותו הצד אינן חלקות, אלא קשות הרומזות על דינים.

**תצוה** **מג**  
 דאיהו <sup>(ח)</sup> קנוחא דכל חובין, ונקיו דלהון. ובעאן ישראל לנקאה גרמיהו, וילמהך יחפי רגלין, כמלאכי עלאין. חמש ענויין, בגין לאסתייעא בחמש סטריין עלאין, דיומא דכפורי אפיק לון, ואינון <sup>(ט)</sup> תרעין דיליה.  
**קטו** ואי שתיה קא חשיב, דאיהו מסטרא דיצחק, קא שית, ואע"ג דבכלל אכילה איהו, וכדין אינון שית, וענויא <sup>(י)</sup> בתרא תשמיש המטה איהו, וכדרגא שתיתאה שכית, ולקבליה אנון עבדין ענויא דא.  
**קטז** כתיב <sup>(י)</sup> ובעשור לחדש השביעי הזה, וכתיב <sup>(יא)</sup> אך בעשור לחדש בעשור בעשירי מפעי ליה, מאי בעשור. אלא, בגין דהשתא ביומא דא, כל דרגין עלאין, אתיין אלין על אלין, למשרי על סיהרא, ולאנתרא לה. וכלהו ברזא דעשור, עד דסלקא למאה. וכד קיימא ברזא דמאה, פדין כלא חד, ואקרי יום הכפורים. ועל דא בעשור, כמה דאת אמר זכור שמור דכלהו אתיין בגין לעשרא ולאנתרא ברזא דעשור.  
**קיז** אהדר האי סבא גישיה לקבליה דר"ש, כן אמר ליה, קא ידענא דשאלתא תבעי בהאי, בעשור לחדש השביעי. א"ל ר"ש ודאי, בעשור זאת הוא. אי הכי הוא, אמאי סליק למאה, והא מקרא לא אתחזי, אלא דסליק לשבעין, משמע דכתיב בעשור לחדש השביעי, וכד מעשרי לשביעאה עשור זמנין, קא ודאי סליק לשבעין. א"ל, על דא אהדרנא רישא לגבך, דקא ידענא דתכימא אנת.

#### חלופי גרמאות

**מסורת הזהר**  
 (ח) (במבר כס) ח"ג ונ: ונ: (ו) (וקרא כג) בא נא 1 בעון. 2 למחך מחייב רגלין; למחך מקרי רגלין. ח תבעין. ט בתריותא. י כלהו. כ אמר ליה ר' (שמעון) הא ידענא שאלתא תבעי; ואמר ליה לר' שמעון; ואמר ליה ר"ש. ל ל"ג א"ל ר"ש. ח בעשירי יאות הוא והכי הוא (אבל בעשור) אמאי; דא בעשירי יאות הוא והכי הוא אבל בעשור אמאי.  
 דרך אמת (ח) הוא מלשון אכפרה פניו וגו'.

#### ובעשור לחדש השביעי

לומר, מהו בעשור. ומשיב, אלא משום שעתה ביום הזה, כל מדרגות עליונות באות אלו על אלו, דהיינו שנמשכות ע"ס שיש בהן ג"ד מאמא, לשרות על הלבנה, שהיא מלכות, ולהאיר לה, וכולן בסוד עשר, עד שעולות למאה, כי עשר פעמים עשר הם מאה. וכשהוא עומדת בסוד מאה, דהיינו שיש לה ג"ד, אז הכל אחד, שהמלכות היא אחד עם אמא, ונקראות שתייהן יום הכפורים. וע"כ נאמר, בעשור שהוא לשון מקור, כש"א, זכור או שמור. משום שעשירי היה משמע שירה על המלכות לבדה שהיא ספירה עשירית, אבל בעשור, שהוא לשון מקור, יורה על כל עשר ספירות ביחד, שכולם באות מאמא כדי לעשר לכל ספירה ולהאיר בסוד עשר, דהיינו שכולל גם ג"ד. קיז) אהדר האי סבא וכו': החזיר סבא ההוא ראשו כנגד ר"ש, ואמר לו, יודע אני שיש

#### הסולם

#### מאמר

שהם אכילה ושתיה, רחיצה, סיכה, נעילת הסנדל, ותשמיש המטה, כדי להעזר מחמש צדדים העליונים, שהם חג"ת נ"ה, שיום הכפורים, שהוא בינה, הוציא אותם, והם שערים שלה.

**קטו** ואי שתיה קא חשיב וכו': ואם חושבים שתיה, לעיני מיוחד, הרי יש ששה עיניים, משום ששתיה הוא מצד יצחק, שהוא גבורה, ואכילה הוא מצד אברהם שהוא חסד, וע"כ הם שנים, ואע"פ ששתיה הוא בכלל אכילה, ואז הם ששה, ועיני האחרון, תשמיש המטה הוא ונמצא במדרגה הששית, שהוא יסוד, וכנגדו אנו עושים עיני הוה.

#### מאמר ובעשור לחדש השביעי

**קטז** כתיב ובעשור לחדש וגו': כתוב ובעשור לחדש השביעי הזה, וכתוב, אך בעשור לחדש, שואל, כתוב בעשור, בעשירי היה צריך (דפויי דף קפ"ה ע"ב)

מד

תצוה

קו"ח) ת"ח, תרין רזין הקא, מד דהא סיתרא חדש השביעי אקרי, ובג"כ אקרי חדש השביעי עשור, יבגין דקא מנהרין \* לה עשור זמנין, קא מאה. ותו, האי מלה דקאמרת, ודאי לשבעין סליקא בהאי יומא, \* ובדרגא דשבעין איהו, ובדרגא דמאה איהו. לדרגא דמאה \* לאשלמא ולאנהרא. \* ובהאי דרגא דשבעין, דהא ביומא דא נטיל לכל עמא דישראל למידן, וכלהו קיימין בנשמתא יתיר מגופא, דהא ביומא דא ענויא דנפשא איהו, ולא מגופא, כמה דאת אמר ועניתם את נפשותיכם כי כל הנפש אשר לא תעונה. והאי יומא נטיל לכל נפשאן והו ברשותיה, ואי לא קיימא \* ברזא דשבעין, לית ר ליה רשו \* בנפשאן, דקיימא דנפשאן ברזא \* דשבעין, כד"א \* ימי שנתינו בהם שבעים שנה וגו'.

קיט) ואי תימא א נפשאן דרבני דלא אשלימו לשבעין שנין לא שלטא

מסורת הזהר

(ס) (תהלים צ) חיי שרה יג צ"א.

חלופי גרסאות

נ ל"ג בגין. ס ליה. ע ל"ג מן וברגא עד ובהאי. פ לאשתלמא. צ ל"ג ובהאי; וברגא ול"ג ובהאי. ק ברשותא; מוסיף ברזא וברשותא. ר ל"ג ליה; לה; רשו לה. \* לנפשאן; ת מוסיף דשבעין אינון. א לנפשאן.

מאמר

הסולם

ובעשור לחדש השביעי

כמו שנאמר ימי שנתינו בהם שבעים שנה. פירוש. שנתבאר לעיל (באות צ"ח) שביום הכפורים המלכות עולה לאמא, ומקבלת ממנה תחילה הנקודה שלה שהיא שורש בין לחריבו דעלמא ובין דישובא דעלמא, שמבחינה זו אנו עושים התקון של שעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל, ואח"כ מקבלת מאמא מוחין השלמים דפנים, שהם ג"ר. ואלו המוחין השלמים דפנים הם מדרגת מאה של המלכות ביום ההוא. ואלו המוחין שמקבלת בנקודה דבינה, הם בחינת מוחין דו"ק, להיותם מבחינת קו שמאל דאמא בלבד, וע"כ נצטוינו בחמשה עינים הנוהגים בקו שמאל דאמא מטרם ביאת קו אמצעי ליחד הקוין. ואלו המוחין דו"ק הם סוד שבעים, שורה שהוא חסר ג"ר דפנים. ואלו המוחין הם שלמות הנפש. וע"כ כתוב והנפש אשר לא תעונה. כי החכמה דשמאל מתגלה רק במלכות, (כנ"ל בראשית א' דף וע"ז ד"ה ועוד כמה ע"ש) ואור המלכות הוא אור הנפש. וז"ש, קיומא דנפשאן ברזא דשבעין ששלימות הנפש הוא דוקא מהמוחין של המלכות שהם בבחינת שבעים, שהיא מקבלת ע"י ה' עינים. כי המוחין שהם בבחי' מאה, שהם ג"ר דפנים, אין שם עוד בחינת שבעים, שהם חכמה דשמאל. (כנ"ל אות צ"ט ובהסולם ס).

קיט) ואי תימא נפשאן דרבני וכו': ואם תאמר, הרי נפשות הילדים, שלא השלימו לשבעים

שיש לך שאלה בכתוב, הזה, בעשור לחדש השביעי. א"ל ר"ש ודאי, בעשור, יפה הוא מה שאמרת שיודה על עשור, אבל אם כן הוא, למה עולה למאה, והרי מן הכתוב אינו משמע אלא שעולה לשבעים, שכתוב, בעשור לחדש השביעי, וכו', וכשמעשרים לשביעי עשרה פעמים, הרי ודאי שעולים לשבעים, אמר לו, על זה החזרתי ראשי אליך, כי אני יודע שחכם אתה.

קו"ח) ת"ח תרין רזין וכו': בוא וראה ב' סודות יש כאן. א' כי הלבנה, שהיא מלכות, נקראת חדש השביעי, ומשום זה נקרא חדש השביעי עשור, שאומר ובעשור לחדש השביעי משום שמאירים לה עשרה פעמים, דחיינו ע"ס, ועשר פעם עשר הוא מאה. ועוד יש כאן סוד, כי דבר ההוא שאמרת, אשר בעשור יורה, להעשיר את השביעי, ודאי הוא שעולה לשבעים ביום ההוא, באפן שהיא במדרגת שבעים ובמדרגת מאה, היא במדרגת מאה להשלים אותה בג"ר ולהאיר לה. והיא במדרגת שבעים, כי ביום הזה לוקחת המלכות לכל עם ישראל לדון אותם, וכולם עומדים כנשמה יותר מבגוף, כי ביום הזה עינוי הנפש הוא, ולא הגוף, כש"א, ועניתם את נפשותיכם כי כל הנפש אשר לא תעונה. שיום ההוא לוקח לכל הנפשות והם ברשותו, ואם לא היתה עומדת בסוד שבעים, לא היה לה רשות כנפשות, כי קיום הנפשות הוא בסוד שבעים, (דבויי דף קפ"ה ע"ב \* דף קפ"ו ע"א)

**תצוה** **מה**  
 בהו. ודאי שלטא בהו, אכל לא בשלימו, כמאן דזכי יומין סגי אין לפקודי  
 אורייתא, ועכ"ד בכלהו שבועין שנין אולא. ועל דא תנינן אחר המרבה ואחד  
 הממעיעט. מאן אחד. וביחודא דשבועין שנין, מאן דאסגי, ומאן דאמעיעט.  
**קכ** ועל דא, ביומא דכפורי אעבר בכלהו שבועין, ואשתלים האי דרגא  
 בכלהו, וכל נשמתין סלקין קמיה, ודאין להון בדינא, וקביה חייס עלייהו  
 דישאל ביומא דא, מאן דלא אעבר טינא מרוחיה לכפרא ועליה, פד סליק  
 צלותיה בהאי יומא, טבע בההוא אחר דאקרי רפש וטיט, ואיהו מצולות גם  
 ולא סליק לאתעטרא ברישא דמלכא.  
**קכא** ביומא דא לא אצטריך בר נש לפרשא חטאי קמי אחרא, בגין

#### חלופי גרמאות

ב וע"ד ג חר. ד דא יחודא. ה ל"ג שבועין. ו מוסיף בכלהו שבועין. ז מוסיף עליה ביומא דא.

מאמר	הסולם	ובעשור אחד שבועי
<p>לשבועים שנה, תאמר שאין המלכות שולטת בהם. ומשיב, ודאי שולטת בהם, כי מוחין דו"ק אלו ה"ס אפי זוטרי שה"ס הילדים. אבל לא בשלמות כמי שזכה לימים רבים למצוות התורה. ועם כל זה בכלום הולכים השבועים שנה. הן בילדים והן בזקנים, ועל זה למדנו, אחד המרבה ואחד הממעיעט. מהו אחד. היינו היתור של ע' שנים: של מי שמרבה דהיינו זקן, ושל מי שממעיעט. דהיינו ילד.</p> <p>פירוש. השבועים שנה שהמלכות מקבלת ביום כפור מאמא, בסוד ה' עינוים, היא מקבלת בעת שיש לה גם מוחין דפנים שה"ס מאה עשר פעם עשר כנ"ל. וע"כ גם המוחין דשמאל שמקבלת בסוד עינוי נפש הם נעשים אורות מרובים בסוד ע' שנה. וסוד המוחין דשמאל שהילדים מקבלים, שהם בחינת אפי זוטרי היינו שמאל בלי ימין, הנמשכים ממצב הא' של הנוקבא, (כנ"ל בהקדמת ספר הזוהר דף י"ב ד"ה ואלמלי, ודף י"א ד"ה ומאן עש"ה) שהמוחין אלו אינם מאירים אלא מעט מאד. וז"ש, <b>ודאי שלטא בהו, אבל לא בשלימו כמאן דזכי יומין סגי אין לפקודי אורייתא</b>, כי מי שזכה לפקודי אורייתא שה"ס קו האמצעי הנקרא תורה, מאירים בו אפילו המוחין דשמאל בבחינה מתוקנת וע"כ זכה לימים רבים. והוה שמרמו, אחד המרבה ואחד הממעיעט. מהו אחד. ביחודא דשבועין שנין, שהמוחין דחכמה דשמאל ה"ס אחד שבהם ב' בחינות, מאן דאסגי, ה"ס זקן המשמש במוחין דשמאל אלו. כמו המלכות</p> <p>(דפו"י דף קפ"ו ע"א)</p>	<p>ביום הכפורים. שההארה מרובה. מאן דאמעיעט, ה"ס ילד, דהיינו אפי זוטרי, שאין לו מוחין דפנים רק מוחין דשמאל האלו לבד, שההארה מועטת מאד. ובוה תבין הרמו הנ"ל (שבאות ע"ט) <b>אערענו בחד סבא, והוה אחיד בידיה הד ינוקא</b>, דהיינו שר"ש הכיר בו, שהוא זקן ויש לו מוחין דפנים, ועכ"ז הוא אוחז בידו, ילד אחד, שה"ס מוחין דו"ק הנ"ל, שהם בחינת אחורים, אמנם האירו בו הארה מרובה, בשביל שהיה לו גם מוחין דפנים, שה"ס זקן. והיה בבחי' אחד המרבה. וכל דברי הסבא, הם מב' בחינות מוחין האלו.</p> <p><b>קכ</b> וע"ד דא ביומא וכו': וע"כ ביום הכפורים, עוברת המלכות בכל אלו שבועים, שהם המוחין דשמאל כנ"ל, ונשלם מדרגה זו, דחכמה, בכל הספירות שכל ספירה מז"ס קנתה בחינת ג"ר ונעשים עשר ספירות, אלא שאין שם ג"ר הכוללים, וע"כ הם ע'. וכל הנשמות עולות לפניו ורן אותם בדין, כי המוחין דע' שנה הם בסוד הדין, כנ"ל. והקב"ה מרחם על ישראל ביום הזה, ומשפיע להם המוחין מבחינת מאה. כנ"ל. מי שלא העביר הלכלוך מרוחו לנקות אותו, כשתפלתו עולה ביום ההוא היא טובעת במקום ההוא שנקרא רפש וטיט, שהוא סמאל ולילית, והוא מצולות ים, ואין תפלתו עולה להתעטר בראש המלך. <b>טינא</b>, פירושו לכלוך, שצריכים לכפר אותו. כי על רפש וטיט, מתרגם טין וסין, (ישעיה נ"ז, כ').</p> <p><b>קכא</b> <b>ביומא דא לא</b> וכו': ביום הזה אין אדם צריך לגלות חטאיו לפני אחר. משום שהרבה</p>	<p>ובעשור אחד שבועי</p>

מו

תצוה

דכמה אינון דנטלי התיא מלה, וסלקי לה לעילא, ואית סתדין בהתיא מלה. ומה משכבת חיקך שמר פתחי פיך, כל שפן אינון דאזלי ועייני לקטרגא לון, וסחדי עליה. וכל שפן דחציפו איהו לקמי כללא, וחלול שמא דקב"ה. וע"ד פתיב, אל תתן את פיך לחטיא את בשרך.

**קכב** פתח ואמר, החדש הזה לכם ראש חדשים וגו', וכי נפלה זמנין וחדשין לאו אינון דקב"ה. אלא החדש הזה לכם, דילי איהו, אכל אנא מסרית ליה לכון, דלכון איהו באתגליא, אכל שביעאה דילי איהו, וע"ד איהו בכסה, ולא באתגליא. נקמא דלכון, איהו בסדורא, בסדר דאתוון אביב, ודאיהו אב"ג.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ח לון לקטרגא. ט מלכא. י מכאן ולהלאה רוא בגוון [אחרא] פתח. כ ל"ג כלהו. ל מוסף אלא חדשיכם לא כתיב אלא. מ כסדורא דאתוון וליג בסדורא כסדור. נ דאיהו י"ב רוא דג' ואיהו אב"ג כסדורא דאתוון.

(מיכה ז) לך קמא צ"א ז"ח מט ט"ב ש"ו. (9) (קהלת ה) יתרו קט צ"ה. (3) (שמות יב) יתרו מו צ"ג.

מאמר

הסולם

ובעשור החדש השביעי

ב' וכו'. ואני בסדר למפרע, תשרי, שהוא ממעלה למטה, שהאותיות יורדות בחשבון, תחילה ת', אח"כ יודד לש', ואח"כ לר'. (כנ"ל אות ק"י).

ביאור הדברים. פרצוף המלכות נקראת שנה, שבו י"ב חדש. ששה חדשים הם מחזה ולמעלה שהם חג"ת נה"י, שמתשרי עד אדר. וששה חדשים מחזה שלה ולמטה שהם חג"ת נה"י שמניסן עד אלול. ואע"פ שמחזה ולמעלה הוא חג"ת ומחזה ולמטה הוא נה"י, אמנם כלולים הם זה מזה, וע"כ יש חג"ת נה"י למעלה, וכן למטה. ונודע, שהמלכות מחזה שלה ולמעלה היא בחינת בינה, ושם היא באתכסיא, ומחזה שלמטה נחשבת לבחינת עצמה, ושם היא באתגליא. וז"ש, דלכון איהו באתגליא, כי החדש ניסן שהוא מחזה ולמטה, הוא באתגליא שהאורות מתגלים. אב"ג שביעאה דילי איהו וע"ד איהו בכסה ולא באתגליא, כי החדש תשרי, הוא מחזה ולמעלה, ששם בחינת בינה, ושם הוא באתכסיא וזהו עד חדש אדר אלא כיון שתחלת הכסוי מתחיל בתשרי, ע"כ מזכיר רק תשרי. וכן הגילוי של חדש ניסן נמשך עד אלול. אלא כיון שבו תחילת הגילוי מזכיר הכתוב רק ניסן. וע"כ נקרא ראשון לחדשי השנה, דהיינו ראשון לאורות מגולים. כמו שהזהר אומר בט"ו תשרי משום שבו מתחיל הגילוי כמ"ש (להלאה אות קכ"ג) וז"ש ירחא דלכון וכו' אב"ג אכל

שהרבה מקטרגים הם, הלוקחים מלה זו שגילה, ומעלים אותה למעלה, ומעידים על מלה ההיא, ומה אם הכתוב אומר, משוכבת חיקך שמור פתחי פיך, כל שכן אלו המקטרגים ההולכים אחריו ומעיינים איך לקטרג עליו ולהעיד עליו. וחזן מזה, כל שכן שהוא מחוצץ כלפי כל, שאינו בוש לגלות חטאיו, והוא חלול השם של הקב"ה. וע"כ כתוב, אל תתן את פיך לחטיא את בשרך.

**קכב** פתח ואמר החדש וכו': פתח ואמר, החדש הזה לכם ראש חדשים וגו', שואל, וכי כל הזמנים והחדשים אינם של הקב"ה, ולמה אומר החדש הזה לכם. ומשיב, אלא החדש הזה לכם, פירושו, שלי הוא, אבל אני מסרתי אותו לכם, שלכם פירושו שהוא בגילוי. כלומר, שהאורות מגולים בו לישדאל. אבל החדש השביעי שלי הוא, וע"כ הוא בכסה, ולא בגילוי כמ"ש בכסה ליום חגיגו. וכל ענין כיסוי וגילוי האורות, הכונה היא להארת החכמה. החדש שלכם הוא בסדר הא"ב, כסדר האותיות אביב, כי ניסן נקרא חדש האביב. שהוא אב"ג, כי י"ב של אביב הוא סוד ג' כי יוד במספר קטן הוא א', ונמצא אותיות אביב שהן אב"ג. אבל חדש השביעי שלי הוא ע"כ מתחיל שמו מסוף האותיות של אלפא ביתא, דהיינו תשרי. מהו הטעם. אתם בסדר ישר אב"ג שהם ממטה למעלה, כלומר שהאותיות עולות בחשבון, תחילה א' אח"כ (דפ"י דף קפ"ו ע"א)

**תצודה**  
 י"ב איהו נזא ׀ דג'. אָבֶל נִרְחָא שְׁבִיעָאָה ׀ דִּילִי ׀ אִיהוּ מְסוּפָא ׀ דְּאַתְוֹן. מֵאִי  
 טַעמָא. ׀ אַתְוֹן מִתְפָּא ׀ לְעִילָא, וְאַנָא מְעִילָא לְתַתָּא.  
 קכג) הַאי דִּילִי. בְּרִישָׁא דְנִרְחָא, אָנָא אִיהוּ ׀ בְּאַתְפְּסִיָּא. בְּעֶשְׂרָה דְנִרְחָא,  
 אָנָא אִיהוּ, בְּגִין דְּאַנָא בְּחֶמֶשׁ קְדָמָא, וּבְחֶמֶשׁ אַתְרֵינִן, וּבְחֶמֶשׁ תְּלִיתָאִי. בְּקַדְמִיתָא  
 דְנִרְחָא אָנָא אִיהוּ, בְּגִין חֶמְשָׁא יוֹמִין. בְּעֶשְׂרָה דְנִרְחָא אָנָא אִיהוּ, בְּגִין חֶמֶשׁ יוֹמִין  
 אַתְרֵינִן. ׀ בִּט"ו דְנִרְחָא אָנָא אִיהוּ, ׀ בְּגִין חֶמֶשׁ תְּלִיתָאִי.  
 קכד) מ"ט כּוֹלֵי הַאי. בְּגִין דְּכָל נִרְחָא דָּא מְעַלְמָא עֲלָאָה אִיהוּ, וְעַלְמָא  
 עֲלָאָה בְּרִזָּא דְחֶמֶשׁ אִיהוּ, בְּכָל זְמָנָא וְזְמָנָא, וּבְגִינֵי פְּךָ נִרְחָא דָּא אִיהוּ בְּפִסְתָּה,  
 וְלֹא בְּאַתְגְּלִיא, בְּגִין דְּעַלְמָא עֲלָאָה בְּכֶסֶה אִיהוּ, וְכָל מְלוֹי בְּאַתְפְּסִיָּא. וְנִרְחָא  
 דָּא דְקב"ה ׀ אִיהוּ בְּלַחְדוּדֵי. בִּין דְּמֵטָא יוֹמָא דְחֶמְיָסָר, כְּדִין גְּלִיָּא. כְּלָא אִיהוּ

**חלופי גרמאות**

ס מוסיף דג' ואיהו אביג כסדרא דאתוון. ט דיליה. פ ל"ג איהו. צ תשרי; מוסיף דאתוון תשרי. ק אתוון. ד ל"ג  
 לעילא. ש באתפיסא; מוסיף באתכסיא באתפיסא. ת ל"ג בטי' דירחא. א ל"ג בגין חמש תליתאי. ב מוסיף איהו הוי.  
 ג ל"ג גלייא; גילוייא איהו בחדתותא ול"ג כלא איהו מטא.

<p><b>מאמר</b>  <b>אב"י ירחא שביעאה די"י איהו מסופא</b>          דאתוון וכו'. כי כשהאותיות כסדרן יורה על          גילוי האורות, שכל פעם האורות מתרבים          וכשהאותיות למפרע כמו תשרי יורה כיסוי          האורות, שהולכים ומתמעטים בחשבון. וכמו          שהוא בכללות כן הוא בפרטות, דהיינו בכל חדש          וחדש מ"ב חדשים, אשר חצי החדש הראשון          הוא בבחינת למעלה מחזה, והאורות מכוסים.          ומחמשה עשר יום ולהלאה הוא למטה מחזה,          והאורות מתגלים. כמו שמבאר והולך.</p>	<p><b>הסולם</b>          דהיינו שאני הוא במכוסה ואינו שלכם באתגליא,          בגין חמשה יומין, משום שהם ה' ימים          חג"ת נ"ה מקו ימין שלמעלה מחזה. בעשרה          דירחא אָנָא אִיהוּ, במכוסה ואינה שלכם          באתגליא, בגין חמש יומין אַתְרֵינִן, משום          שהם ה' ימים חג"ת נ"ה השניים דהיינו          קו השמאל שלמעלה מחזה. בִּט"ו דִּירְחָא          אָנָא אִיהוּ, בחמשה עשר לחדש, כלומר עד          חמשה עשר לחדש, אני הוא באתכסיא ואינו          שלכם באתגליא, בגין חמש תְּלִיתָאִי, משום          שהם ה' ימים חג"ת נ"ה השלישים, דהיינו קו          האמצעי שלמעלה מחזה, וע"כ עד חמשה עשר          בחדש האורות מכוסים ואינו שלכם. אבל          מחמשה עשר ולמעלה מתגלים האורות כי          חמשה עשר ה"ס נקודת החזה שמשם מתחיל          גילוי האורות כמ"ש לפנינו.</p>	<p>קכג) הַאי דִּילִי, בְּרִישָׁא וכו': הַחֲדָשׁ          הַזֶּה הַשְּׁבִיעִי הוּא שְׁלִי, בְּתַחֲלִיל הַחֲדָשׁ אֲנִי          הוּא, בְּמַכּוּסָה, בְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא בְּמַכּוּסָה,          מִשּׁוּם שֶׁאֲנִי בְּחֶמֶשׁ יָמִים הָרִאשׁוֹנִים שֶׁל          הַחֲדָשׁ, וּבְחֶמֶשׁ יָמִים הָאַחֲרִים וּבְחֶמֶשׁ יָמִים          הַשְּׁלִישִׁים. בְּתַחֲלִיל הַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא מִשּׁוּם          שֶׁהוּא ה' יָמִים הָרִאשׁוֹנִים, בְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ אֲנִי          הוּא, מִשּׁוּם שֶׁהוּא ה' יָמִים הָאַחֲרִים, בִּט"ו          לַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא, מִשּׁוּם שֶׁהוּא חֶמֶשׁ הַשְּׁלִישִׁים.          פִּירוּשׁ. שֶׁהַחֲדָשׁ נֶחְלַק ג"כ לְשָׁנִים עַל          הַחֲזוּה כְּמוֹ י"ב חֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה כְּנ"ל בְּדַבְּרוֹ          הַסְּמוּךְ. וַיֵּשׁ בּוֹ ג' קוֹיִן לְמַעַל מַחְזָה, שֶׁהֵם          בֵּינָה, וְהֵם מְכּוּסִים עַד הַחֲזוּה וְג' קוֹיִן מַחְזָה          וְלִמְטָה הֵם בְּחִינַת הַמַּלְכוּת עֲצֻמָּה וְהֵם מְגוּלִים.          וְכִיּוֹן שֶׁהַקּוֹיִן נִמְשָׁכִים מִבֵּינָה, שְׂכּוּלֵת חֶמֶשׁ          סְפִירוֹת חֲגִ"ת נ"ה, ע"כ יֵשׁ בְּכָל קוֹ ה' סְפִירוֹת.          וְזֶה אִמְרוּ, בְּקַדְמִיתָא דִּירְחָא אָנָא אִיהוּ,          (דפ"י דף קפ"ו ע"א)</p>
--	--	--

### תצוה

מה

מִטָּא בְּחִדְתּוֹתָא דְּסִיְהָרָא, וְסִיְהָרָא אֲשֶׁתְּלִימָת, וְאֲתַנְהִירַת מְאִימָא עֲלָאָה, וְקִימָא לְאַנְהָרָא לְתַתָּאי מְגוּ נְהוּרָא דְלַעֲיָלָא, וְעִד אֶקְרִי רֵאשׁוֹן, כְּדִ"א וְלִקְחַתֶּם לְכֶם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן. עַד הַשְּׁתָּא קִימִי בְּלֵהוּ יוֹמִין בְּרִזָּא עֲלָאָה, מִכָּאן נַחְתִּין לְרִזָּא תַתָּאָה.

**קכה) ת"ח,** מִיּוֹמָא עֲלָאָה הוּוּ אֲלִין יוֹמִין קְדָמָאִין, רִזָּא דְעֲלָמָא עֲלָאָה, מֵאֵן דָּאִין דִּינָא דְעֲלָמָא, דְהָא דִּינָא לָא אֲשֶׁתְּכַח בְּהָאֵי עֲלָמָא, אֲלָא מְדִינָא תַתָּאָה, וְדָא אֲלֵהִי כָל הָאָרְץ יִקְרָא. דָּאֵי תִימָא דִּינָא דְעֲלָמָא דָּאִין לְעֵילָא, אִ"ה לָא אֲתַקְרִי עֲלָמָא דְחִירוֹ, עֲלָמָא דְנְהִירוֹ וְדְכָל עֲלָמִין. עֲלָמָא דְכָל חִיִּין, מִי עֲלָמָא דְכָל חִירוֹ. וְאֵי תִימָא מְדִינָא דִיְצַחְקָא. אֵי אִיהוּ אֲתַעַר דִּינָא לְגַבֵּי הָאֵי עֲלָמָא, לָא יְכַלִּין כָּל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל, וְדֵהֵוּוּ אֲשָׁא תַקִּיפָא עֲלָאָה, לָא אִית מֵאֵן דְסָבִיל לֵיה, אֲלָא אֲשָׁא דְלַתָּא, דֵּאִיהוּ אֲשָׁא דְסָבִיל אֲשָׁא.

### חלופי גרסאות

ד ברזא. ה מסיף אי מיומא. ו רזא; דהא; רזא דאלקי. ז ל"ג דכל עלמין. ח ל"ג עלמא דכל חירו. ט וזהווא. י דאית.

### מסורת הזהר

ק) (ויקרא כג) משפטים קנט צ"ק. ו) (ישעיה נד) ח"ג רעז.

### ובעשור לחדש השביעי

### הסולם

### מאמר

העולם נידון למעלה, בבינה, א"כ לא היה, הבינה, נקרא: עולם החירות, עולם שבו הארות של כל העולמות, עולם שבו כל החיים, עולם של כל החירות. וכיון שהבינה נקרא בכל השמות האלו, איך תאמר שיש בה דין לדון העולם. ואם תאמר, שהוא מדינו של יצחק, דהיינו הקו שמאל של הבינה, זה אי אפשר, כי אם היה מעורר דין לעולם הזה, לא היו יכולים כל העולם לסבול. כי אש חזק העליון הזה, של קו שמאל דבינה, אין מי שיוכל לסבול חוץ מאש שלמטה שהוא מלכות, שהיא אש הסובל אש.

פירושו. הקו שמאל דבינה, שה"ס יצחק, להיותו במקום ג"ר, נמצא כל התעוררות שלו נבחן להמשכת החכמה ממעלה למטה, שהוא דין קשה מאוד. שהעולם לא היה יכול לסבולו. משא"כ המלכות, שאע"פ שגם היא נמשכת מקו שמאל דבינה, שהוא אש חזק, עכ"ז כיון שהיא בחינת אור נקבה, המאירה רק ממטה למעלה אין הדין שבה קשה כל כך, והעולם יכול לסבולו. ונמצא שהאש של קו שמאל דבינה אינו נתעורר רק להמלכות, שהיא אש שלמטה והמלכות יכולה לסבולו, משום שהיא אור נקבה, וז"ש דהווא אשא תקיפא עלאה לא אית מאן דסביף ליה אלא אשא דלתתא. כי מתהפך בה להארת הנקבה המאירה

ואינו לכם, כיון שמגיע יום חמשה עשר לחדש שה"ס נקודת החזה כנ"ל בדבור הסמוך, אז מתגלה. כי מחזה ולמטה, הן בבחינת כללות השנה, שהוא ניסו, והן בבחינת כל חדש, שהוא יום החמשה עשר, כבר נחשב לבחינת המלכות עצמה והאורות מתגלים. הכל מגיע להתחדשות הלבנה, שכל האורות שהיו מכוסים מחזה ולמעלה באים מחזה ולמטה בהתחדשות הלבנה, שהוא מלכות, כי מחזה ולמטה כבר הוא בחינת הלבנה עצמה, ולא בינה. וע"כ הלבנה נשלמת והאירה מאמא עלאה, שהיא בינה, ועומדת להאיר למטה מן האורות שלמעלה. וע"כ נקרא יום חמשה עשר לחדש בשם ראשון, כמש"א וְלִקְחַתֶּם לְכֶם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן כִּי עַד עַתָּה, דהיינו עד יום חמשה עשר, עמדו כל הספירות בסוד עולם העליון, שהוא בינה, מכאן, מיום ט"ו, יורדים הספירות לסוד עולם התחתון, שהוא המלכות, וע"כ האורות מתגלים, וכיון שיום ט"ו הוא הראשון לאורות המגולים, ע"כ נקרא ראשון.

**קכה) ת"ח מיומא עלאה וכו':** בוא וראה, מיום העליון, דהיינו מבינה, היו אלו ימים הראשונים, שמקודם ט"ו לחדש, שה"ס עולם העליון, בינה, שואל, א"כ מי דין דין העולם בראש השנה שהרי דין אינו נמצא בעולם הזה אלא מדין עולם התחתון, שזה אלקי כל הארץ יקרא. כי אם תאמר, שדין (דפויי דף קפ"ו ע"א)



מ"ב

תצוה

**קכז** אלא, כמה דעלמא דא עלמא תתא דכלהו עלמין. הכי נמי פל דינוי מעלמא תתא, דאלהים שופט. ודא אקרי דינא עלאה על האי עלמא, ובגין דאיהו דרגא שביעאה, לא גזיר גזרה על בר נש, אלא מעשרין שנין ולעילא.

**קכח** אשגח האי סבא בר' שמעון, וחקמא ליה דולגין עינוי דמעין. אמר רבי שמעון, אי נהיא שביעאה, אמאי מעשרין שנין ולעילא. אמר ליה, זכאה מאן דמליל על אודנין דשמעין.

**קכח** ת"ח, פי דינא דלתתא בארעא, לא גזרין דינא על בר נש, עד תליסר שנין. מאי טעמא. בגין דשבקין שבע שנין לשביעאה, אלהי פל הארץ יקרא. ולית קשו לבר נש באינון שבע. ואינון שבע, לא שראן אלא על תליסר דלתתא, דאינון פורסייא לגביה, ובגין פה, פל גזרין, וכל דינין דלתתא, מאינון שבע שנין דלתתא, פללא דעשרין שנין איהו.

חלוסי גרמאות

כ הוא; הכי; הכי הוא. ל מוסיף דלתתא בארעא.

הסולם

ובעשור אחדש השביעי

הדינים שלמטה, הם מאלו שבע שלמטה, שהוא הכלל של עשרים שנה.

פירוש. בכל מצב של המלכות שיש בו דין, היא נקראת בית דין. ויש בה ב' מצבים של קטנות שהם דינים. א) כשמקבלת רק מבחינת נקודת החולם, שאז יש בה נפש רוח דקטנות, ודינים אלו הם בחינת דינים דנוקבא, ונקראת אז בית דין של מטה. מצב הב' הוא כשמקבלת מבחינת נקודת השוק, דהיינו שהיא עולה ומלבשת את הקו שמאל של בינה. שאז היא בבחינת חכמה בלי חסדים, (כנ"ל אות צ"ח) שאז משגת נשמה דקטנות. ודינים אלו נקראים דינים דדכורא, ונקראת אז בית דין של מעלה, מטעם שדינים אלו נמשכים מג"ר, דהיינו מנשמה דקטנות. והנה המלכות נקראת שבע, כנ"ל, וע"כ נפש רוח ונשמה שלה הם ג' פעמים שבע. באפן, שבמצב הא' דקטנות שאין לה רק נפש רוח דקטנות יש בה ב' פעמים שבע, שהם י"ד. ובמצב הב' דקטנות שיש לה גם נשמה, יש בה ג' פעמים שבע, שהם כ"א. וז"ס שבית דין של מטה הנמשך ממצב הא' של הקטנות דמלכות, אינם מענישים עד י"ג שנה ויום א', כי יום א' בשנה חשוב שנה, ויש שם ב' פעמים שבע, שהם י"ד, כעין בית דין של מטה, שהוא נפש רוח דקטנות שבמלכות. אבל בית דין של מעלה, שהוא בחינת נשמה דקטנות אינם מענישים עד כ' שנה ויום א', שיום א' בשנה

מאמר

המאירה רק מטה למעלה. שזה אינו קשה כל כך והעולם יכול לסובלו וכיון שרה"ש היא מחזה ולמעלה שהוא בינה, קשה, מי דן את העולם, כי בינה עצמה הוא עולם החירות, והקו שמאל שלה אם יתעורר לברו, לא היה העולם יכול לסבול.

**קכז** אלא כמה דעלמא וכו': ומשיב, אלא כמו שעולם הזה שלנו, הוא עולם התחתון של כל העולמות, כך כל דינין שלו הם מעולם התחתון שבאצילות, שהוא המלכות, הנקרא אלקים שופט, ודינים שלה נקראים דין עליון ביחס עולם הזה התחתון שלנו. וע"כ נבחנו כלפינו כמו דינים דבינה. ומשום שהיא מדרגה השביעית של ז"א, אינו גזור גזרה על האדם אלא מעשרים שנה ולמעלה.

**קכז** אשגח האי סבא וכו': הביט זקן הוא ברבי שמעון, וראהו שעינוי נוזלים דמעות, אמר רבי שמעון, אם היא שביעית, למה היא דנה את האדם מעשרים שנה ומעלה. אמר לו, אשרי מי שמדבר לאזנים ששומעות.

**קכח** ת"ח בי דינא וכו': בוא וראה, בית דין שלמטה בארץ, אינם גוזרים דין על האדם, עד י"ג שנה. מהו הטעם. הוא משום שעוזבים שבע שנים לשביעי, אשר אלקי כל הארץ יקרא. ואין רשות לאדם באלו שבע, ואלו שבע אינם שורים אלא על י"ג שלמטה, שהם כסא אליו, ומשום זה, כל הגזרות וכל

(דפו"י דף קפ"ו ע"א \* דף קפ"ו ע"ב)

תצודה

קכט) ודינא דעלמא בר"ה, על קדא דהאי דנגא איהו, דאיהו ממש קיימא  
בדינא על בניו ביהאי עלמא, בגין לאתדכאה לגבי עלמא עלאה, בגין דלית  
ליה סיוע לסלקא ולא תדכאה אלא מגו תתאי.  
קל) וכד ישראל אינון בחמיסר יומין, פדין נטיל לבנוי, לפרשא גדפוי  
עלייהו, ולמחדי עמהון. וע"ד פתיב ולקחתם לכם ביום הראשון, פרי דא, איהו  
אילנא דאקרי עץ פרי, ואשתכח ביה פרי. עץ הדר: כד"א הו"ד והדר לפניו.  
מ"ט אקרי הדר, ומאן איהו הדר. יאלא דא צדיק.

חלופי גרמאות  
n בעלמא וליג בהאי. l ליג אלא.

ממורת הוהר  
(u) (תהלים צו) ב"ב רטו צ"ב.

הפולם

ובעשור לחדש השביעי  
לגביה ושבע הג', שהם נשמה דקטנות, אי  
אפשר שיתגלו זולת אחר שכבר המלכות  
השיגה י"ג שנים מנפש רוח דקטנות, הנחשבים  
לכסא לשבע הג', ובגין כך כ"פ גזרין וכ"פ  
דינין דלתתא, דהיינו הגזירות והדינים  
הנמשכים לבני אדם של מטה הם, מאינון שבע  
שנין דלתתא שה"ס ב"ד של מעלה, דהיינו  
שבע הג' של המלכות, שהוא עולם התחתון,  
שהוא נשמה דקטנות של המלכות, הם כ"פ  
דעשרין שנין, דהיינו ששבע הג' כולל בהכרח  
גם ב"פ שבע של נפש ורוח, כנ"ל, וכולל  
עשרים שנה. שב"ד של מעלה, דהיינו הנשמה  
דקטנות המלכות, מענישים אז. כמבאר.

מאמר ד' פנינים

קל) וכד ישראל אינון וכ"ו: וכשישראל  
הם בט"ו יום בחדש השביעי, אז הקב"ה לוקח  
את בניו, לפרוש כנפיו עליהם ולשמת עמהם.  
וע"כ, כתוב ולקחתם לכם ביום הראשון פרי  
עץ הדר, פרי זה, הוא אילן הנקרא עץ פרי  
דהיינו המלכות שנמצא בו פירות. עץ הדר,  
הוא כש"א, הוד והדר לפניו. מהו הטעם  
שנקרא הדר, ומי הוא הדר. אלא הוא צדיק,  
דהיינו יסוד. ונקראת המלכות פרי עץ הדר,  
דהיינו המלכות המושפעת מן היסוד הנקרא  
הדר.

אמאי

מאמר

בשנה חשוב שנה, ויש שם ג"פ שבע שהם  
כ"א.  
וזה לעיל (אות קכ"ו) כמה דעלמא דא  
עלמא תתאה דכלהו עלמין, הכי נמי כ"פ  
דינוי מעלמא תתאה, שהעולם שלנו אינו  
יכול לקבל רק ממלכות, ולא מבינה, ודא  
אקרי דינא עלאה על האי עלמא, שהדין  
של ראש השנה, אע"פ שבא ממלכות, נחשב  
כדין עליון הבא מבינה, כלפי עולם הזה שלנו.  
כי דין זה של ראש השנה הוא מחמת הלבשת  
המלכות את קו השמאל של הבינה, (כנ"ל  
אות צ"ב בסולם ד"ה ביאור) שהוא דינים  
דדכורא ובחינת נשמה דקטנות של המלכות.  
וע"כ נחשב כלפינו לבחינת בינה. כי המלכות  
עולית אז לבינה. ונחשבת אז המלכות בינה  
ממש, כלפינו אנו. ובוה מתורץ הקושיא כיון  
שיום א' דרה"ש הוא בינה מאין יש דינים  
שם. והתירוצ' הוא, כי הדינים הם ממלכות  
שעלתה לבינה שהוא לנו בינה ממש.

וזה אמרו, בי דינא דלתתא בארעא לא  
גזרין דינא על בר נש עד י"ג שנין, דהיינו  
מצב הא' של קטנות המלכות, שהוא רק נפש  
רוח לבד דקטנות, שהם ב"פ שבע, שהם י"ד  
דהיינו י"ג ויום אחד כנ"ל. מאי מעמא, בגין  
דשבקין שבע שנין לשביעאה אלקי כ"פ  
הארץ יקרא. כי בית דין שלמטה אין להם  
אחיזה אלא כב"פ שבע של נפש רוח דקטנות,  
ושבע הג' של נשמה דקטנות המה עוזבים  
בשביל המלכות הנקראת אלקי כל הארץ,  
ולית רשו לבר נש באינון שבע, כי אין  
רשות לאדם להאחו בדינים של שבע הג',  
משום שנמשכים מעלית המלכות לבינה, ואין  
אדם משיג ושולט שם. ואינון שבע לא שראן  
אלא על תליסר דלתתא דאינון כורסייא  
(דפויי דף קפ"ו ע"ב)

נא

תצוה

**קלא** אמאי אקרי הדר, וקא אתר טמירא איהו דלית ליה גלויא, וצריכא ל'אתפסיי'א תדיר, ולית הדר אלא מאן ד'אתגלייא ו'אתחזי. אלא, אע"ג ד'איהו ד'רגא טמירא, ה'דורא איהו ד'כל גופא, ולא אשתכח ה'דורא לגופא, אלא ב'יה. מאי טעמא. מאן ד'לית עמיה האי ד'רגא, לית ב'יה ה'דורא, ל'מיעל ב'בני נשא. קלא לאו עמיה ב'דבורא, ו'ה'דורא ד'קלא ב'אתפסק מ'ניה. ד'יקנא, ו'ה'דורא ד'דיקנא לאו עמיה, ואע"ג ד'אתפסיי'א ה'הוא ד'רגא, כל ה'דורא ד'גופא ב'יה ת'ליא. ו'אתפסי ו'אתגלייא. ובג"כ עץ הדר איהו, עץ ד'כל ה'דורא ד'גופא ב'יה ת'ליא, ו'דא איהו עץ עושה פרי.

**קלב** כפת תמרים, הכא אתקלילת אתתא בבעלה בלא פרודא, כפות תמרים כחדא. וענף עץ עבות, תלתא. ועלין דיליה, דא כסטרא דא, ודא כסטרא דא, וחד דשליט עליהו. וערבי נחל, תרין. דלית להו ריחא וטעמא, כשוקין בכני נשא. ולולב נטיל פלהו, כחוטא דשדרה ב'קנימא ד'גופא. ומה דנפיק לבר טפת, הכי הוא, בגין לאשקמא ולאפקא כלא, ולשמשא כדקא חזי.

**קלג** בהני זנין, בעי בר נש לאתחזא קמי קב"ה. עלין וטרפין דהני

חלופי גרמאות

ט עמיה. ו על בני. פ כרכורא. צ ודבורא. ק אתפסד;  
אתפסאת. ר מוסיף ובג"כ לולב. ש דקיימא. ת מוסיף ובג"כ  
בהני.

מסורת הזהר

ת (בראשית א) ב"א פב צ"א ת"ז ת"ז כא: תכ"א מו:  
ת"ע קלו. תקי"ח צה ט"ד ש"ז צח ט"ד ש"ט ק"ב ט"ג  
שט"ז שכ"ט.

הסולם

ד' מינים

כי העלים שלו הם שלשה, זה בצד ימין, וזה בצד שמאל, ואחד באמצע השולט עליהם. כי קו האמצעי מיוחד הימין והשמאל להיות אחד. וערבי נחל, הם שנים, דחיינו נצח והוד, שאין להם ריח וטעם, שהם כבחינת שוקים בכני אדם. ולולב, שהוא יסוד, לוקח וכולל כולם, בדומה, לחוט השדרה הנמצא בגוף. ומה שיוצא לחוץ מהמינים טפת למעלה, כך צריך להיות, כדי להשלים ולהוציא כל המדרגות ולשמש כראוי. פירוש. כי היסוד עולה דרך חוט השדרה ומוציא טפת הזרע מן מוח הדעת שבראש. ועל זה רומז הלולב שעולה ויוצא טפת מלמעלה מההדסים והערבות, שהם חג"ת נ"ה, שטפת זה יורה הדעת שבראש, שהלולב שהוא יסוד מגיע עד שם.

קלג) בהני זנין בעי וכו': במינים אלו צריך האדם להראות לפני הקב"ה, שהם כנגד חג"ת נה"מ, כנ"ל. העלים של אלו תמרים, דחיינו העלים שבטען התמר, שנקראים בלשון ארמית טרפין, הם רומזים על כל שאר הצבאות, שמתאחדים באלו הכנויים, שהקב"ה נקרא בהם. וע"כ נצטוינו לקחת ד' מינים אלו, משום שצריכים לעודד למטה כעין של מעלה

מאמר

**קלא** אמאי אקרי הדר וכו': שואל, למה נקרא היסוד הדר, והרי הוא מקום מכוסה שאין לו גילוי וצריך להתכסות תמיד, ואין הדר אלא מי שמתגלה ונראה. ומשיב אע"פ שהוא מדרגה מכוסה הוא הידורו של כל הגוף, ולא נמצא הידור לגוף אלא בו. מהו הטעם. הוא כי מי שאין לו מדרגה היא, אין בו הידור לבא בין אנשים, הקול אין עמו בדבורו, כי הידורו של הקול נפסק ממנו, זקן והדר זקן אין לו, הרי, אע"פ שמדרגה היא נתכסה עכו"ל, כל הידורו של הגוף בה תלויה, ומתכסה, ומתגלה בהידורו של הגוף. וע"כ הוא עץ הדר, דחיינו עץ שכל הידורו של הגוף בו תלוי, וזה הוא עץ עושה פרי. אבל המלכות נקראת פרי עץ.

**קלב** כפת תמרים, הכא וכו': כפות תמרים הוא יסוד צדיק, כמ"ש צדיק כתמר יפרח כאן נכללה אשה בבעלה בלי פירוד. כי כתוב כפות תמרים ולא וכפות תמרים, שהו' תפסיק בין פרי עץ הדר אל כפות תמרים, להורות שהם כפותים יחד. (כנ"ל פרשת ויחי אות רי"ט) כי יסוד ומלכות הם יחד. וענף עץ עבות: הם שלשה, דחיינו ג' קוין חג"ת, (דפו"י דף קפ"ו ע"ב)

נב

תצוה

תמרים, אינון כל שאר חילין דאתאחדן באינון כנוזין דקב"ה אקרי בהון. בגין דבעינון \* לתתא כגונוא דלעילא, דלית לך מלה בעלמא, דלא אית לה דוגמא לעילא, \* כגונוא דלעילא \* הכי אית לתתא, ובעו ישראל לאתאחדא ברזא דא דמהימנותא, קמי קב"ה.

קלד) כתיב \* בסכת תשבו שבעת ימים, דא \* הוא רזא דמהימנותא, \* והאי קרא על עלמא עלאה אתמר, והכי תנינן, פד אתברי עלמא, אתמר האי קרא.

קלה) פד שרא וחכמה לנפקא, מאתר דלא ידע ולא אתחזי, פדין נפיק חד \* משתתא, וכטש, והיא חכמתא עלאה, נציין ואתפשט לכל סטרין, ברזא דמשכנא עלאה. והוא משכנא עלאה, אפיק שית סטרין, וכדין ההוא נציצו דמשתתא נהיר לכלא, ואמר בסכת תשבו שבעת ימים.

קלו) מאן סכת חסר ו'. דא משכנא תתאה, דאיהו כעששיתא, לאתחזא לכל נהורין. וכדין אמר, בסכת תשבו שבעת ימים. מאן שבעת ימים. מעלמא

מסורת הוהר (א) ויקרא כג) ח"א בהשמטות רנז: ח"ג קג: רנח: חלופי גרסאות א מוסיף לאתאחדא לתתא; לאתאחדא. ב ל"ג כגונוא דלעילא. ג מוסיף ח"ג ד ל"ג הוא. ה האי ו מוסיף חכמה עלאה.

דרך אמת טו ר"ל מדה.

מאמר

הסולם

בסוכות תשבו

מעלה, שאין לך דבר בעולם שאין דבר דומה לו למעלה. ולהיפך, כעין של מעלה כך יש למטה, כי העולמות נחתמו זה מזה, והשורשים הם למעלה, שאין דבר בעולמות תחתונים שלא ימצא שורשו בעולמות העליונים. וע"כ שורשם של ד' המינים הם חג"ת נהי"מ שבאצילות, שצריכים ישראל להתאחד בסוד זה של האמונה לפני הקב"ה.

מאמר בסוכות תשבו

קלד) כתיב בסכת תשבו שבעת ימים: זה הוא סוד האמונה, שהיא המלכות, שבסו"ה הזה היא מקבלת כל המוחין שלה. ומקרא זה נאמר על עולם העליון, שהוא בינה. וכך למדנו, כאשר נברא העולם נאמר מקרא הזה.

קלה) כד שרא חכמה וכו': כשהתחילה החכמה, שהיא או"א עלאין הנקראים אבא וחכמה, לצאת ממקום שאינו ידוע ואינו נראה, דהיינו מראש א"א, או יצא מסך אחד והכה, וחכמה עליונה היא התנוצצה והתפשטה לכל הצדדים בסוד משכן העליון, שהיא ישו"ת הנקרא בינה, ואמא, ומשכן העליון ההוא הוציא ששה קצוות, שהם ז"א, ואז התנוצצות המסך (דפויי דף קפיו ע"ב)

בינה

נג

## תצוה

עלאָה לתפאָה, דכלתו קנימי בקיומא, לאַנהרא להאי סכת. ומאן איהי. דא  
סכת דוד הנופלת. סכת שלום. ובעי עמא קדישא למיתב תחות צלְהא, ברזא  
דמתימנותא, ומאן דיתב בצלְהא דא, יתיב באינון יומין עלאין.  
קלז) וע"ד יפלהו בפסת בפסת יחד בסוכות שלים, חד שלים, לאַתְזָה

## חלופי גרמאות

I כלחו (חסרים) בסכת [בסוכות] חד שלים. II ל"ג וחד  
בסוכות שלים.

## מסורת הזהר

(I) (עמוס ט) שמות מב צ"י.

## בסוכות תשבו

עלאָה, שהוא ג"ר דבינה, שנתקנו לאור"א  
עלאין, נציין, בבחינת הקטנות שנפלו הבינה  
ותו"מ שלו למטה לבינה, ואתפשט לכ"ץ  
סטרין ברזא דמשכנא עלאָה, היינו בעת  
גדלות שהחזיר הבינה ותו"מ שלו, עלתה אליו  
גם משכנא עלאָה שהיא בינה וקבלה ממנו  
מוחין. ועד"ז, והוא משכנא עלאָה אפיק  
שית סטרין, שגם הבינה החזירה אליה בינה  
ותו"מ שלה שנפלו לזו"ן, שעייז קבלו זו"ן  
המוחין דבינה, והבינה הוציאה ששה סטרין  
שהם זו"ן. וכדין הוא נציצו דמשחתא,  
דהיינו סוד הארת המסך והמיעוט שנעשה  
ע"י עלית המלכות לבינה, נהיר לכלא, האיר  
מוחין דבינה לכל, דהיינו לז"א ולנוקבא,  
ואמר, אל המוחין, שהם חג"ת נה"י דבינה,  
בסכת תשבו שבעת ימים, דהיינו שיתפשטו  
אל המלכות הנקרא סכת חסר ו' ונבחן, שאמר,  
כי לולא הצל, שפירושו התמעטות האור, של  
נציצו דמשחתא שנעשה בבינה, שה"ס הסכך,  
לא היו נמשכים שבעת ימים, שהם חג"ת  
נה"י דבינה אל הסכת, שהיא המלכות למטה,  
אמנם גם בה נמצא אותו הצל של נציצו דמשחתא  
שה"ס הסכך, כי גם בה יש ע"ס, והמלכות  
שלה עלתה ג"כ למקום בינה שלה, ובינה  
ותו"מ שלה נפלו לבי"ע, שמחמת זה לעת  
גדלות כשמחזרת בינה ותו"מ שלה לאצילות  
עולים עמהם גם בי"ע בדרך המדרגה לאצילות,  
ומקבלים ממנה המוחין דשבעת ימים. באפן  
ששורש הסכך הוא בבינה, ומשם הוא אומר,  
בסכת תשבו שבעת ימים. וז"ש (באות קל"ד)  
האי קרא ע"י עלמא עלאָה אתמר, אמנם  
אותו הצל והסכך נמצא ג"כ במלכות, וע"כ  
היא נקראת סכה בלי ו' שהכונה היא על  
אותו הסכך של הבינה הנמצא במלכות.

קלז) וע"ד כלהו בסכת וכו': וע"כ  
בכולם כתוב סכת סכת חסר ו', שהכונה היא  
על המלכות כנ"ל, ובמקום אחד כתוב, בסוכות,  
מלא. האחד המלא, הוא להראות, שמי שיושב  
בצל

## הסולם

## מאמר

ובינה ותו"מ שלו נפלו לגוף, וכן כולם, (כנ"ל  
בראשית א' דף ד' ד"ה ביאור. ע"ש) שבוה  
נתמעטו כל המדרגות לז"ק בלי ראש, שמצב  
הזה מכונה נקודת החולם. ואח"כ לעת גדלות,  
ע"י הארת ע"ב ס"ג דא"ק חוזרת ויורדת  
המלכות ממקום בינה למקומה, וכל חצאי  
המדרגות שנפלו ממדרגתם חוזרים למדרגתם  
והמדרגות נשלמות שוב בג"ר, (כנ"ל בראשית א'  
דף ר"צ ד"ה בגין ע"ש) ומצב הזה מכונה נקודת  
השורק, שאז אותם בינה ותו"מ שחזרו  
למדרגתם לוקחים עמהם למעלה גם התחתון  
שהיו שורים בו בזמן נפילתם, והתחתון מקבל  
מחמת זה המוחין דעלין (כנ"ל בהקס"ז דף  
כ"ו ד"ה ואמא. ע"ש). ונמצא שבעת קטנות נפלו  
בינה ותו"מ דישו"ת, שהם אמא, לזו"ן, ובעת  
גדלות, שבינה ותו"מ חוזרים למדרגתם לבינה,  
לוקחים עמהם גם זו"ן למקום בינה, ואז מקבלים  
הזו"ן המוחין דבינה ע"י הכלים דבינה ותו"מ  
דבינה, שהיו אצלם בזמן קטנות, כמ"ש שם.  
ונמצא עתה, שזו"ן ראויים לקבל אור העלין  
של בינה, וכן כל העולמות בי"ע הנמשכים  
מהם. ואז נתקיים העולם. ולולא עלית המלכות  
למקום הבינה, לא היה מציאות שהעולם יוכל  
להתקיים. (כנ"ל בראשית א' דף ד' ד"ה וכבר  
עש"ה).

וזה אמרו (אות קל"ד) כד אתברי עלמא  
אתמר האי קרא, דהיינו בעת ששתף מדת  
הרחמים עם המלכות כדי שהעולם יוכל  
להתקיים. כד שרא חכמה לנפקא מאתר  
דלא ידיע ולא אתחזי, דהיינו בעת שעלתה  
המלכות במקום בינה דראש א"א, ונשאר א"א  
בכתר וחכמה, ובינה ותו"מ שלו נפלו לבחינת  
גוף שלו, ובינה זו שיצאה לחוץ מראש  
דא"א נתחלקה לשנים, הג"ר שלה נתקנו באור"א  
עלאין, ונקראים חכמה, והז"ת שלה נתקנו  
בישו"ת ונקראים בינה. וז"ש, כדין נפיק  
חד משחתא, דהיינו המסך של המלכות  
שעלתה לראש דא"א, ובמש, דהיינו שהוציא  
הבינה דא"א לחוץ מראש, וההיא חכמתא  
(דפ"י דף קפ"י ע"ב)

גד

תצוה

דמאן ד'תיב בצלא דא, זתיב באינון יומין עלאין לעילא, ד'דקיימין על האי תפתא, לאנהרא ליה, לחפא עליה, ולאגנא ליה, בשעתא דאצטרך.

ק"ח) ותו, פלהו אקרון סכות בשלימו, וכתיב סכת חסר, דא עלמא תפתא, ידבצא בהני ז' יומין קדישין, למיזן לשאר ממנן רברבן ד'דעמין, בעוד דאיהי נטלא חדוה בבעלה, ולא יקטרגון חדוותא, בגין ד'דיתעדנון בההוא מזונא, קרפנין דלהון סגיאין יתיר משאר יומין, בגין ד'יתעסקון בהו, ולא יתערבון לבתר בחדוה ד'ישראל. ומאן חדוה ד'ישראל, ד'דא יומא תמינא ד'עצרת.

ק"ט) ות"ח, בעוד דאינון שאר ממנן חדאן, ואכלין בההוא מזונא ד'מתקני לון ישראל. אינון מתקני כורסייא לקב"ה מתפתא, ולסלקא ליה לעילא, באינון זינין, ובחדוה, ובהלולא, ולאקפא מדבחא. פדין איהי סלקא, ונטלא ברפאן וחדוה בבעלה.

ק"י) ושאר חיון רברבן ממנן ד'דעמין, אכלן ומדקן ורפסן ואתגנו. ואיהי נקטא נפשאן בענוגין לעילא, כמה דאתמר. כיון ד'נתפתא, והא נקטא כל ברפאן וכל קדושין וכל ענוגין, וישראל כל הני שבעה יומין הו' משכין לה באינון

#### חלופי גרמאות

ט ל"ג מן דקיימין עד לחפא, י וכד איהו חסר כתיב סכת. כ ל"ג דבצא. ל דשאר עמין. מ ובגין. נ דיתערבון. ס ל"ג דא. ע ל"ג תמינא. פ ובחידו. צ דשאר עמין. ק ליה.

כסוכות תשבו

הסולם

מאמר

בצל זה, של נציצו דמשחחא הנ"ל, הוא יושב באלו ימים עליונים שלמעלה, דהיינו חג"ת נהי"מ דבינה, העומדים על התחתונה, שהיא מלכות, להאיר לה, ולכסות עליה, כי אותו הסכך דבינה נמשך גם אליה כנ"ל בדבור הססוך, ולהגן עליה בשעה שהיא צריכה.

ק"ט) ותו כ'הו אקרון וכ': ועוד, יש לומר, שכולם נקראים סוכות במלואן, דהיינו הסכך דבינה והסכך דז"א, והכתוב, סכת חסר, זה הוא עולם התחתון, שהוא המלכות, שצריך בו ימים אלו הקדושים לזון שאר הממונים שרי העולם, שה"ס ע' פרים שמקריבים בו ימי הסוכות, שהיא צריכה להתמעט מאור ולעורר המוחין דשמאל, שהם האחורים שלה, שמהם נונים ע' שרים אלו, בעוד שהיא מקבלת שמחה בבעלה במוחין דפנים, וצריכה לזה, כדי שלא יקטרגו בעת השמחה, ונותנת להם להתעדן במזון ההוא, והקרבנות שלהם מרובים יותר מבשאר הימים, כדי שיתעסקו בהם, ולא יתערבו אחר כך בשמחת ישראל. שהוא על דרך שנותנים להם חלק בשעיר

(דפו"י דף קפ"ו ע"ב \*) דף קפ"ו ע"א

ק"י) ושאר חיון רברבין וכ': ושאר החיות שהם ע' שרים הממונים על העמים, אוכלים ולועסים הדק והנשאר מאכילתם דרכו ברגליהם, וניזונו. (דהיינו כמ"ש בחיה הד', בספר דניאל ז') דהיינו מע' פרים כנ"ל. והיא, המלכות, לוקחת הנפשות ומעלה אותן לתענוג העליון, לז"א, כמו שאמרנו, כיון שירדה

**נה תצוה**  
עובדין דקא עבדין ומקרבין בתדה, כדין נחמא לקרבא בבנהא, ולמחדי לון יומא חד, ונהוא יומא איהו יומא תמינאה, בגין דכל ז' יומין אתרנין בתדה. וע"ד איהו תמינאה, ותמינא יומין פחדא. ובגין פד אקרי עצרת: פנישין פלהו בהאי יומא. ואקרי שמיני, ולית שמיני אלא מגו שבעה.

**קמא** פתיב יהי שם יי' מבורך. מאי מבורך. אכל נזא תדא נדע חד מתברנא, במדברא אחזיאו ליה בתלמא, ורבי יצחק פפתורא שמייה. מאי מבורך. שירותא קשה, וסופיה רך. מ"ב קשה, ודינא איהו ודאי. פגונא דא, יומא דר"ה מ"ב, דהא במ"ב אתון אתברי עלמא, וע"ד אתברי דינא. לבתר רך, דועל דא תגינז, פל שירותין קשין, וסופא דלהון רכין. ביומא דראש השנה מ"ב קשה דינא. ביומא דעצרת רך בתדה.

**קמב** ת"ח, מה בין דינא עלאה, להאי דינא. דינא עלאה שירותא וסופא קשה, ולית מאן דיקום ביה, וכל מה דאזיל אתתקף, ובתר דשארי, לא סליק

**מסורת הזהר**  
(א) (איוב א) ב"א רליח צ"ו.  
ד ליג יומא. ש ליג יומין, ת שביעאה. א מוסיף אלא כלא ידעי אבל. ב מוסיף ודאי, ולבטר רך. ג מוסיף וברוא דמ"ב אתון. ד כנוונא דא ביומא דראש השנה ולא גרסינן מן וע"ד עד ביומא. ה לא גרסינן קשה.

**מאמר**  
שירדה והיא אוחזת כל הברכות וכל הקדושות וכל התענוגים, שישאל המשיכו לה בכל אלו שבעת הימים, באלו המעשים שעשו והקריבו לה, או ירדה להתקרב לבניה, ולשמח אותם יום אחד, ויום ההוא הוא יום השמיני, משום שכל ז' ימים האחרים עמה, כנ"ל, וע"כ היא שמינית, והיא שמונה ימים יחד, ומשום זה נקראת עצרת, שפירושו קבוצה, שכל ז' ימים מתקבצים ביום השמיני ההוא, ונקראת שמיני דהיינו שמיני העצרת. ואין שמיני אלא מתוך שבעה. וע"כ נקראת בשני שמות, נקראת שמיני להיותה שמיני לז' הימים. ונקראת עצרת, להיותה כולל בתוכה כל שבעת הימים יחד.

**מאמר יהי שם ה' מבורך**  
קמא כתיב, יהי שם ה' מבורך: מהו מבורך. אבל סוד אחד, ידע אחד מן החברים שלנו, שהראו לו בחלום, ושמו ר' יצחק כפתורא. ואמר, מהו מבורך. הוא, שהתחלתו קשה וסופו רך. כי מבורך, הוא אותיות מ"ב ור"ך, מ"ב, הוא קשה, והוא דין ודאי, כעין זה יום של ראש השנה, הוא מ"ב, כי במ"ב אותיות נברא העולם דהיינו בל"ב אלקים, ועשרה מאמרות, שהם מ"ב, וכן יש מ"ב אותיות מן ב' דבראשית עד הב של המלה ובוהו, וע"כ נברא בדין. ואח"כ רך. וע"כ

(דפו"י דף קפ"ו ע"א) \*מבואר בתע"ס חלק טו עמ' איחשמו אות קי, ע"ע בשה"כ עמ' צב אות רב ומתפשט

## גו

## תצוה

מניה, עד דאכיל וְשַׁצִי כְּלָא, דְּלֵא אֲשַׁתָּאר כְּלוּם. אַכְּל דִּינָא אַתְרָא דְתַתָּא, שִׁירוּתָא קֶשֶׁה, וְכָל מַה דְּאֵזִיל אַתְחַלְשׁ, עַד דְּנִהִיר אַנְפִּין, כְּגוֹנָא וְדִנוּקָבָא דְחַלְשׁ חִילְהָא. **קמוג** אֵימְתִי אַתְעַר דִּינָא דְלַעֲיֵלָא לְמִשְׁרֵי עַל עֲלָמָא. בִּיּוּמָא דְטוּפְנָא. וְעַל דָּא לֹא אֲשַׁתָּאר כְּלוּם בְּעֲלָמָא, בַּר הַהוּא תְבוּתָא דְנַח, דְּאִיְהִי כְּגוֹנָא עֲלָאָה, דְּסָבִיל לְהַהוּא תוּקָפָא. וְאִי לֹא דוּמִין קב"ה, וְאֲשַׁתְּכַח בְּרַחֲמֵי עַל עֲלָמָא, כָּל עֲלָמָא אַתְאָכִיד, דְּכַתִּיב <sup>י</sup> לְמַבּוּל יֵשֶׁב, וְע"ד לֹא שְׂרָיָא דִּינָא דְלַעֲיֵלָא עַל עֲלָמָא, דְּלֵא יִכִּיל עֲלָמָא לְמַסְפַּל לֵיהּ, אֲפִילוּ רַגְעָא חָדָא.

**קמד** אַדְהִכִּי הוּוּ ר' שְׁמַעוֹן בְּכִי וְחַדִּי. וְקָפוּ עֵינִין, וְחַמוּ חַמְשָׁה מֵאִינוֹן פְּרוּשִׁים, דְּהוּוּ אֲזִילִי אַבְתְּרִיהּ, לְמַתְבַּע לֵיהּ. קָמוּ. אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה מַה שְׁמַךְ. אָמַר, נְהוּרָאִי סְכָא, בְּגִין דְּנְהוּרָאִי אַתְרָא אֵית גַּבֵּן. אֲזִלוּ ר' שְׁמַעוֹן וְאִינוֹן חֲבָרִיָּא עִמֵּיהּ תַּלְת מִילִין, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְאִינוֹן אַתְרָנִין, וְיַמָּה אַרְחָא דָּא גַבֵּיִיכוּ. אָמְרוּ, לְמַתְבַּע לֵיהּ לְהֵאִי סְכָא, דְּמִימּוֹי אָנִן שְׁתָּאן <sup>י</sup> בְּמַדְבְּרָא. אַתָּא ר' שְׁמַעוֹן וּנְשָׁקִיָּהּ, אָמַר לֵיהּ, נְהוּרָאִי שְׁמַךְ, וְנְהוּרָא <sup>י</sup> אַנְתָּ, וְנְהוּרָא עֲמַךְ שְׂרָיָא. **קמוה** פֶּתַח ר' שְׁמַעוֹן וְאָמַר, <sup>י</sup> הוּא גְּלָא עֲמִיקְתָּא וּמְסַתְרָתָא יְדַע מַה בְּחִשּׁוּכָא וְנְהוּרָא עִמָּה שְׂרָא. הוּא גְּלָה עֲמִיקְתָּא וּמְסַתְרָתָא, קב"ה גְּלִי עֲמִיקְתָּא

## מסורת הזהר

(תהלים טז) ב"ב רי צ"ב. ה) (דניאל ב) בא כג צ"א. <sup>י</sup> מוסף דא דנוקבא; דא דינא דנוקבא. ז ומה. ח ל"ג במדברא. ט אנא. י ל"ג מן ידע עד קב"ה.

## חלופי גרסאות

י מוסף דא דנוקבא; דא דינא דנוקבא. ז ומה. ח ל"ג במדברא. ט אנא. י ל"ג מן ידע עד קב"ה.

## מאמר

## הסולם

## ידע מה בחשוכא

מה שמך. אמר, נהוראי סבא. משום שיש נהוראי אחר אצלנו ע"כ קוראים לי נהוראי סבא. הלכו, ר"ש והחבראי שלו עמו, שלשה מילין. אמר ר' שמעון לאלו אנשים האחרים, למה הוא הדרך הזה לכם. אמרו לו, באנו לבקש לזקן הזה, שיאמר לנו תורה, כי מימינו אנו שותים במדבר, כלומר, שהם תלמידיו שבמדבר. בא ר"ש ונשקו לאותו זקן. אמר לו נהוראי שמך, ואור אתה, והאור שורה עמך. כי נהוראי פירושו אור.

**קמה** פֶּתַח ר"ש וְאָמַר וכו': פֶּר"ש וְאָמַר, הוּא גְּלָה עֲמִיקְתָּא וּמְסַתְרָתָא יְדַע מַה בְּחִשּׁוּכָא וְנְהוּרָא עִמָּה שְׂרָא. הוּא גְּלִי עֲמִיקְתָּא וּמְסַתְרָתָא, הֵיִינוּ שְׁהַקְבִּ"ה מְגַלָּה עֲמוּקוֹת וְנִסְתָּרוֹת, שְׁכַל עֲמוּקוֹת הַסְּתוּמִים הַעֲלִיּוֹנִים הוּא מְגַלָּה אוֹתָם. דְּהֵיִינוּ קוֹ אֲמַצְעֵי הַמְּגַלָּה הַעֲמוּקוֹת שֶׁבִּב' הַקּוּיִן דְּבִינָה. וְיַמָּה הַטַּעַם שֶׁגִּילָה אוֹתָם. הוּא מִשׁוּם שִׂדְעָ מַה בְּחִשּׁוּךְ, דְּהֵיִינוּ בְּחִשּׁוּךְ דְּשִׁמְאָל, שְׁשֵׁם נִשְׁקַע אוֹר הַחֲכָמָה, מִטַּעַם חוֹסֵר חֲסִידִים, וְאִם לֹא הִיָּה חֲחִשּׁוּךְ לֹא הִיָּה אַח"כ מְתַגַּלָּה הָאוֹר עַל יַדֵּי קוֹ הָאֲמַצְעֵי, וְהוּא יוֹדֵעַ מַה בְּחִשּׁוּךְ, דְּהֵיִינוּ שְׁכַלֵּל

ומתפשט הוא נחלש, עד שמאיר המוחין דפנים בשמיני עצרת. וזה דומה לנקבה, שכחה חלש. וכבר נתבאר לעיל (אות קכ"ה בהסולם ד"ה פירושו).

**קמג** אֵימְתִי אַתְעַר דִּינָא וכו': שואל, מתי נתעורר הדין של מעלה, מוכר, לשרות על העולם. ומשיב, ביום המבול. וע"כ לא נשאר אז כלום בעולם חוץ מהתיבה של נח. שהיא כעין התיבה העליונה, שהיא המלכות, הסובלת לאותו תוקף הדין, שהיא אֲשָׁא דְּסַבִּילָא אֲשָׁא (כנ"ל אות קכ"ה) ואם לא שהכין לו הקב"ה התיבה, ונמצא ברחמים על העולם, היה נאבד כל העולם. שכתוב, הו"ה למבול ישב, ששם הויה הוא רחמים. ועל כן מאז ולהלאה, אין שורה הדין של מעלה על העולם, כי העולם לא היה יכול לסובלו אפילו רגע אחד.

**קמד** אַדְהִכִּי הוּוּ ר"ש וכו': בתוך כך היה ר' שמעון בוכה ושמה. נשאו עיניהם וראו, חמשה אנשים מאלו פורשי המדבר, שהיו הולכים אחר הזקן לבקש אותו, לומר להם תורה. קמו. אמר ר' שמעון מכאן ולהלאה (דפויי דף קפ"ז ע"א)



גז

תצוה

ומסתרתא, דכל עמיקין סתימין עלאין איהו גלי לון. ומאי טעמא גלי לון. בגין  
דידע מה בחשוכא. דאלמלא חשוכא לא אתידע נהורא. ואיהו ידע מה בחשוכא.  
ובגין פך גלי עמיקתא ומסתרתא, דאי לאו חשוכא לא יתגליין עמיקין ומסתרתאן.  
ונהורא עמה שרא. מאן נהורא דא. נהורא \* דאתגלייא מגו חשוכא.

קמו) יואנן מגו חשוכא דתנה במדברא, אתגלי לן נהורא דא. רחמנא  
לשרי עמך נהורא, בעלמא דין, ובעלמא דאתי. אזלי ר"ש וכתבייא, אלן תלת  
מילין אבתריה, אמר ליה, אמאי לא אזלי אלן עמך \* פקדמיתא. א"ל, לא בעינא  
לאטרחתא לבר נש עמי, השתא דאתו גזיל פחדא. אזלו, ור"ש אזל לאטרחיה. א"ר  
אבא, קא אנן ידענא שמייה, ואיהו לא ידע שמייה דמר, \* אמר ליה, מניה ידענא  
דלא \* לאתתוואה.

חלופי גרמאות

כ ל"ג ואנן מגו חשוכא דהוה. ל בקדמיתא. ח לאחזאה.

דרך אמת ין שהרי הוא לא שאל שמי וע"י זה ידענא שלא להגיד אדם את שמו בלי שאלה שישאלוהו מה שמו.

ידע מה בחשוכא

הסולם

מאמר

אחריו. אמר לו ר"ש למה לא הלכו עמך,  
חמשה האנשים שלך מתחילה, אלא שבאו עתה.  
אמר לו הזקן, לא רציתי להטריח לאדם  
שילוו אותי, עתה שבאו, נלך ביחד. הלכו.  
ור"ש הלך לדרכו. אמר לו רבי אבא. הרי אנו  
יודעים שמו של הזקן, והוא אינו יודע שמו  
של אדוני. אמר לו ממנו אני יודע שלא  
להתראות. שהרי לא אמר לי שמו מטרם  
ששאלתיו.

שכלל אותו בקו ימין, ומשום זה גלה עמוקות  
ונסתרות, שאם לא החשך דשמאל לא היו  
נגלות עמוקות ונסתרות. ואז, ונהורא עמה  
שרא. מהו אור הזה. הוא אור שנגלה מתוך  
החשך, שהוא חכמה.

קמו) ואנן מגו חשוכא וכו': ואנו,  
מתוך החשך שהיית במדבר נגלה לנו אור  
הזה. הרחמן ישרה עמך אור בעולם הזה  
ובעולם הבא. הלכו ר"ש והחברים ג' מלין

(דפו"י דף קפ"ז ע"א \* דף קפ"ז ע"ב)

